

Četrtek, 16. decembra 2004, št. 51, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Skrivnostni mojster HGG

POLTIKA
Konsolidacija
liberalne
demokracije?

FINANCE
Grozeči
razcvet
stečajev

INTERVJU
Dr. Milan Pagon
Profesionalizacija
policijskega dela

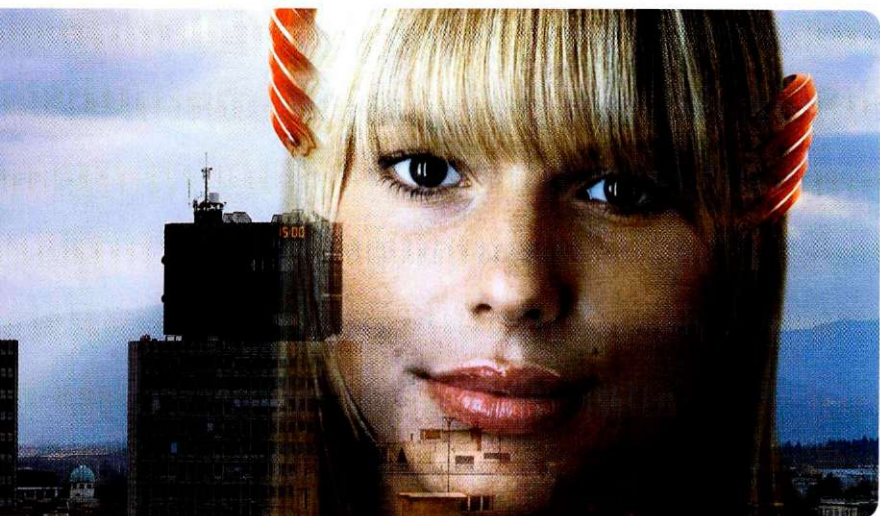
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začnemo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

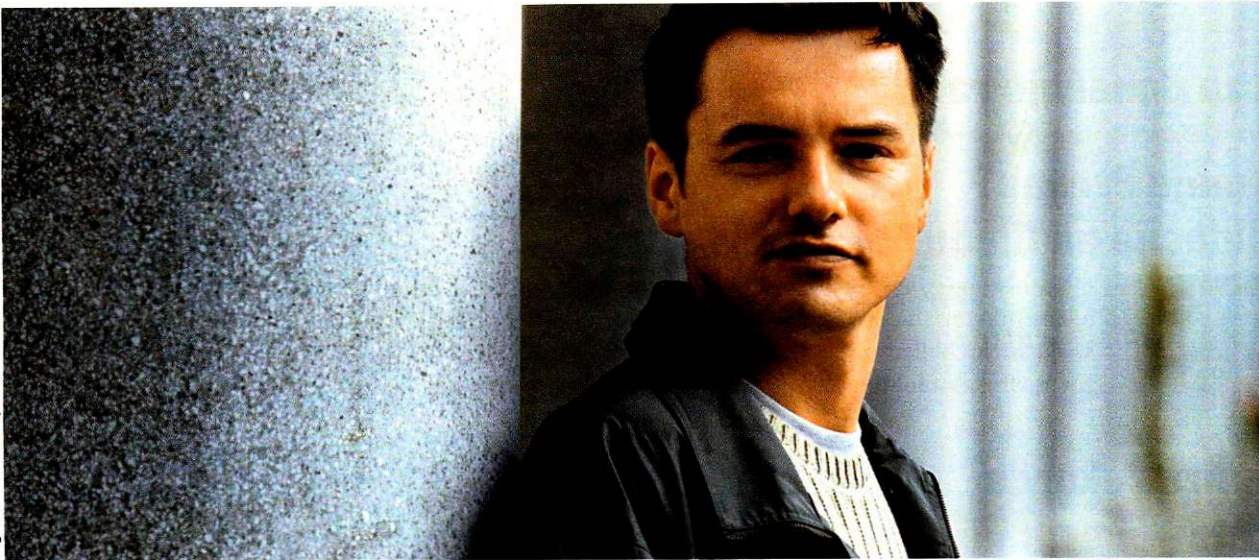

Agencija 41, design: LUKS Studio, foto: T. Gregorič, J. Pukič, Mobitel d. d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Vidimo se v naslednji ...

... vojni, je precej slabe volje svoj odstop od kandidature za podpredsednika liberalne demokracije sklenil nekdanji predsednik ZSMS, nekdanji vodja poslanske skupine LDS in dosedANJI podpredsednik stranke Tone Anderlič na sobotnem izrednem kongresu stranke na Bledu.

Kongres se je končal po pričakovanju. Kot edini kandidat za predsednika stranke je bil znova izvoljen veliki poraženec zadnjih državnozbornskih volitev Anton Rop, ki je pred tem s svojo stranko pogorel tudi na evropskih volitvah. Potem ko je od svojega predhodnika Janeza Drnovška nasledil vodenje vlade in daleč najmočnejšo stranko v državi, je po slabih dveh letih prvo zapravlil, drugo pa pripeljal v opozicijo, čeprav je vsekozi ponavljal (če smo nekoliko cinični), da ima LDS "najboljšo ekipo in najbolj kompetentne ljudi".

Na kongresu je Ropa podprlo 320 delegatov, proti jih je bilo 61, 12 glasovnic je bilo neveljavnih. Izid, ki kaže, da ima Rop v stranki večinsko podporo, da pa je čedalje več tistih, ki z njim niso zadovoljni. Ropu se je maneuver z na hitro sklicanim kongresom posrečil. Pred kongresom in na njem so se pojavili in oglasili njegovi kritiki, ki pa zaradi pomanjkanja časa niso ponudili alternative. Med njimi so tako izstopali Tone Anderlič, Jožef Školč in Matjaž Švagan. Za Anderliča je značilno, da se je težko sprijaznil z dejstvom, da ni več vodja poslanske skupine in da je njegovo mesto zasedel prav Rop. Ker je Anderlič večkrat na glas povedal tisto, kar je mislil, je bil s strani Ropu naklonjenih novinarjev pogosto deležen napadov, ki so dali slutiti, da v stranki ni vse v najlepšem redu. Med Ropom in Anderličem namreč obstajajo še zamere iz časov, ko je bil Rop finančni minister, Anderlič pa vodja poslanske skupine. V tistem času so bila njuna stališča včasih zelo različna, na primer ob lastninjenju Zavarovalnice Triglav. Za Anderliča je Rop povzpeticnik, ki je še študiral, ko je on v drugi polovici osemdesetih let vodil slovensko socialistično mladino in se bodel s predstavniki unitaristične zvezne mladine.

Nekaj podobnega velja za Školča, ki je vodenje ZSMS prevzel, ko je slovenska partijska oblast s pomočjo jugoslovanske vojske iz boja za mesto predsed-

nika ZSMS izločila Janeza Janšo. Školč je v naslednjih letih postal nekakšen jezni mladenič, ki je vedno nečemu nasprotoval. V času osamosvajanja je Demos in slovensko javnost spravil v slabo voljo s svojim nedržavotvornim ravnanjem, ki je včasih mejilo na narodno izdajstvo. Ena redkih pametnih političnih potez, ki jih je naredil v svojem življenju, je bila (o čemer sem že pisal), da je na čelo nekdanje ZSMS, takrat Liberalnodemokratske stranke, pripeljal Janeza Drnovška. S tem je stranki zagotovil, ne le da je preživela, ampak da je zasedla slovenski politični prestol. Kasneje se kot predsednik državnega zbora in kulturni minister ni izkazal. Zadnja leta je bil precej neopazen. Šele slab izid na volitvah ga je nekako vrnil med žive. Kritiziral je Ropa, ker po volitvah ni takoj odstopil. Na kongresu je izrazil mnenje, da se je po porazu stranke reševalo le vodstvo, namesto da bi iskali alternativo zanj. Najbolj pa je navdušil nekatere in v slabo voljo spravil druge v stranki z izjavo, da s takšnim ravnanjem "vse bolj postajamo podobni bratoma Podobnik". No, Rop mu ni ostal dolžan in je nekaj dni kasneje na nacionalni televiziji dejal, da je bratoma Podobnik morda bolj podoben tisti, ki je tako primerjavo dal.

Tretji "nezadovoljnež", ki je najbolj kritično nastopil že v predkongresnem času, je zagorski župan in eldeesov poslanec Matjaž Švagan. Na zadnjih volitvah je bil izvoljen z najvišjo podporo med poslanci, kar je dalo njegovi zahtevi (in zahtevi zagorskega odbora LDS) za takojšnji Ropov odstop dodatno težo. Švagan je opozoril, da se je stranka preveč oddaljila od svojega učitelja in nekdanjega predsednika stranke in vlade Janeza Drnovška. Zanj je bilo Ropovo oddaljevanje od Drnovška napačno. Kritičen je tudi do strankinega pomika v levo. Švagan je omenjal, da so našli resnega kandidata za novega predsednika, da pa zaradi tega, ker je kongres farsa, nima možnosti za izvolitev. Zato Rop ni imel protikandidata.

Blejski kongres – deset let po združitvenem kongresu – je bil rezultat zdajšnjih razmerij v LDS. Kljub porazu na volitvah se je Rop zbranim delegatom ob pomanjkanju prave alternative zdel še vedno sprejemljiv. Anderlič, Školč in Švagan niso politiki, ki bi stranko potegnili navzgor. Veliko vprašanje je, ali je to lahko tehokrat Rop, ki jo je do zdaj vlekel navzdol. S spremembami statuta, s katerimi mu bo stranka povsem podrejena, bo Ropova odgovornost v prihodnje še večja. Jo bo prevzel na svoja ramena čez dve leti, ko bodo lokalne volitve?

Za vladajočo koalicijo, za najmočnejšo vladno stranko, za Janeza Janšo je dejstvo, da bo LDS še naprej vodil Anton Rop, po vsej verjetnosti dobro. Liberalna demokracija še le začenja svojo opozicijsko pot in s poražencem na svojem čelu se bo le težko pobrala, saj ni izključeno, da je bil blejski kongres le napoved novih sporov.

Metod Berlec

Za Janeza Janšo je dejstvo, da bo LDS še naprej vodil Anton Rop, po vsej verjetnosti dobro. Liberalna demokracija še le začenja svojo opozicijsko pot in s poražencem na svojem čelu se bo le težko pobrala. Poleg tega obstaja precejšnja verjetnost, da je bil blejski kongres le napoved novih sporov.

9 Platon za današnje rabo

Največji knjižni dogodek v letu 2004 je izid Platonovih del v prevodu in z znanstvenim komentarjem Gorazda Kocijančiča.

11 Kje so meje Evrope?

12 Konsolidacija na Bledu?

Sobotni kongres Liberalne demokracije Slovenije na Bledu je minil v znamenju pozivov, naj se stranka otrese arogantnosti in samopašnosti ter se skuša čim bolj približati ljudem. Kljub temu so delegati za novega predsednika stranke vnovič potrdili vse prej kot ljudskega Antona Ropa.

15 SDS podira rekorde

16 Imuniteta – privilegij nedotakljivih?

Po konstituiranju nove sestave državnega zbora so prišla na dnevni red tudi vprašanja v zvezi s statusom in delovanjem poslancev. Eno od njih je vprašanje poslanske imunitete.

18 Vegina tožba z napako

22 Grozeči razcvet stečajev

31 Težave na East Riverju

So Združeni narodi v krizi? Potem ko je postala relevantnost svetovne organizacije vprašljiva ob iraški vojni in njeni nesposobnosti, da odgovori na številne izzive današnjega časa, jo zdaj pretresajo še hude afere, ki kažejo na precejšnjo navzočnost korupcije in morda celo na krizo v samem vodstvu. Soglasje, da so potrebne spremembe, je široko, nekoliko manj jasno pa je, kakšne bi morale biti.

34 Nujna je profesionalizacija policijskega dela

Pogovor z dr. Milanom Pagonom

Koalicijska pogodba na področju notranjih zadev dejansko odraža vse trende, o katerih sva govorila. To je usmerjenost policijskega dela v skupnost ob hkratni ustreznih kadrovske prenovi tistih delov policije, kjer je to potrebno, in omogočanju razmer, da lahko policija normalno dela. Dodal bi samo še eno stvar, ki v koalicijski pogodbi ni izrecno napisana, saj gre za bolj dolgoročen cilj. To je profesionalizacija policijskega dela.

40 Skrivnostni mojster HGG

56 Slovenska Ukrajina

Pa naj še kdo reče, da je šport avtonomen in da lahko obstoji brez političnih vplivov. Primer je nogomet.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kasteli; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joza Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum tatisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Slika na naslovnici: Hans Georg Geigerfeld
Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Držati moramo skupaj

Pogovarjali smo se z Alojzom Sokom, novim vodjo poslanske skupine Nove Slovenije.

Kako vidite svojo vlogo vodje poslanske skupine Nove Slovenije v prihodnjem mandatnem obdobju?

V mandatu, ki je pred nami, bo NSi vladna stranka in vodenje bo prilagojeno temu položaju. Imam izkušnje z delom v opoziciji, v vladajoči koaliciji pa ne. Predvsem mislim, da bo treba veliko sodelovati z vlado in njenimi službami. Potrebno bo veliko usklajevanja, še preden bodo predlogi zakonov prišli v DZ. Prepričan sem, da bo postopek sprejemanja zakonov počasnejši in da bo razprava v zvezi z zakoni širša in bolj poglobljena. Od nove vlade pričakujem, da DZ ne bo posiljevala z nujnimi postopki in s slabo pripravljenimi zakoni. Sicer pa je poslanska skupina skoraj v celoti sestavljena iz poslancev, ki so bili prvič izvoljeni. Menim, da gre za dobro skupino, ki si bo maksimalno prizadevala za prepoznavnost Nove Slovenije, hkrati pa izpolnila tisto, kar volivci od nas pričakujejo.

Kakšna bo vloga stranke glede na novo razmerje moči v državnem zboru?

Pred štirimi leti smo ustanovili Novo Slovenijo. Danes je jasno, da je bila takratna odločitev pravilna. Brez naše stranke desnica na letošnjih volitvah v evropski parlament in DZ ne bi zmagala. Trdno sem prepričan, da je koalicija Slovenija, katere trdni člen smo, kljub nekaterim drugačnim pogledom izpolnila zgodovinsko nalogo in po 59 letih zagotovila, da je v Sloveniji prevzela oblast desna politična opcija. Program sedanje vladajoče koalicije temelji na krščanskih etičnih vrednotah. S tem je Slovenija tudi na političnem področju postala primerljiva z Evropo. NSi je bila zmagovalka na prvih evropskih volitvah, SDS pa na državnozborskih. Sedaj je pred nami težka naloga, da uresničimo program, ki smo ga zapisali v koalicijsko pogodbo. To bo mogoče le, če bomo držali skupaj.

V preteklem mandatu ste bili eden redkih glasnikov kmetov. Boste tudi v prihodnje skrbeli za to področje?

Da. Nobena gospodarsko bogata država se ni odpove-

dala možnosti lastne preskrbe s prehrabnenimi izdelki. Čim bolj je gospodarstvo neke države razvito, tem večja je zavest o nujnosti prehranske neodvisnosti. Kmet je v preteklosti veljal za razrednega sovražnika. Sam sem rojen na kmetih in dobro vem, kako težko so kmetje živeli nekoč in kako živijo danes. V naši družbi je še vedno precej negativnega mnenja o kmetstvu. Zelo me boli, ko v medijih berem veliko neresnic in polresnic o slovenskih kmetih. Toda brez kmetstva bi slovenski narod težko skozi stoletja ohranil svojo narodno identiteto med močnimi evropskimi narodi.

Katere so najbolj zgoče težave v kmetijstvu, ki jih bo treba reševati v naslednjih letih?

Mislim, da so v slovenskem kmetijstvu predvsem trije veliki problemi: slaba posestna struktura, kmetije so v povprečju premajne, da bi lahko konkurirale kmetom v drugih članicah EU; in slaba izobrazbena struktura. Danes kmet potrebuje veliko znanja. Ko sem bil še otrok, je veljalo splošno mnenje, da je za kmetijo najboljši tisti otrok, ki mu v šoli ne gre najbolje; previsoka povprečna starost slovenskih kmetov. Povprečna starost slovenskega kmeta je več kot 54 let. Veliko jih je starejših od 65 let in le manjši del je mlajši od 35 let. Povsem jasno je, da je za nove ideje in hitrejši napredek potrebna boljša starostna struktura. Vse naštetu kaže na to, da kmetijstvo predstavlja nekakšno brezperspektivnost, kar bo treba spremeniti.

Izhajate iz ene bolj zapostavljenih slovenskih regij. Kaj je treba storiti, da se bodo v severovzhodni Sloveniji rešili problemi zaposlovanja, investicij itd.?

Odgovor na to vprašanje je nadaljevanje prejšnjega. Nedvomno bo treba SV Sloveniji, ki velja za najbolj kmetijsko območje in je prav zaradi tega najmanj razvita, pomagati. Pomagati predvsem z ustvarjanjem vsaj približno enakih možnosti. Z več delovnimi mesti v malih in srednje velikih podjetjih bo mogoče zadržati maloštevilčno mladino na podeželju. Če bodo mladi dobili službo in bo zakonodaja predvsem na davčnem področju ustrezna, bodo manjše kmetije še naprej obdelane. Skratka, hitrejši razvoj manj razvitih območij je mogoče, če bomo zanje namenili več denarja in tako omogočili nova delovna mesta.

Mitja Volčanšek

Foto: SAFO

Gospodarska popotnica vladi (Stran 8)

Predčasne volitve edina rešitev (Stran 10)

Za večjo učinkovitost (Stran 14)

Milijardne luknje (Stran 22)

Nič več planinski raj? (Stran 24)

Stavba spora (Stran 26)

Clintonova knjižnica (Stran 28)

Mars grozi (Stran 30)

Prešernovi nagrajenci in nominiranci (Stran 42)

Življenje po Georgeu (Stran 44)

Vinski leksikon (Stran 46)

Nov podvig (Stran 48)

Severna vročica (Stran 60)

Frane Milčinski - Ježek (Stran 62)

Bo Romana ostala v ozadju? (Stran 66)

Sočutje z ljudstvom

Vidnejši predstavniki LDS, ki so hoteli najti alternativo za dosedanje strankarsko vodstvo, so na sobotnem kongresu na Bledu končno doumeli, kaj pomeni biti sočuten z ljudstvom. Ob dejstvu, da se jim je na kongresu zgodil ROP, so se namreč počutili – oropane. Morda so se zdaj začeli zavedati, koliko ljudi se je čutilo oropanih v zadnjih dvanajstih letih, ko je bila LDS na oblasti.

Zajedalci

Predsedstvo združene liste je na nedavnem posebnem sestanku sklenilo peklenski načrt. Kot je po sestanku dejal njegov lepi predsednik Borut Pahor, si bo stranka na naslednjem kongresu prvič postavila cilj zmagati na volitvah in dobiti mandat za sestavo vlade. V ta namen so si omislili nadvse inovativen načrt. Oblikovali bodo strokovni svet, ki bi bil nekakšna vlada v senci, nato pa bodo preimenovali še stranko. Kaj natančno bo delala ta vlada, še ni znano, je pa znano, kako se bodo po novem imenovali – Socialni demokrati. Zakaj so izbrali takšno ime, mi ni jasno, posebej zato ne, ker bi lahko v stranki s tako pisano množico članov izbirali med široko paleto imen. Lahko bi se denimo preimenovali v Združeno listje, s čimer bi poudarili svojo multinacionalnost in različnost članstva, ki ga je veter kot listje nanesel z vseh strani. V stranki namreč najdete najrazličnejše skupine: revolucionarje, ki trdijo, da ni bilo revolucije, čeprav je vsakemu oslu jasno, da je bila; privilegirane upokojence, ki menijo, da bi morali imeti posebne pokojnine, čeprav so doma jedli surov krompir, da jim ni bilo treba iti v vojsko; izbrisane, ki pravijo, da so čisti Slovenci, doma pa poslušajo Ceco, in še mnogo drugih.

Zagotovo bi združeni listi pristajalo ime Združeno glistje, s čimer bi simbolično opozorili na junaška dejanja klenih revolucionarjev, ki so se med revolucijo urno kot črvi plazili za notranjim sovražnikom; lahko bi bili tudi čisto preprosto Stranka zajedalcev. To ime bi stranki še najbolj pristajalo, kajti znano je, da je v njenem članstvu največ takšnih, ki s privilegiranimi pokojninami vseskozi najedajo pokojninsko blagajno. Po naravnem zakonu jih je sicer resda čedalje manj, vendar še vedno dovolj, da nam Janez Prijatelj, to je tisti iz SPIZ, najeda živce. Vsakokrat, ko se omenjeni gospod oglasi, toži, da mu iz blagajne nekaj odteka, curlja in nasploh vedno nekaj pušča. Kaj je to, ne vem, vem pa oziroma se govori, da bo kmalu odletel.

Tega se po sobotnem kongresu ni treba več bati predsedniku liberalne demokracije Antonu Ropu. Delegate na Bledu mu je, če odštejemo nepomembno grožnjo, da bo, če ga ne bodo znova izvolili za predsednika, spokal kufre, uspelo prepričati, da ni nič več nadut, zadirčen in samopašen predsednik, ampak tako rekoč človek iz ljudstva. Tako lahko vsaj nekaj časa uživa miren sen kralja Matjaža – vse dokler mu postelje, na kateri leži, ne bodo spodnesli zajedavci.

Aleš Kocjan

h-umor

diktafon

“Zaradi ciljev socialne demokracije, ki so vsebina našega volilnega in strankinega programa, bomo nadzoru nad delovanjem vlade posvečali posebno pozornost.”

(Vodja poslanske skupine združene liste Miran Potrč novi vladi ne bo dal dihati. Le kje je bil v letih tranzicije, da so se socialne razlike v Sloveniji tako povečale?)

“Ljubezen do seksa sem odkril, šele ko sem ga začel bolje obvladati, to je recimo pred petimi leti.”

(Sanjski moški Damir že pet let neizmerno uživa.)

“Jaz ure ne nosim, ker bi jo gotovo čez nekaj ur izgubil.”

(Plavalec Peter Mankoč je kljub doseganju rekordov prepričan, da čas ni njegov gospodar. Včasih pa kakšno stvar tudi izgubi.)

“Oblast lahko še največ naredi za medije, njihovo pluralnost in svobodo, če jih pusti pri miru.”

(Vlado Miheljčak sedaj, ko je na oblasti Janševa vlada, zagovarja čim večjo neodvisnost medijev od oblasti. Na vmešavanje prejšnje oblastne elite v delo medijev je pa pozabil.)

“Ko bo Liu stara petnajst let, tudi jaz ne bom po odru skakala na pol gola, verjemite da ne.”

(Pevka Pika Božič izkorišča čas, dokler je njena hči še majhna.)

“Lahko pa napovem, da bom javnost šokiral, saj ljudje na Bitki talentov niso spoznali takšnega Omarja, kot sem v resnici.”

(Zmagovalec Bitke talentov Omar Naber je do sedaj skrival svojo pravo podobo.)

“Pridejo na obisk, kjer se streže alkohol, in potem naj bi bili sproščeni in zabavni. Jaz tega ne maram, pri meni doma se streže sok in se pride na pogovor, ne pa na veseljačenje.”

(Adi Smolar prisega na treznost.)

“Ma, daj mi že enkrat mir s tem teženjem. Ej, saj se hecam, a še tega ne razumeš?”

(Raper Eminem zna na spektakularen način končati intervju.)

“Po Prešernu se vse, kar se usodnega zgodi na Slovenskem, razplete pri slapu Savica; Bled nas še bolj impresionira.”

(Komentator Boris Jež povezuje Krst pri Savici s kongresom LDS v kraju, ki leži le nekaj kilometrov stran.)

“M. Krivic je odličan javni polemikar in kolumnist Mladine. Pričakujem, da bo v naslednjih kolumnah lastno mnenje, hipoteze o (umirajočem) DIPS-u spremenil v absolutne resnice.”

(Nekdanji predsednik t. i. Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije Aleksandar Todorovič se zaveda, da je nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic neumoren pri dokazovanju svoje resnice. Velika prijatelja Krivic in Todorovič sta se razšla. Sedaj samo še ostrita svoja persesa.

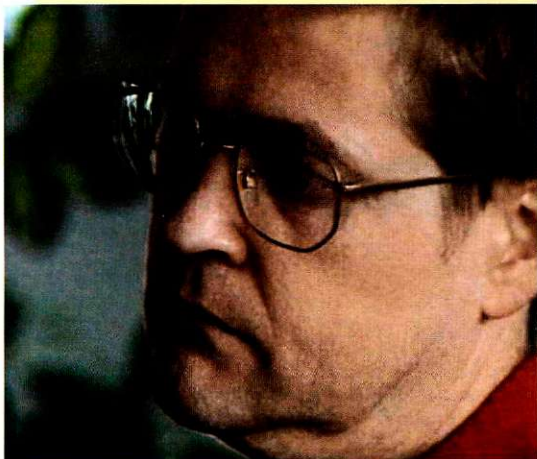

“Pri Ropu me predvsem moti, da je vsak Janez njegov politični sovražnik. Žal ima tudi mene za enega od Janezov.”

(Poslanec LDS Matjaž Švagan se pritožuje čez Ropovo “janzefobijo”. Morda pa novi stari predsednik LDS pozablja, kako je poslancu Švaganu ime?)

Američani bodo izročili Sadarja

Ameriški veleposlanik Thomas B. Robertson je potrdil, da nameravjo ZDA slovenskim oblastem izročiti zloglasnega Davorina Sadarja, solastnika in direktorja družbe Dadas, v kateri je bilo oškodovanih več tisoč ljudi. Ameriški veleposlanik je novico o tem, da Slovenija lahko realno računa z izročitvijo Sadarja, sporočil ministru za pravosodje Lovru Šturmu, s katerim se je skupaj s svojimi sodelavci sešel na predstavitvenem obisku. Ob tej priložnosti je ameriška delegacija z ministrom govorila tudi o vprašanih s področja denacionalizacije in o realnih možnostih za zmanjšanje sodnih zaostankov v Sloveniji. Spomnimo, da je slovensko pravosodno ministrstvo že 8. novembra po diplomatski poti ameriško pravosodno ministrstvo zaprosilo za izročitev Sadarja, ki je osumljen zlorabe položaja in pravic ter prevar pri trgovanju z vrednostnimi papirji. Ministrstvo za pravosodje je posredovalo tudi vso dokumentacijo, postopki pa se od takrat dalje vodijo v skladu z ameriško zakonodajo. Sadarja so konec oktobra zaprli v tiksaškem mestu Laredo, ker mu je potekel bivalni vizum v ZDA. Pravosodno ministrstvo je amerškemu pravosodnemu ministrstvu nemudoma posredovalo vso dokumentacijo za njegovo izročitev, predvideno pa je bilo, da bodo ZDA Sadarja Sloveniji izročile še do konca tega leta. Običajno osebo, katere izročitev je dovoljena, privedejo iz države, ki je dovolila izročitev, slovenski pristojni organi. Stroški izročitve zajemajo stroške prevodov izročitvene dokumentacije in stroške prevoza iz države, ki je dovolila izročitev. V. K.

Davorin Sadar, solastnik in direktor družbe Dadas, se bo najverjetneje znašel pred slovenskimi sodniki.

Davorin Sadar, solastnik in direktor družbe Dadas, se bo najverjetneje znašel pred slovenskimi sodniki. Običajno osebo, katere izročitev je dovoljena, privedejo iz države, ki je dovolila izročitev, slovenski pristojni organi. Stroški izročitve zajemajo stroške prevodov izročitvene dokumentacije in stroške prevoza iz države, ki je dovolila izročitev. V. K.

modrosti tedna

“Morda pa bi celo dovcerajsnja oblast bila pripravljena sprejeti predlog, da vsi skupaj rečemo da življenju, dobroti in vsem ljudem dobre volje. V teh predbožičnih dneh smo laže ubrani na to struno in Miklavž, ki je prinesel v svojem košu Janša in Urana, nam pravi, da je nastopil čas za skupno prizadevanje, za več medsebojnega spoštovanja, razumevanja in reševanja, ne pa zavlečevanja ali prelaganja nerešenih vprašanj.”

(Teolog dr. Ivan Štuhec)

“Zasliševanje šolskega ministra je pokazalo, da kulturnobojnost še vedno obvlada del slovenske politike. Človek pravzaprav ne razume, da v dneh, ko stotine slovenskih delavcev v tekstilni in obutveni industriji ostaja brez zaposlitve, tisti slovenski politiki, ki poudarjajo skrb za delavce in socialo, ‘napredne stranke’, vidijo temeljni politični problem v verouku.”

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

Bajnih nagrad najbrž ne bo

Zgodba o izplačilu 1,4 milijarde tolarjev visoke nagrade, ki so si jo pred časom želeli izplačati člani Elanove uprave, vendar je bilo izplačilo ustavljeno, dobiva nove razsežnosti. Uprava Skimarja, družbe, ki je največji lastnik Elana, naj bi bila namreč po še neuradnih informacijah na svoji skupščini sklenila, da omenjena nagrada upravi ne bo izplačala, ampak bo vložila odškodninsko tožbo zoper njenega predsednika Uroša Koržeta. Kakšna bi bila v primeru odškodninske tožbe odškodnina in ali bo tožba vložena še proti komu drugemu, za zdaj ni jasno, jasno pa je, da je v celotni zadevi očitno prevladala zdrava pamet. Če bi bilo res, da je uprava po pogodbi upravičena do takšne odškodnine, je tudi res, da je uprava takšne poslovne izide dosegla tudi ali pa predvsem po zaslugi sredstev, ki jih je Elanu namenila država. Poleg tega naj bi obstajala posebna revizija, ki naj bi dokazovala, da bilance Elana niso bile takšne, kot jih je predstavljala Koržetova ekipa. Za zdaj o tem v Elanu molčijo, Uroš Korže pa je že napovedal, da bo tudi sam zavaroval svoje dobro ime. Pravi, da za “svojimi bilancami stojijo, da so odkrite in so jih potrdili vsi organi”. Juha se torej kuha dalje. A. K.

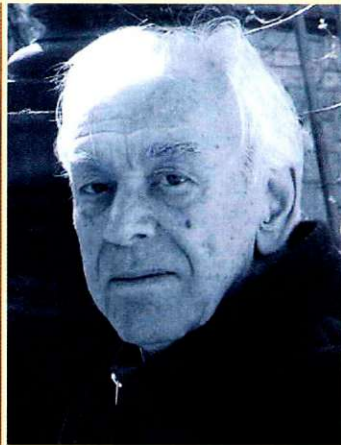
So bile Elanove bilance prave ali ne?

Zrelejša le Krka

Prvih petsto podjetij v Evropski zvezi, razvrščenih po kriteriju vlagan v raziskave in razvoj, je v ta namen zagotovilo 101 milijardo evrov, kar je skoraj za polovico manj, kot je za raziskave in razvoj namenilo 500 podjetij s sedežem drugje po svetu. Podatek so objavili v Bruslju, na lestvico prvih 500 podjetij pa se je od slovenskih pribilo le farmacevtsko podjetje Krka, ki je z 31 vloženi milijoni evrov na 255. mestu. Janez Potočnik, evropski komisar za znanost in raziskave, je ob tem dejal, da pri vlaganjih v raziskave in razvoj potrebujemo več evropskih industrijskih šampionov, če želimo tekmovali s svojimi trgovinskimi partnerji. EZ si je zato postavila cilj 3-odstotno vlaganje v raziskave do leta 2010, za kar pa je treba ustvariti tudi ugodno okolje, vendar je odločenost podjetij za doseganje tega cilja ključnega pomena. Po vlaganjih prva podjetja v Evropi so Daimler Chrysler, Siemens, Volkswagen (Nemčija), finska Nokia in britanski Glaxo Smith Kline, ki so med prvimi dvanajstimi tudi na svetu. Vsako od navedenih podjetij je za raziskave in razvoj lani namenilo od 4 do 5,6 milijarde evrov, zadnje podjetje z evropske lestvice pa je lani za raziskave namenilo devet milijonov evrov. Če te podatke primerjamo z neevropskimi podjetji, ugotovimo, da pri vlaganjih v raziskave in razvoj prevladujejo ameriška in japonska podjetja. Na prvem mestu je s skoraj šestimi milijardami evrov Ford, sledi farmacevtsko podjetje Pfizer (oba ZDA), nato japonska Toyota pa General Motors (ZDA) ter Macušita Electric (Japonska). Evropska komisija je lestvico letos objavila prvič, odslej pa bo to storila vsako leto. V. K.

Po kriteriju vlagan v raziskave in razvoj je novomeška Krka, tovarna zdravil, na 255.mestu.

Gospodarska popotnica vladi

Zmaga SDS na volitvah je v veliki meri posledica želje volivcev po spremembah. Večina želenih sprememb je tako ali drugače vezana na ukrepe gospodarske politike – če ne zaradi drugega, že zato, ker je blaginja vseh državljanov najbolj odvisna od gospodarskih razmer v državi. Začetek mandata je naboljši trenutek za uvajanje sprememb, saj so nasprotniki in lobiji še nekoliko zmedeni.

Področij, na katerih bi bilo mogoče izpolniti pričakovanja volivcev in hkrati izboljšati konkurenčnost Slovenije, je kar nekaj. Najpomembnejše je gotovo spodbujanje podjetništva. Brez razmaha podjetništva, za katerega se je doslej zdelo, da je bilo malone načrtno zatirano, si ni mogoče zamišljati hitrega preskoka Slovenije med najrazvitejše. Skoraj vse najbolj razvite evropske regije, kot sta Bavarska in severna Italija, slovijo po močno razvejenem podjetništvu, ki je gonilo gospodarskega napredka. Poleg tega ne gre zanemariti, da so mali in srednji podjetniki povsod v Evropi tradicionalni volilci desnosredinskih strank (morda je to

Volivci so novo vlado izvolili zaradi želje po spremembah na bolje, zato je ta pred odgovorno nalogo.

odgovor na vprašanje, zakaj je bilo podjetništvo doslej zatirano). Zato spodbujanje podjetništva ne bi le pospešilo gospodarskega razvoja Slovenije, ampak bi novi vladi tudi pomagalo, da prepotrebne spremembe izvaja več mandatov zapored. Eden izmed ukrepov, ki bi neznansko razveselil skoraj vse slovenske podjetnike, razžalostil pa le tam zaposleni birokratski aparat, bi bila odprava obveznega članstva v Gospodarski zbornici Slovenije. Državni proračun ničesar ne bi izgubil, gospodarstvo pa bi bilo razbremenjeno "davka" za

spodbujanje neučinkovite administracije. Razbiti bi bilo treba tudi vse preštevne kartele, kot so na primer notarji, lekarnarji ali tehnični servisi za vozila. V vseh teh primerih bi bila javna korist zaradi povečanja gospodarske učinkovitosti izjemna, praktično vsi državljani zadovoljni, edinole manjše skupine doslej neupravičeno privilegiranih bi izgubile svoj kartelni zaslužek. Seveda bo prej ali slej treba za-

V civiliziranih državah velja, da je treba novo vlado sto dni pustiti pri miru. Pri nas očitno to ne velja.

gristi tudi v področja, kjer gre še za precej večje denarje (npr. zdravstvo), vendar bodo tukaj spremembe zaradi prepletenosti interesov veliko težje.

Znova je treba premisliti tudi nekatere velike naložbene projekte, ki se napovedujejo. Osebnostno menim, da bi bilo veliko bolje, kot namenjati megalomanske milijarde tolarjev za graditev drugega tira, katerega potrebnost je zelo vprašljiva, ta denar usmeriti v spodbujanje graditve stanovanj, industrijskih con in tehnoloških parkov. Pospešena graditev in s tem večja dostopnost stanovanj bi razveselila številne državljane, ki ne morejo do last-

nih stanovanj, hkrati pa bi blagodejno vplivala tudi na zastrašujoče nizko rodno. Poleg tega je znanstveno dokazano, da graditev stanovanj (da o industrijskih conah sploh ne govorimo) nekajkrat bolj pospešuje gospodarsko rast kot graditev infrastrukture.

Volivci so novo vlado izvolili zaradi želje po spremembah na bolje, zato je ta pred odgovorno nalogo. Nekatere spremembe ne bodo lahke. Toda volivci so novo vlado izvolili prav zato, ker so menili, da je le-ta v nasprotju s prejšnjo te spremembe sposobna uresničiti.

Denis Vengust

Vsobotni prilogi Dela (27. 11.) je Boris Jež objavil svoj pamflet z naslovom Etika po domače, ki me je spomnil na čase, ko sem še delal v ZDA. Tam so nas učili, da moramo konkurenco spoštovati, ker nas sili k boljšemu delu. Podcenjevanje konkurence bi nas lahko drago stalo, saj bi vodilo v propad podjetja. Tudi Srbi so nas leta 1991 podcenjevali, češ da bomo množično bežali čez Karavanke,

ko bodo prirožljali s tanki na ulice. Kot vemo, se to ni zgodilo. Nasploh je njihova samozaverovanost kriva, da se dušijo v godlji, ki so si jo sami skuhal, to pa bo trajalo vsaj še dve generaciji.

Iz Ježevega pamfleta razberemo tudi podcenjevanje podpisa, kar je čisto nasprotno od tistega, kar velja v Zahodni Evropi in ZDA. Tam se mnogi ljudje posvetujejo celo z odvjetnikom ali notarjem, preden kaj podpisajo. Doslej je pri nas podpis bolj malo veljal. Nasploh se Jež na dolgo in široko norčuje iz Virantovega etičnega kodeksa, ki ga je moral podpisati vsak član nove vlade: "Etični kodeks za mi-

nistre, kot je bil doslej predstavljen javnosti, bi bil, blago rečeno, duhovit, če ne bi bil smešen sam po sebi." Zakaj naj bi bil smešen, nepomemben in neobvezujoč, če so ga ministri podpisali? To bi veljalo, če podpis na dokumentu ne bi nič veljal. Kot npr. takrat, ko je nekdanji notranji minister Igor Bavčar podpisal dokument za nabavo novega policijskega čolna P 111, ki je doslej prebil več časa na suhem kot v morju. Z denarjem za dva dobra policijska čolna smo kupili enega slabega, za kar bi moral odgovarjati Bavčar, ki je podpisal naročilo. Tak-

Slovenska "ježovščina"

rat še nismo bili v Evropski skupnosti. Sedaj ko smo, pa se bo treba navaditi, da podpis tudi obvezuje.

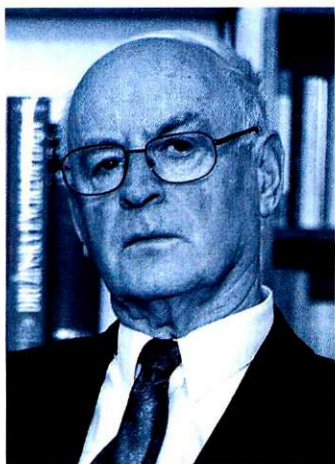
Ali naj razumemo Ježev pamflet, kot da je sedanji opoziciji že zmanjkalo argumentov in se morajo zato zatekati k zmerjanju nove vlade? Bo pisanje v našem najpomembnejšem dnevniku sčasoma podobno znamenitemu prepiru v romanu Cloche-merle Gabriela Chevallierja? Tam se

tercijalka Justine Putet pritožuje trgovki Judite Tomignon zaradi javnega scališča. V srcu pa jo grize, ker lepa in od ljubezni cvetoča Judite skače možu čez plot z mladim ljubčkom. Ko vsa zatajevana zavist nazadnje le pride na dan, izbruhne grozovito zmerjanje. Tudi pri Ježu etični kodeks ni glavni razlog za zmerjanje. Kar ga pekli, a o tem ne piše, je dejstvo, da so "njegovi" pogoreli na volitvah. Njegovo pisanje spominja na govor državnega tožilca v Nagodetovem procesu. S svojim pamfletom pa ne zmerja le predstavnikov nove vlade, temveč tudi vse tiste Delove naročnike, ki smo te ljudi izvolili in ki novemu etičnemu kodeksu zaupamo. Ti bralci, ki nas ni malo, ne cenimo takega pisanja.

O etiki se je veliko govorilo že takrat, ko je nekdanji predsednik Milan Kučan nameraval ustanoviti forum za etiko. Zakaj se Jež ni oglasil že takrat? Saj je pristna etika pač samo ena, pa naj bo to Kučanova, Janševa ali npr. tista pokojnega Bertranda Russlla.

Sicer pa v civiliziranih državah velja, da je treba novo vlado sto dni pustiti pri miru in šele potem se sme nanjo vsuti kanonada. Po objavljenem Ježevem pamfletu pa lahko sklepamo, da so pri našem osrednjem dnevniku začeli z njo že sedaj.

Dr. Peter Starič

Dr. Janko Kos

Največji knjižni dogodek v letu 2004 je bil izid Platonovih del pri Mohorjevi družbi v prevodu in s popolnim znanstvenim komentarjem Gorazda Kocijančiča. Kaj nam torej v današnjem času, na Slovenskem, zmorejo povedati Sokrat in drugi govorniki Platonovih dialogov?

Platon za današnjo rabo

Najprej je tu filozofski pomen teh del. Ta je še zmeraj živ – tudi kadar sega v metafiziko, teologijo, mistiko. Platonov duh živi v modernih filozofijah od Husserla do Wittgensteina in Heideggerja – celo tedaj, ko mu nasprotujejo. Po krizi materializma in pozitivizma se v sredo mišljenja vračajo vprašanja, ki jih je odpiral s pomočjo Sokratove dialektike. Teologijo vabi k premisleku Boga ne samo kot “najvišjega bivajočega”, kot se glasi glavna premisa aristotelske ontoteologije, ampak kot “Enega”, ki je onstran vseh človeških določil.

Ta vprašanja so prihranjena ozkem krogu slovenskih duhov. Za splošno rabo bo pomembnejša Platonova misel o političnih zadevah, zapisana v dialogih Država in Zakoni. Pri tem so se navdihovale totalitarne utopije Tomaža Mora in Campanelle. Danes jih beremo drugače. Platonova zamisel “idealne” države je bila odgovor na krizo atenske demokracije, na njen anarhizem, moralni razpad, izgubo religiozne legitimnosti, na njen nihilizem. In to so bolezni moderne demokracije. Platon nas s Sokratom vabi k premisleku temeljnih vprašanj o demokraciji, njenih duhovnih podlagah, smiselnosti in razumnosti. Ne da bi jo zanimali, ampak da bi jo prenavljali, dograjevali, izboljšali. Platon nas s Sokratovo pomočjo uči, da je etika za državo velika stvar – tako v “boju” proti korupciji – in da jo je treba zavarovati s strogimi zakoni. In še to, da je v zadevah družbe in države glavna pravičnost. Biti ali ne biti pravičen, to je zdaj vprašanje. Posebej za državo, ki naj bo “socialna”. Kakšne so pravice večine in manjšine, avtohtonih in neavtohtonih, starih in mladih, bolnih in zdravih, živih in mrtvih? Treba se jih bo učiti pri Sokratovi dialektiki.

Platonovi dialogi razpravljajo zmeraj znova o kulturi, najrajši o

umetnosti. Na slab glas so njegove stroge misli o slabem učinku pesniških in glasbenih del prišle, odkar so v totalitarnih, komunističnih in fašističnih državah preganjali umetnike z ideološkimi zahtevami. Na Slovenskem je iz Platonovih načel o nevzgojni umetnosti izšel Anton Mahnič, z njimi je sodil Prešerna, Stritarja, Tavčarja. V nasprotju s Platonom – ali vsaj s tem, kar beremo v Državi in Zakonih – mislimo, da visoka umetnost celo tedaj, ko je nihilistična, izreka resnico sveta, s tem pa presega samozadovoljni, čutom ugodni videz, ki ga o sebi ustvarja moderna civilizacija. Toda Platonov pogled nas s svojo ostrino opozarja tudi na drugačno, nizko, trivialno umetnost, ki jo neutrudno proizvaja, propagira, ponuja množična kulturna industrija. Ta ustreza tistemu, v čemer je Platon videl škodljive učinke besedne, gledališke, glasbene umetnosti. Iz socioloških in pedagoških raziskav vemo, kako mladi in mlajši

Platon nas s Sokratovo pomočjo uči, da je etika za državo velika stvar – tako v “boju” proti korupciji – in da jo je treba zavarovati s strogimi zakoni. In še to, da je v zadevah družbe in države glavna pravičnost. Biti ali ne biti pravičen, to je zdaj vprašanje. Posebej za državo, ki naj bo “socialna”.

sprejemniki posnemajo podobe, vzorce obnašanja, nravi in šege, ki se jim kažejo v filmih, po diskotekah, na televiziji. O tej kulturi bi Platonov Sokrat dejal, da spodkopava državo. V našem času torej demokracijo.

Sokrat, kot ga vidimo v dialogih, in po njem Platon, kot je deloval v svoji Akademiji, nas učita, kakšna naj bo vloga intelektualca v današnjem času. Platonova šola ni bila vadnica za “fahidiote”, iz nje so izšli dejavni državniki in politiki. Iz zgodb, resničnih ali neresničnih, vemo, kako je sam poskušal vplivati na oblastnike, odgovorne in neodgovorne. Njegove izkušnje so bile slabe. Te so

mogoče tudi v našem času. Vendar to ne govori zoper Sokratov zgled. Intelektualec mora sodelovati tako ali drugače v javnem, socialnem, političnem življenju. Ne kot zvest apologet predpisane ideologije, ampak kot neodvisen kritik, spodbudnik, kvečjemu svetovalec. Ne zato, da bi se vsiljeval političnim strankam in skupinam, pač pa po lastni presoji in vesti. V teh stvareh je Platon s Sokratovim zgledom še zmeraj najboljši učitelj.

Nazadnje je Platon lahko vzor pesnikom, umetnikom, oblikovalcem. Večino teh dialogov štejemo v polliterarno spisje, v njih prevladuje teoretična misel, ki ne potrebuje umetnosti. Da sodi Platon med velike umetnike starega in novega sveta, se pokaže v Simpoziju ali Fajdonu, v Ionu ali Apologiji Sokrata. Tu se filozof spremeni v pesnika, ki preišlja o filozofskih stvareh, a jih postavlja pred bralca v živih podobah, v teh se spoznanja združujejo z etično zahtevo in estetskim videzom –

tako, kot se dogaja v umetnosti. S tem je Platon še zmeraj zgled, ki govori, da se visoka umetnost zmore in celo mora ukvarjati z vprašanji morale, politike, metafizike in vere, kot so se Ajshil, Vergil in Dante, Shakespeare, Goethe in Dostojevski, pri Slovencih Prešeren, Cankar, Vodusek ali Kocbek. Povprečna umetnost našega časa se rada spušča v banalno vsakdanost, spolnost, socialno zvrženost in naključno prigradnost, s temi vsebinami prihaja na trg, da bi bila brana in prodana. Platonovi dialogi govorijo o tem, da ima umetnost druge možnosti in drugačne naloge. Tudi to je Platon za današnjo rabo.

Predčasne volitve edina rešitev

Opozicija pomladnih strank v mestni občini Ljubljana (MOL) spričo predlaganega rebalansa letošnjega proračuna vidi edini način za rešitev nastale krize v predčasnih volitvah.

Pri rebalansu, ki prinaša v proračun luknjo v višini 6,775 milijarde tolarjev, gre za zadnjega v vrsti škandalov, ki so kršili mandat prejšnje županje Vike Potočnik in zdajšnje Danice Simšič. Edino orožje mestne opozicije SDS, NSi in SLS glede na samopašnost koalicije LDS in ZLSD ostaja opozarjanje javnosti.

8. decembra je tako opozicija na tiskovni konferenci opozorila, da je predlagani rebalans prepozen in premajhen, ker govori o dejanski, ne pa o nadaljnji porabi. Poleg tega je prepozen, da bi vplival na letošnje projekte. Zato opozicija rebalansa, o katerem naj bi glasovali 20. decembra, ne bo podprla, hkrati pa poziva k predčasnim volitvam.

Za vodjo svetniškega kluba

SDS Dimitrija Kovačiča je predlog rebalansa mestnemu svetu in občanom v posmeh, saj ne daje podlage za razpravo, "ampak samo formalno pokrije nekaj za nazaj, kar je bilo namensko potrošeno". Nekatero postavke v proračunu namreč kar za tri ali štirikrat presegajo obstoječo viši-

no proračuna. Storjenih je bilo veliko nepravilnosti, ukrepanje županje Simšičeve "po kapljicah" pa po Kovačičevem mnenju ni resno. Po njegovo mora županja odstopiti, "saj občine ne vodi kot dober gospodar, ampak kot zapravljiv kmet, ki je prišel na kant in sedaj prodaja še zadnje

ostanke svojega premoženja".

Predsednik mestne NSi Franci Slak je opozoril, da se je potreba po rebalansu proračuna začela takoj po njegovem sprejetju, saj je opozicija predvidene prihodke že dolgo imela za nerealne. Po Slakovem mnenju si Simšičeva ni upala priti na dan s praviimi številkami, saj bi morala priznati, "da bo tekoča poraba v primerjavi z lanskim letom v letu 2004 narasla za 27 odstotkov, znesek za investicije pa se bo zmanjšal za 25 odstotkov". Če bi županja podatke prikazala takoj, bi bila javnost ogorčena in bi se že prej vprašala o vodstvenih sposobnostih mestne uprave, meni Slak.

Vodja svetniškega kluba SLS Janez Žagar je opozoril, da koalicija ni sposobna reševati slabega stanja mestnih financ, ampak zaradi pritiskov javnosti in opozicije dela le "drobne korake", ki ne vodijo nikamor. Po njegovo je bila napaka volilcev, da so mislili, da bo z novo županjo MOL bolje delovala. Ker je vladajoča koalicija ostala nespremenjena, se to seveda ni zgodilo. **M. V.**

Opozicija je predstavila negativno mnenje o rebalansu letošnjega proračuna mestne občine Ljubljana, kajti le-ta prihaja prepozno in je premajhen.

Načrt RTV Slovenija preslišal pripombe

Svet RTV Slovenija je na seji 9. decembra soglasno sprejel programsko-poslovni načrt javnega zavoda RTVS za leto 2005. Vodstvo RTV je preslišalo pripombe nadzornega odbora ter komisije za gospodarska in razvojna vprašanja.

Slednja je bila mnenja, da načrt v predloženi obliki ni sprejemljiv, zato je od vodstva terjala ustrezna dopolnila. Svet v odgovoru na očitke ni šel dlje od pavšalnih obljub. Podobno kot komisija so tudi nekateri svetniki menili, da programsko-poslovni načrt javnega zavoda za leto 2005 ni dovolj dodelan, vendar so ga vseeno sprejeli, in to brez glasu nasprotovanja. Generalni direktor zavoda Aleks Štakul je že dal vedeti, da niti pripombe, ki bodo še vključene, "končnega rezultata bistveno ne spreminjajo".

Po Štakulovih besedah so v načrtu upoštevali cilje dolgoročne strategije do leta 2010. Mednje sodijo

vsebinsko prestrukturiranje programov, vključno s središčema v Kopru in Mariboru, hkrati pa naj bi nadaljevali s prenovo poslovnih procesov v smeri racionalizacije, izboljšanja storilnosti in zmanjševanja stroškov.

Štakul je zagotovil, da bo osrednja pozornost še naprej namenjena

zmanjševanju stroškov dela, kar bo terjalo zmanjševanje števila redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev. Ob koncu letošnjega leta bo na RTVS redno zaposlenih 2.157, stalnih honorarnih sodelavcev pa 631; konec leta 2005 želi Štakul dočakati z 2008 redno zaposlenimi, medtem ko naj bi

bilo honorarnih sodelavcev 490. Svet RTVS je sprejel tudi programske standarde zavoda, ki jih je pripravila statutarna komisija. Material naj bi vplival na novinarsko delo, nad standardi pa naj bi bedel poslovnik varuha pravic javnosti, ki so ga mediji že prekrstili v "ombudsmana" RTV. Izboljšanje kakovosti RTV na ta birokratski način pa se zdi ob zmanjševanju števila zaposlenih in nezavidljivih novinarskih plačah le pesek v oči javnosti.

Na seji so predstavili tudi digitalizacijo tehnoloških sistemov na RTVS, ki naj bi omogočala učinkovitejšo delo in kakovostnejši program, v prihodnje oz. po vzpostavitvi omejenih sistemov pa bi lahko celo prihranili nekaj sredstev. Slaba stran uvedbe digitalizacije je povezana s precejšnjim finančnim vložkom. Sredstva zanjo so predvidena tudi v programsko-poslovnem načrtu za prihodnje leto, na podlagi katerega bodo namenili več kot 3,5 milijarde tolarjev za investicijska vlaganja. **M. V.**

Je bila seja sveta RTV Slovenija le farsa, se lahko vpraša javnost, saj so bile pripombe komisije za gospodarska in razvojna vprašanja gladko zavržene.

Ali Turčija sodi v EU?

V teh dneh v Bruslju poteka vrh Evropske unije, na katerem razpravljajo o nadaljnji širitvi evropske povezave. Glavno in najbolj vroče vprašanje je, ali naj EU začne pristopna pogajanja s Turčijo. Manj vroče kostanj je, kdaj naj se začne pogajati s Hrvaško. Pri slednji so posamezne članice razdeljene na dve skupini: za Nemčijo, Francijo, Avstrijo in nekatere druge države predvideni začetek pogajanj marca ali aprila prihodnje leto ni sporen, za druge države na čelu z Veliko Britanijo pa je ta datum preuranjen, saj zahtevajo od Hrvaške, da začne v polni meri sodelovati z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu. Slovenija kljub hrvaškemu nagajanju in izzivanju v Piranskem zalivu podpira začetek pogajanj s Hrvaško, saj pričakuje, da se bo Hrvaška v času pogajanj postopno "evropeizirala", s čimer naj bi bilo konec konfliktov med državama. Ali bo res tako, bo seveda pokazal čas.

Slovenija, Turčija in EU

Naši politiki so do sedaj načeloma podpirali približevanje Turčije Evropski uniji. Dimitrij Rupel, ki je z nastopom Janševe vlade spet postal zunanji minister, je v intervjuju za Demokracijo v začetku julija (tik preden ga je Rop nagnal iz vlade) dejal, da misli, "da Turčija spada v Evropsko unijo", da pa je seveda velika težava v tem, da je to država z velikim številom prebivalstva in da bi se z njenim vstopom v EU razširile meje te evropske povezave vse do Iraka in da se pri tem postavlja vprašanje, do kod naj se EU sploh širi in kje so njene meje. Rupel se pri tem strinja z Zbigniewom Brzezinskim, nekdanjim ameriškim svetovalcem za nacionalno varnost, ki meni, da bi bil vstop Turčije v EU dober za mednarodne odnose, saj bi se s tem podprla zmerna politična usmeritev, ki vlada v Turčiji. In to naj bi bilo tudi pozitivno znamenje islamskemu svetu. V koalicijski pogodbi so SDS, NSi, SLS in DeSUS glede članstva Turčije zapisale, da podpirajo stališče evropske komisije glede začetka pogajanj s Turčijo. Zavedajo se tudi pomislekov. "Treba je premisliti, kako bi članstvo Turčije v EU vplivalo na sistem učinkovitosti, za katerega si prizadevamo v EU. Treba je celovito oceniti skladnost Turčije s sistemom EU in priložnosti, ki bi jih pridobili s članstvom Turčije." Ob koncu so še zapisali: "Kolikor Turčija ne bi izpolnila kriterijev za članstvo v EU, teh kriterijev ne bi smeli zniževati, ampak bi morali poiskati drugačno obliko partnerskega sodelovanja med EU in Turčijo." Kot kaže javnomnenjska anketa, ki jo objavljamo v Demokraciji, je slovenska javnost pri vprašanju vključitve Turčije v EU še zelo neodločena. Velik del vprašanih o tem nima pravega mnenja, zato so na to vprašanje odgovorili z "ne vem", približno tretjina vstop podpira, tretjina pa mu nasprotuje. Drugačno je javno mnenje v Franciji in Nemčiji. Po raziskavi francoskega časnika Le Figaro skoraj sedemdeset odstotkov Francozov in več kot petdeset odstotkov Nemcev nasprotuje članstvu Turčije v EU.

Privilegirano partnerstvo?

V starih državah članicah razprava o vključitvi Turčije v Evropsko unijo med politiki in intelektualci poteka že dalj časa. Večina evropskih politikov vstopu Turčije v EU uradno ne nasprotuje, saj se ne želijo zameriti Turčiji. Kljub temu nekateri vidni evropski politiki temu nasprotujejo oziroma predlagajo nekakšno vmesno rešitev. Tako nekdanji predsednik evropske konvencije Valéry Giscard d'Estaing nasprotuje članstvu Turčije s pojasnilom, da leži država večinoma zunaj Evrope in da ima več prebivalcev kot največje države članice. Zato predlaga, da bi Turčiji podelili status privilegirane partnerstva. Podobno je v intervjuju za Demokracijo septembra razmišljal predsednik poslanske skupine Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov v evropskem parlamentu Hans Gert Pöttering. Priznal je sicer, da so v njihovi poslanski skupini pri tem vprašanju velike razlike, da pa je njihovo stališče, "da se pogajanja s Turčijo začnejo šele potem, ko bo država zagotovila, da v turških zaporih ni več mučenja". Pöttering zagovarja stališča svoje nemške Krščanskodemokratske unije (CDU), ki se zavzema za t. i. privilegirano partnerstvo, kar pomeni le tesno zvezo oziroma sodelovanje s Turčijo in ne polnopravnega članstva v EU. "Naša bojazen je, da bi v primeru članstva Turčije (ki je geografsko večinoma del Azije) v EU Evropejci in Evropejke lahko izgubili občutek evropske identitete, t. j. skupne zavesti ..." Po njegovo se je treba pogovoriti o mejah EU. "Če bi se Turčija vključila v EU, ne bi imeli nobenega tehtnega argumenta proti članstvu Ukrajine, Belorusije in Moldavije. Vprašanje je potem tudi Maroko, Izrael."

Vprašanje vere

Pri širitvi EU in vključitvi Turčije vanjo je problem tudi islamska veroizpoved, ki pravladuje v Turčiji. To je dejstvo, vendar evropski politiki tega javno nočejo priznati. Ker je Evropa večinoma krščanska, gre za združevanje nečesa, kar se lep čas ne bo združljivo, še posebej po 11. septembru 2001, ko se srečujemo s povečanim nezaupanjem med Zahodom in islamskim svetom. Nedvoumno so zato na zadnjem kongresu nemške CDU sklenili, da bodo na vsak način skušali preprečiti vstop Turčije v evropsko povezavo. Postavlja se vprašanje, ali je smiselno povezovati nekaj, kar je kulturno-civilizacijsko tako različno, da v temelju zamaže Evropsko unijo. Že brez Turčije ima evropska petindvajseterica dovolj težav sama s seboj, zato je povsem na mestu vprašanje, kakšen smisel ima iti v projekt, ki težave EU lahko še poveča.

Metod Berlec

Carigrad

Ali je smiselno, da se Evropska unija širi zunaj svojih geografskih meja? Ali pomeni vstop Turčije v EU začetek konca EU?

Postavlja se vprašanje, ali je smiselno povezovati nekaj, kar je kulturno-civilizacijsko tako različno, da v temelju zamaže Evropsko unijo. Že brez Turčije ima evropska petindvajseterica dovolj težav sama s seboj, zato je povsem na mestu vprašanje, kakšen smisel ima iti v projekt, ki težave Evropske unije lahko še poveča.

Konsolidacija na Bledu?

Sobotni kongres Liberalne demokracije Slovenije na Bledu je minil v znamenju pozivov, naj se stranka otrese arogantnosti in samopašnosti ter se skuša čim bolj približati ljudem. Kljub temu so delegati za novega predsednika stranke vnovič potrdili vse prej kot ljudskega Antona Ropa.

Da se bo stranka na kongresu, ki je potekal v isti (festivalni) dvorani kot znameniti združitevni kongres LDS leta 1992, skušala vsaj delno otresti svoje podobe samozadostne, visokoleteče in ne samokritične stranke, ki si jo je ustvarila v zadnjih nekaj letih, je napovedal že začetek kongresa, ko je predsednik delovnega predsedstva kongresa Pavel Gantar v slogu dosedanjih kongresov Slovenske ljudske stranke napovedal nastop najstarejše članice stranke. Ta je ob vstajanju in gromkem aplavzu kakšnih 400 delegatov kongresa izrekla nekaj spodbudnih besed, nato pa se je začelo resnejše delo. Najprej so člani kongresa izvolili vse potreb-

ne organe za nemoteno delo kongresa (delovno predsedstvo, volilno komisijo ...), nato pa je delegate nagovoril stari predsednik Anton Rop. Kot je v svojem, verjetno prvem nekoliko samokritičnem govoru dejal Rop, je stranka na zadnjih državnoborskih volitvah dosegla slabši izid, kot ga je pričakovala, zato jo zdaj čaka trdo delo, če hoče znova priti na oblast. "Če hočemo ponovno prevzeti vodilno vlogo, najprej potrebujemo lastno ogledalo tako o lastnih napakah in vzrokih zanje kakor tudi o temah, kjer smo dobro delovali, se

pravilno odločali in pripomogli k uspehu slovenske družbe. Brez realne ocene ni realnih ciljev," je dejal Rop. V nadaljevanju je skušal realno oceniti razloge, zakaj je stranka izgubila volitve. Prvi razlog za poraz je po njegovih besedah dolgoletni položaj stranke kot vodilne politične stranke in s tem povezane slabosti, ki se začnejo zgrinjati nanjo. "To so neprimeren odnos do državljanov, klientelizem, afere, v katere so bili vpleteni člani LDS, včasih aroganca, nesposobnost in tudi pasivnost." Drugi razlog je po Ropovem mnenju v

slabem notranjem delovanju in organizaciji stranke; pri tem je izpostavil zlasti slabo povezanost med lokalnimi odbori in centralo. Tretji razlog naj bi bila prevelika usmerjenost stranke samo v vladne projekte, četrta slaba povezanost poslanskega kluba s stranko in z vlado, peti pa problemi in napake, ki jih je v zadnjem mandatu stranka napravila v vladi. Pri zadnjem razlogu je Rop izpostavil zlasti problem izbrisanih, kjer naj bi bila stranka puščala preveč prostora opoziciji. "Pri vprašanju izbrisanih smo bili žrtev iluzije, da bo moč s tedanjo opozicijo najti razumen kompromis, ki bi depolitiziral to vprašanje in omogočil nemoteno izvedbo odločb ustavnega sodišča. Vendar pa je naš politični nasprotnik neusmiljeno in brez zadržkov zlorabljal dolgoročno izrazito tvegan potencial tega vprašanja in onemogočil nemoteno izvedbo, mi pa smo mu z iskanjem očitno nemogočega kompromisa puščali preveč odprtega prostora."

Rop je po pričakovanjih nekaj krivde za to, da je stranka izgubila volitve, pripisal tudi drugim. Čeprav ni navedel imen, je bilo iz njegovih besed vendarle razbrati, da so letele na nekdanjega predsednika stranke Ja-

Kongres Liberalne demokracije Slovenije je izzvenel predvsem kot streznitev stranke, ki se je končno zavedela, da se vsak odmik od volilne baze krepko maščuje.

neza Drnovška in nekdanjega strankinega zunanjega ministra Dimitrija Rupla. V posredni zvezi z Drnovškom je Rop dejal: "Tisto, s čimer se ne morem strinjati, je ločnica, ki so jo nekateri skušali povleči med tako imenovanimi starimi in novimi kadri. Hočem reči: nismo izgubili volitev zato, ker bi dajali novim obrazom prednost pred starimi, izgubili smo jih zaradi starih grehov, ne zaradi novih ljudi." Ruplu pa je odgovoril: "Nismo šli preveč v levo. Na največje ovire smo naleteli prav zaradi izkazovanja svoje liberalnosti, ne zaradi njenega pomanjkanja. Ni šla LDS preveč v levo, liberalnost je bila razglašena za levičarstvo."

Novi stari predsednik Liberalne demokracije Slovenije Anton Rop je dobil bitko, ne pa vojne. Mnogi dvomijo, da je kot tehnokrat sposoben stranko dvigniti.

Na blejskem kongresu je presenetil Tone Anderlič, ki je v protest proti povečanju podpredsedniških mest v stranki odstopil od podpredsedniške kandidature.

Školč: "Smo kot brata Podobnik"

Po Ropovem govoru so se delegati v posebni razpravi osredinili na vzroke za neuspeh na oktobrskih parlamentarnih volitvah in na rešitve, ki naj bi stranko znova pripeljale na oblast. Tako je kar nekaj kandidatov (Jelko Kacin, Marko Pavliha, Roman Jakič) opozorilo, da se je stranka v zadnjih letih preveč oddaljila od svoje volilne baze in da se ji mora s prijaznostjo in poslušom znova približati. Poleg omenjenih posrednih kritik (vsi trije so napovedali, da bodo Ropa podprli) je bilo v razpravi slišati tudi nekaj kritik na račun vodstva stranke. Tako je poslanec Jožef Školč opozoril, da se v stranki v zadnjem času onemogoča vsakršna alternativa. Kot je dejal, je LDS sicer lahko ponosna na stvari, ki so se spremenile v Sloveniji, vprašanje pa je, ali je lahko ponosna na stvari, ki so se spremenile v stranki. Kot je dejal, je Ropova "zgodovinska odgovornost", da po volilnem

porazu liberalne demokracije ni ponudil jasnega odstopa in s tem omogočil vzpostavitev strankine alternative. Ker že od parlamentarnih volitev v vodstvu stranke ni bilo prostora za alternative, te ni omogočil niti kongres, je bil po Školčevem mnenju sobotni kongres kongres zamujenih priložnosti, stranka pa po onemogočanju alternative postaja čedalje bolj podobna bratoma Podobnik. Po pričakovanju je bil do vodstva stranke kritičen tudi poslanec LDS in predsednik zagorskega občinskega odbora Matjaž Švagan. Ponovil je svoje prepričanje iz nekaterih izjav pred kongresom, da bi moral predsednik LDS odstopiti takoj po volilnem porazu, kar bi bilo po njegovem mnenju v skladu z demokratičnimi načeli, Ropu in vodstvu pa je očital, da sta pozabila na "svojega učitelja", nekdanjega predsednika LDS in sedanjega predsednika republike Janeza Drnovška, in šla svojo pot, ki ni sredinska.

S spremembami statusa do večje moči predsednika

Po razpravi so se delegati lotili nekaterih sprememb statuta, s katerimi so se dodatno povečali formalno moč predsednika stranke. Tako so z večino glasov podprli predlog, da po novem statutu generalnega sekretarja stranke ne voli več kongres, ampak ga na predlog predsednika izvoli svet stranke. Z nekoliko manj prepričljivo večino je bil sprejet Ropov predlog, da lahko svet stranke na predlog predsednika ustanovi vlado v senci. S samo enim glasom proti je bil sprejet tudi kompromisni predlog, naj svet stranke namesto zdajšnjih 12 šteje 15 članov, na koncu pa je bil potrjen tudi predlog, da se število podpredsednikov stranke s treh poveča na pet. Prav ta predlog, ki ga je dal Viktor Žakelj, nekdanji predsednik Socialistične stranke Slovenije, ene od ustanoviteljic Liberalne demokracije Slovenije leta 1994, pa je bil

razlog za zaplet na kongresu. Zanj je poskrbel dosednji podpredsednik stranke in dolgoletni vodja poslanske skupine Tone Anderlič, ki je, potem ko so člani omenjeni predlog spremembe statuta potrdili, od podpredsedniške kandidature odstopil. Kot je dejal, je to storil iz protesta proti povečanju števila podpredsedniških mest s tri na pet in iz protesta proti takšni "voluntaristični spremembi statuta". Svoj protest pa je sklenil z besedami: "Vidimo se v naslednji vojni. Srečno."

Bitka dobljena, vojna še ne

Protesti Anderliča, Školča in Švagan na koncu niso bili dovolj, da bi lahko resneje ogrozili Ropovo vnovično izvolitev. Med nekaterimi nezadovoljnimi delegati je bilo mogoče slišati, da bodo Ropa podprli samo zato, ker se bojijo razkola v stranki. Kot je znano, je Rop že pred kongresom napovedal, da bo v primeru neizvolitve skupaj z nekaterimi poslanci izstopil iz stranke, kar se je nato pokazalo tudi na samih volitvah. Tako je od 393 delegatov za Ropa glasovalo 320 delegatov, 61 jih je bilo proti, 12 glasovnic pa je bilo neveljavnih. Z nekoliko manjšo, a še vedno dovolj veliko podporo je bilo izvoljenih vseh pet podpredsednikov stranke. To so postali nekdanja pravosodna ministrica Zdenka Cerar, nekdanji prometni minister Marko Pavliha, poslanka in domžalska županja Cvetka Zalokar Oražem, poslanec v evropskem parlamentu ter nekdanji poslanec in večkratni minister v Drnovškovih vladah Jelko Kacin in poslanec Rudolf Moge.

In kaj reči na koncu? S kongresom, ki ga je Anton Rop sklical nenavadno hitro in s tem alternativni v stranki onemogočil, da bi se lahko bolje organizirala, je navidezno pomiril nasprotja znotraj stranke in jo konsolidiral, vprašanje pa seveda je, koliko časa bo takšen mir trajal. Že na kongresu pa tudi v poznejših izjavah so namreč nekateri nezadovoljni člani stranke napovedali, da kongres alternative znotraj stranke ni zatrl, ampak da se bo do naslednjega kongresa zagotovo še okrepila. To pa pomeni, da je Rop dobil bitko, ne pa vojne.

Ales Kocjan

Roman Jakič, ki je na glasovanju Ropa podprl, je opozoril, da se je stranka preveč oddaljila od svoje volilne baze.

Zagorski župan in poslanec Matjaž Švagan je Ropu in vodstvu stranke očital, da sta pozabila na svojega učitelja Janeza Drnovška.

Za večjo učinkovitost

Državni zbor v novi sestavi je komaj začel svoje delo, zato je bila na mestu razprava o spremembah nekaterih ustaljenih pravil dela te ustanove. Predsednik DZ France Cukjati je tako prejšnji teden na delovnem sestanku za zaprtimi vrati z vodji poslanskih skupin podal kar 23 predlogov.

Namestnik vodje poslanske skupine LDS Milan M. Cvikel je bil najglasnejši med nezadovoljnimi. Ker bi morali po njegovo o spremembah poteka sej DZ in o sestavi delegacij v mednarodnih ustanovah razpravljati javno na sestanku kolegija predsednika DZ, se Cvikel sestanka protestno ni udeležil. Po tem izsiljevanju sta Cukjati in vladna koalicija ugodila Cviklovi zahtevi po sklicu seje kolegija. Tam izražene Cviklove pripombe bodo upoštevali, če niso v nasprotju s poslovnikom, čeprav so prvotne predloge medtem že dopolnili na delovnem pogovoru.

Med številnimi zanimivimi predlogi predsednika DZ bo šla marsikomu v nos prepoved uporabe mobilnikov v poslanski dvorani (proti temu se je že oglasila LDS). Cukjati je predlagal tudi omejitev časa za razprave, s tem da bi pet minut na poslanca uveljavili le pri petih točkah dnevnega reda, pri drugih pa bi poslanskim skupinam pripadlo samo po deset minut. Poslanec, ki prekorači čas za razpravo, bi Cukjati brez poprejšnjega opozorila izključil mikrofona. Še en na-

čin, s katerim bi prihranili čas, je odprava dolgih premorov med posameznimi točkami dnevnega reda kot posledice neizkoriščenega časa za razpravo. Z naslednjo točko bi po novem začeli takoj po koncu razprave o prejšnji, glasovanje pa bi potekalo pol ure po koncu obravnave zadnje točke reda tistega dne. LDS je temu nasprotovala, ker naj niti poslanske skupine niti predlagatelji zakonov ne bi več vedeli, kdaj se kakšna točka začne. Tudi predlog predsednika, da bi seje trajale največ do šeste ure popoldne, nadaljevale pa bi se lahko naslednji teden v ponedeljek in v torek po drugi uri, ni naletel na odobravanje LDS. Ponedeljek je po njihovem mnenju rezerviran za delo poslanskih pisarn, torek dopoldne pa za posvetovanja v poslanskih skupinah.

V LDS so predlagali, da bi njihova poslanka Darja Lavtizar Bebler kot najbolj usposobljena vodila delegacijo DZ v skupščini Sveta Evrope, kar je Cukjati sprejel v vednost. Zavrnil pa je zahtevo za razpravo o pobudi evropskih poslancev Kacina in Drčar-Murkove, naj imajo evropskanci z asistenti na voljo vsaj štiri pisarne v bližini parlamenta. Pobudo bi moral po Cukjatijevem mnenju urediti generalni sekretar DZ, saj gre za interno hišno zadevo.

Obujeno delo t. i. Mogetove komisije

Medijsko odmevnejša je bila v prejšnjem tednu novica o sklepu parlamentarne komisije za nadzor nad tajnimi službami, da od varnostno-ob-

veščevalne službe ministrstva za obrambo (VOMO) zahteva dokumentacijo v zvezi s trgovino z orožjem med letoma 1990 in 1993. Sklep so predlagali člani komisije Zmago Jelincič (SNS), Dušan Kumer (ZLSD) in Rudolf Moge (LDS), ki se je preiskave o trgovini z orožjem lotil že v letih 1996–2000 s "svojo" preiskovalno komisijo.

Kakšnih bistvenih novosti, ki bi utegnile očrtniti preteklost tedanjega obrambnega ministra in sedanjega premierja Janeza Janše, pa kljub željam nekaterih ni pričakovati, saj se napihovanje zgodbe o trgovanju z orožjem s Hrvaško vleče praktično celo desetletje, a prav LDS, ki naj bi imela največji interes za odkrivanje resnice, leta 2000 ni omogočila nadaljevanja dela Mogetove komisije.

Na podlagi dokumentacije VOMO naj bi komisija o nadzoru nad delom varnostnih in obveščevalnih služb do konca aprila 2005 dopolnila svoje letno poročilo. Komisija je že v preteklem mandatu oblikovala pooblaščen skupino, ki si je na ministrstvu za obrambo ogledala dokumentacijo, vendar takrat ni sprejela sklepa, s katerim bi ministrstvu naložila njeno dostavo. Državni zbor je januarja lani ob obravnavi poročila komisije sprejel omenjeni še neuresničeni sklep.

Svet za nacionalno varnost

Vprašanje varnosti postaja žal tudi pri nas čedalje aktualnejše. Zato je vlada prejšnji četrtek sprejela odlok o svetu za nacionalno varnost

(SNAV), ki bo pristojen za usklajevanje slovenske varnostne politike in za usmerjanje in usklajevanje dejavnosti, ki se izvajajo za uresničevanje interesov in ciljev nacionalne varnosti. SNAV bo deloval kot posvetovalni organ vlade. Za uresničevanje ciljev nacionalne varnosti bo svet pred obravnavo na vladi svetoval tudi ministrstvom, poleg tega bo usklajeval mnenja in ukrepe le-teh ter tudi drugih državnih organov in organizacij pri izvajanju varnostnih dejavnosti.

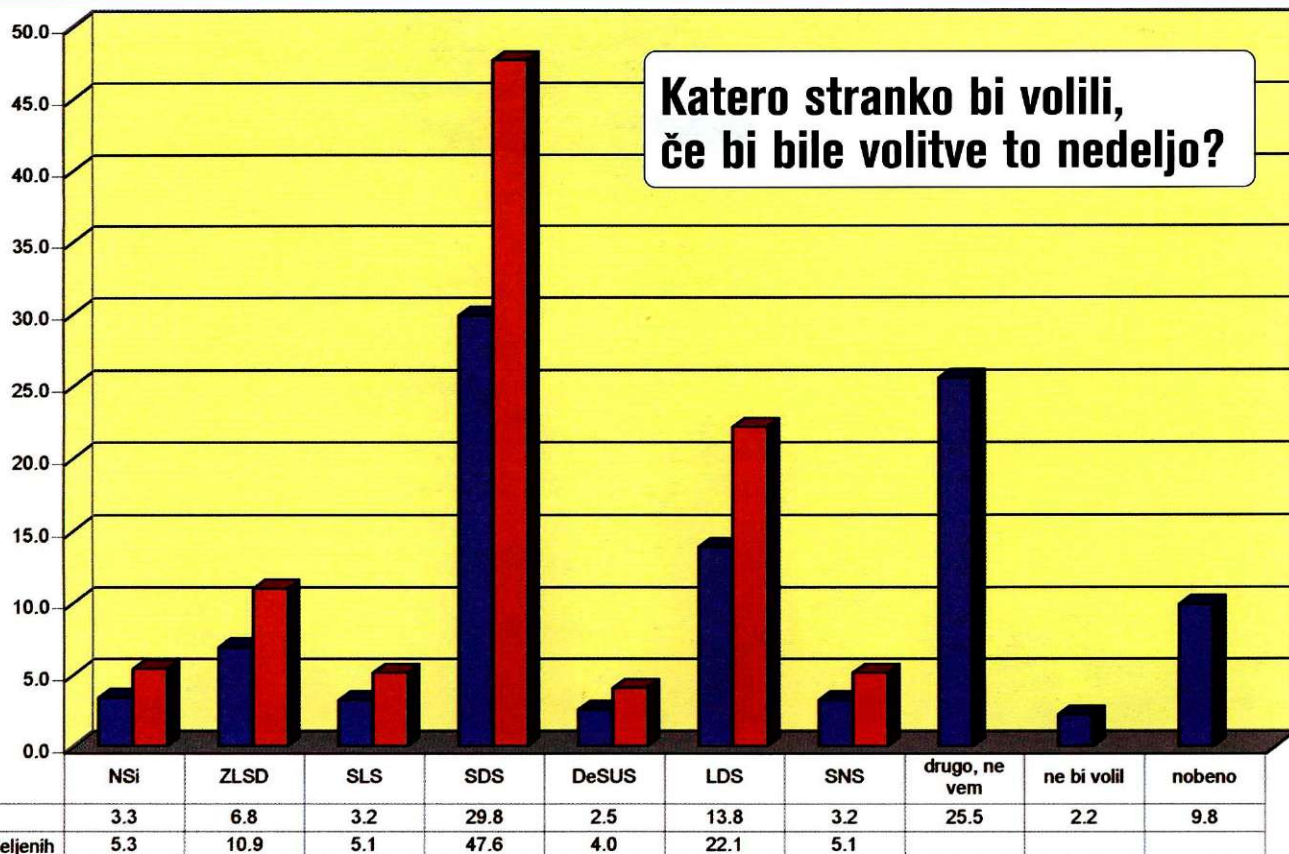
SNAV bo ugotavljal in ocenjeval varnostno tveganje, ogrožanje države ter ukrepov in usmeritev za zagotavljanje varnosti. Dajal bo mnenja k poslanskim vprašanjem, pobudam in predlogom vladi, ne nazadnje pa bo vladi dajal mnenje o proračunskih sredstvih za delo SNAV.

SNAV bodo sestavljali: predsednik vlade, ki bo hkrati njegov predsednik, obrambni, notranji, zunanji, finančni, pravosodni in okoljski minister ter direktor Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (Sova).

Predsednik sveta bo na seje, ki bodo zahtevale usklajeno delo, povabil predsednika republike in predsednika DZ, predsednika največje opzijske stranke, predsednike drugih državnih organov in predstavnike drugih organizacij. Na sejah bo stalno sodelovala tudi generalna sekretarka vlade. Sekretariat SNAV, imenovan s strani vlade, bo operativno usklajeval aktivnosti za delovanje SNAV in skrbel za usklajeno izvedbo njegovih stališč. Vodil ga bo direktor Sove.

Mitja Volčanšek

Katero stranko bi volili, če bi bile volitve to nedeljo?

SDS podira rekorde

Sredi oktobra smo objavili prvo povolilno javnomnenjsko anketo, ki je pokazala izrazito povolilno naraščanje podpore SDS, zmagovalki letošnjih volitev. Tokratna anketa kaže, da se ta trend še nadaljuje.

V prvih dneh decembra je bila pri podjetju Nova Obzorja, d. o. o., ki izdaja revijo Demokracija, narejena telefonska javnomnenjska anketa. V njej je sodeloval 601 človek. Vzorec je vključeval 44 odstotkov moških in 56 odstotkov žensk.

Strankarska podpora

V anketi je bilo postavljeno standardno vprašanje, katero stranko bi

volili, če bi bile volitve to nedeljo. SDS bi od vseh vprašanih volilo 29,8 odstotka vprašanih, kar je toliko kot oktobra. Od vseh opredeljenih za posamezno stranko pa bi SDS volilo kar 47,6 odstotka vprašanih (oktobra 39,4 odstotka). Očitno je, da javnost izredno pozitivno ocenjuje ravnanje te stranke tudi v povolilnem obdobju, hkrati pa je to posledica t. i. povolilnega efekta, ko se ljudje poistovetijo z zmagovalci. Na drugem mestu je LDS, ki bi jo od opredeljenih volilo 22,1 odstotka vprašanih (oktobra 23 odstotkov). Na tretjem mestu je ZLSD, ki bi jo od opredeljenih volilo 10,9 odstotka (oktobra 10,9 odstotka), na četrtem mestu Nova Slovenija, ki bi jo od opredeljenih vo-

lilo 5,3 odstotka vprašanih (oktobra 9,1 odstotka). Enak odstotek (5,1 odstotka) podpore sta dobili SLS (oktobra 3,0 odstotka) in SNS (oktobra 6,6 odstotka). Med parlamentarnimi strankami ima najmanj podpore DeSUS, za katerega bi volilo 4 odstotke vprašanih (oktobra 8,1 odstotka). Glede na oktobrsko anketo se je povečal delež neopredeljenih.

Turčija je še oddaljena

V anketi je bilo postavljeno vprašanje, s katerim se Evropa v zadnjem času veliko ukvarja: Ali podpirate polnopravno članstvo Turčije v Evropski uniji?

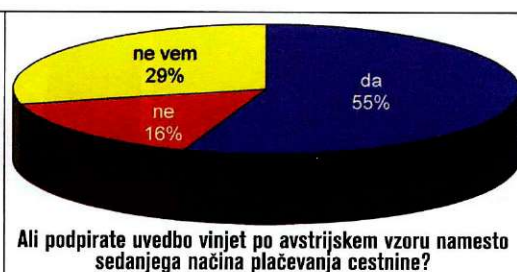
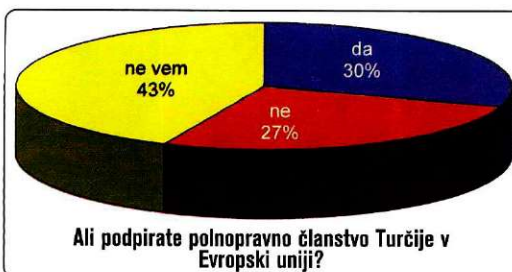
Za vstop se je opredelilo 30 odstotkov vprašanih, proti pa 27 od-

stotkov. Razlika med zagovorniki in nasprotniki turškega članstva je neznatna, kar pomeni, da ne moremo biti statistično zanesljivo prepričani o večinski podpori. Visok delež neopredeljenih kaže, da je vprašanje ta čas še precej oddaljeno od vsakdanjega izkustva in interesov anketirancev. To bi pomenilo, da ima lahko vlada pri oblikovanju politike do tega vprašanja precej proste roke in lahko s svojimi odločitvami dejansko šele oblikuje javno mnenje.

Za uvedbo vinjet

In še vprašanje, ki zadeva ljudi vsakodnevno. Ali podpirate uvedbo vinjet po avstrijskem vzoru namesto sedanjega načina plačevanja cestnine?

Podpora vinjetam je nesporna, saj njeno uvedbo podpira 55 odstotkov vprašanih, proti pa jih je samo 16 odstotkov. Podpora je večja med moškimi in bolj izobraženimi, ženske in manj izobraženi pa so pogosteje neopredeljeni. Podpora je najmočnejša med mlajšo (do 30) in srednjo (31-55 let) generacijo. **M. B.**

Privilegij ali nuja?

Po konstituiranju nove sestave državnega zbora so prišla na dnevni red tudi vprašanja v zvezi s statusom in z delovanjem poslancev. Eno od njih je vprašanje poslanske imunitete.

Poslanska imuniteta je privilegij poslanca zaradi zagotavljanja nemotenega dela parlamenta in jo med drugim omenjata Ustava Republike Slovenije in zakon o poslancih, natančneje pa jo ureja poslovnik državnega zbora oz. državnega sveta. O predlogih za podelitev imunitete razpravlja mandatno-imunitetna komisija državnega zbora (DZ), ki jo v tem mandatu vodi poslanec Franc Sušnik, končno odločitev pa sprejme državni zbor. Tako kot za poslance velja imuniteta tudi za članke državnega sveta (DS), za katere veljajo analogne zakonske določbe.

Kaj določa zakonodaja?

Ustava RS v 83. členu določa, da poslanec ni kazensko odgovoren za

glas ali mnenje, izrečeno na sejah DZ in delovnih teles. Zakon o poslancih poleg tega, kar določa ustava, tudi določa, da mora DZ o zahtevi za podelitev imunitete odločiti 30 dni po njeni vložitvi. Nekoliko obširneje podeljevanje poslanske imunitete obravnava poslovnik DZ, ki določa proceduralna pravila glede urejanja poslanske imunitete in statusa poslancev, proti katerim je bil sprožen kazenski postopek. Na podoben način ureja status državnih svetnikov tudi poslovnik DS, pri čemer ima tudi DS svojo mandatno-imunitetno

komisijo. V obeh primerih, tako pri DZ kot pri DS, pa je mogoče podeliti imuniteto tudi poslancu oz. državnemu svetniku, ki se ne sklicuje na imuniteto. V vsakem primeru pa pravica do imunitete velja od potrditve mandata do njegovega izteka. Če je bil sprožen kazenski postopek proti poslancu oz. državnemu svetniku še pred potrditvijo mandata, se upošteva, kot da se poslanec oz. državni svetnik ni skliceval na imuniteto. Imuniteto potrjuje državni zbor oz. državni svet, v nekaterih primerih pa tudi mandatno-imunitetna

komisija, na primer v primeru, če je poslanec oz. državni svetnik v priporu ali kadar je treba o imuniteti odločiti med dvema sejama DZ oz. DS, pa glede na okoliščine ni mogoče, da bi DZ ali DS takoj glasoval o priznanju imunitete. Mandatno-imunitetna komisija mora o svojih sklepih poročati na prvi seji DZ oz. DS, ta pa sklep potrdi ali ga razveljavi.

Žoževanje poslanske imunitete?

Zaradi različnih zapletov glede priznanja poslanske (oz. svetniške) imunitete v minulih dvanajstih letih

Predsednik SNS in poslanec Zmago Jelinič Plemeniti, rekorder pri poslanski imuniteti, ostro nasprotuje Potrčevemu predlogu.

Podelitev imunitete državnemu svetniku Adolfu Zupanu je povzročila veliko ogorčenja.

Poslanec ZLSD Miran Potrč predlaga zoženje poslanske imunitete samo na delo poslanca, za kar pa je potrebna sprememba ustave.

Zakonodaja o poslanski imuniteti

Ustava Republike Slovenije

83. člen

Poslanec državnega zbora ni kazensko odgovoren za mnenje ali glas, ki ga je izrekel na sejah državnega zbora ali njegovih delovnih teles. Poslanec ne sme biti priprt niti se zoper njega, če se sklicuje na imuniteto, ne sme začeti kazenski postopek brez dovoljenja državnega zbora, razen če je bil zaloten pri kaznivem dejanju, za katerega je predpisana kazen zapora nad pet let. Državni zbor lahko prizna imuniteto tudi poslancu, ki se nanjo ni skliceval ali ki je bil zaloten pri kaznivem dejanju iz prejšnjega odstavka.

100. člen

Član državnega sveta ne sme biti hkrati poslanec v državnem zboru.

Člani državnega sveta uživajo enako imuniteto kakor poslanci. O imuniteti odloča državni svet.

obstoja DZ in DS je že nekaj let tekla polemika o spremembi določb o imuniteti, med drugim o spremembi ustavnega člena, ki se nanaša na imuniteto. Institut imunitete namreč ne obsega samo varstva poslanca oz. državnega svetnika v njegovem delovnem okolju, ampak tudi na področjih, ki se ne nanašajo neposredno na njegovo funkcijo. Po drugi strani pa imuniteta poslanca oz. državnega svetnika ne varuje pred odškodninsko odgovornostjo, kar z drugimi besedami pomeni, da v primerih civilnih tožb (na primer zaradi obrekovanja) poslanec oz. državni svetnik ne more biti zavarovan pred učinki razsodbe v svojo škodo. To se je v praksi pokazalo kot problematično, saj je bilo že kar nekaj poslancev obsojenih v odškodninskih tožbah, na primer nekdanji poslanec SDS Ivo Hvalica. Od oseb, ki so se doslej zaradi težav z organi pregona znašli na spisku "nedotakljivih", je zagotovo rekorder Zmago Jelincič Plemeniti, ki si je od leta 1992, ko je bil prvič izvoljen za poslanca, nabral precej neprijetnosti, zaradi katerih je potreboval pomoč državnega zbora (v preteklem mandatu je DZ o priznanju imunitete Jelinciču glasoval trikrat). Tudi Pavel Rupar je bil zaradi kazenskih ovadb, povezanih z njegovo funkcijo župana v Trziču, v minulih stihir letih dvakrat na dnevnem redu DZ. DZ pa je v tem obdobju odločal (po enkrat) še o imuniteti Antona Anderliča, Slavka Gabra, Franca Pukšiča, Jožefa Jerovška in Jerce Mrzel.

Nekaj dela s podeljevanjem imunitete je v zadnjih letih imel tudi DS, ki je meseca maja letos priznal imuniteto svetniku Branku Kodriču iz Kopra. Veliko prahu je

dvignila nedavna podelitev imunitete svetniku Adolfu Zupanu, ki naj bi bil ponaredil podpis svoje žene na obrazcu za prodajo delnic.

ZLSD predlaga spremembe

Pobudo za spremembo ustavnega člena, ki se nanaša na institut imunitete, je najprej dala zunajparlamentarna Aktivna Slovenija, ki je predlagala omejitev poslanske imunitete in je svoj predlog naslovila na vse parlamentarne stranke, razen na SNS, ki takšnemu predlogu že od začetka nasprotuje. Kot kaže, je omenjeno pobudo najresneje vzela ZLSD, saj je Miran Potrč s skupino poslancev ZLSD, LDS, DeSUS in obeh manjšinskih poslancev (skupaj 31 poslancev) vložil predlog za začetek postopka spremembe ustave, za kar je potrebnih najmanj 20 podpisov poslancev. Potrčev predlog predvideva zoženje instituta imunitete samo na delo v državnem zboru, pri čemer bi bil poslanec DZ odslej zavarovan tudi pred odškodninsko odgovornostjo. Kot je bilo mogoče slišati, se je ZLSD za predlog spremembe ustave odločila zato, ker je DZ doslej večkrat podelil imuniteto tudi za primer kaznivih dejanj, ki niso bila povezana z opravljanjem funkcije poslanca.

Potrebnost ustavne večine

Ker pa je za spremembo ustave (oz. njenega 83. člena) potrebnih vsaj 60 glasov, bodo odločilni predvsem glasovi poslancev SDS, ki kljub Potrčevim pozivom niso podpisali prej omenjenega predloga, ravno tako ne poslanci NSi in SLS. Kot kaže, naj bi poslanska skupina SDS vendarle podprla predlog, verjetno pa se bodo kopja lomila predvsem pri po-

Mnenje pravnega strokovnjaka

"Poslanska imuniteta je pravni privilegij poslanca v korist zagotovitve nemotenega dela parlamenta. Imuniteta torej ni pravica poslanca, ampak njegov pravni privilegij, ki naj prepreči izvršilni oblasti in drugim subjektom, da bi s sprožanjem kazenskih pregonov ali morebitnih drugih postopkov zoper poslanca le-tega v tolikšni meri ovirali ali celo onemogočili (npr. s priprtjem) pri njegovem delu, da bi se to negativno odrazilo tudi v delu parlamenta. Prav zaradi takšne narave imunitete ima zadnja besedo pri priznanju ali nepriznanju imunitete poslancu vedno parlament (ne glede na to, ali se poslanec na imuniteto sklicuje ali ne). Parlament mora biti, upošteva namen instituta imunitete, pri priznavanju le-te praviloma restriktiven, nikakor pa imunitete ni primerno podeljevati, če gre za sodne postopke, ki poslanca le malo ali pa sploh ne ovirajo pri njegovem delu v parlamentu, če ne gre za očitna šikaniranja poslanca s strani določenih subjektov, niti ne v primerih, ko je poslanec osumljen tako hudih kaznivih dejanj, da je zaradi javnosti in pomena prizadete dobrine treba zadevo razčistiti pred sodiščem – v takšnih primerih ne gre le za primarnost interesa javnosti (volivcev), temveč tudi za ugled parlamenta.

Pred nekaj dnevi vloženi predlog za začetek postopka za spremembo ustavne določbe o poslanski imuniteti ponuja možnost, da se v Sloveniji na ustavni in nato na izvedbenih ravneh poslanska imuniteta uredi bolje, npr. da se glede domnevnih kaznivih dejanj, ki so storjena zunaj opravljanja poslanske funkcije (t. i. nepoklicna imuniteta), imuniteta deloma izključi ali uredi bolj restriktivno in da se glede nastopanja poslancev za govorniškim pultom v parlamentu uredi morebiti nekoliko bolj ekstenzivno, to je tako, da se razširi tudi na področje odškodninske odgovornosti; seveda pa bo treba v tem primeru razmisliti, ali ni za nekatera dejanja (obrekovanje ipd.) odškodninsko odgovornost še vedno primerno ohraniti.

Če bi poslanci in člani državnega sveta spoštovali temeljni namen poslanske imunitete in določbe svojih poslovnikov (glej npr. 205. člen Poslovnika državnega zbora, ki nalaga restriktivno prakso pri podeljevanju imunitete; analogno določbo ima tudi državni svet), potem na tem področju ne bi nujno potrebovali pravnih sprememb. Glede na nekatere dosedanje zlorabe instituta imunitete, med katerimi je bila npr. zadnja podelitev imunitete v državnem svetu že prav skandalozna, to je prava klobuta za pravno državo in ugled tega organa, pa postaja očitno, da bo treba resno razmisliti še o nekaterih nadaljnjih spremembah predpisov, morda celo ustave. Očitno se bo mogoče zlorabam v prihodnje izogniti le s popolno odpravo nekaterih vidikov poslanske imunitete. Čeprav takšna skrajna rešitev ni najboljša, pa se žal pravna in politična kultura na tem področju ne krepi, ampak v nekaterih pogledih očitno močno upadeta, zato je mogoče iskati izhod iz take prakse tudi v ustavnopravnih omejitvah imunitete."

Dr. Miro Cerar

drobnostih, saj bo treba spremeniti tudi zakon o poslancih in poslovnik državnega zbora. Nekaj več skepse pa je v vrstah NSi in SLS. Znano je, da se je SDS za spremembo ustavnega člena o imuniteti zavzemala že pred letom dni, ko je DZ sprejemal ustavne spremembe, vendar tedaj ni prišlo do spremembe 83. člena, saj tedanja oblastna elita ni želela upošte-

vati glasu opozicije. Če bo v bližnji prihodnosti prišlo do spremembe ustave in zakonov glede poslanske imunitete, bo temu kmalu sledila še sprememba zakona o DS.

Ali bo sprememba ustave oz. instituta imunitete prinesla več reda in odpravila "nedotakljivost" poslancev v zasebnem življenju, bomo še videli.

Gasper Blazič

Tri tedne po volitvah je družba Western Wireless International (WWI), lastnica Vege, vložila odškodninski zahtevek zoper Republiko Slovenijo zaradi neučinkovitega udejanjanja konkurence na slovenskem trgu mobilnih telekomunikacij.

Od države zahteva povračilo škode v višini 173,9 milijona evrov in takojšen nadzor trga. Če se to ne bo zgodilo, bo od države zahtevala celotno vrednost projekta v višini 337 milijonov evrov, pri tem pa bo zapustila slovenski trg. Zadnjega novembra 2001 je bila slovenska javnost uradno obveščena, da na trg telekomunikacijskih storitev vstopa tretji sloven-

Fotografije: SAFO

Tožba z napako

ski operater. Družba Western Wireless International Slovenija, bolj znana kot Vega, je začela poslovati tri dni pozneje, to je 3. decembra 2001. Tega dne je uporabnikom ponudila tri različne naročniške pakete in enega predplačnega, direktor Julien Coustaury pa je napovedal, da bodo storitve na voljo na celotnem ozemlju Slovenije, pokritost pa bo 98-odstotna. Vega je ustanovila tudi pet lastnih prodajalnih vseh večjih slovenskih mestih, naročniško razmerje je bilo mogoče skleniti na 119 prodajnih mestih, pakete Vegamega pa kupiti še na 794 lokacijah. Vega je, kot se za začetnika spodobi, pripravila številne ugodnosti, od nakupa naročniškega paketa pa je bilo odvisno tudi posebno Vegino darilo. Coustaury je takrat rekel, da "izkušnje iz sveta kažejo, da vstop tretjega operaterja na trg še dodatno vzpodbudi zanimanje za storitve mobilne telefonije" in da menijo, da se bo Slovenija na tem področju zelo kmalu lahko kosala z najrazvitejšimi državami,

kjer tržna penetracija že presega 85 odstotkov prebivalstva.

Na začetku zadovoljni

Slabih devet mesecev pozneje, konec septembra 2002, so iz družbe Western Wireless International Slovenija sporočili, da so imeli ob koncu prvega polletja že več kot 29 tisoč uporabnikov. V Vegi so bili z rezultati zelo zadovoljni. Ti naj bi bili kljub močni konkurenci na slovenskem tr-

gu mobilne telefonije v skladu z načrti. Hkrati so v Vegi pri konzorciju mednarodnih in domačih bank najeli 120 milijonov evrov posojila za graditev lastnega omrežja in uresničitev drugih ciljev. Vega je namreč gostovala v Mobitelovem omrežju, do konca leta 2002 so načrtovali od 70- do 80-odstotno izpolnitev načrta zgraditve omrežja, najprej v najbolj urbanih predelih Slovenije. Hkrati so načrtovali, da se bo do konca tega le-

ta število uporabnikov povečalo na 60 do 80 tisoč. Dejansko število se je ustavilo pri 64.000, s tem da je bila le petina vseh uporabnikov naročnikov. Drugi so imeli prednaročniški paket. V Vegi niso uporabljali tehnologije GPRS niti niso načrtovali razširitve tovrstnih aplikacij. Svojo prihodnost so videli v tretji generaciji mobilne telefonije oziroma UMTS, o kateri so se nameravali pogovarjati tako z agencijo za telekomunikacije, radiodifuzijo in pošto kot z drugimi mobilnimi operaterji. Prepričani so bili namreč, da v Sloveniji ni prostora za tri infrastrukture UMTS; najbolj smiselna se jim je zdela souporaba enega omrežja UMTS. Poleg tega so že septembra 2002 izrazili upanje, da se bodo zadeve okrog medomrežnega povezovanja operaterjev zjasnile že do konca leta in da bodo v letu 2003 lahko začeli s konkretnimi dogovori o oblikovanju cen takšnega povezovanja. Prvo pozitivno poslovanje so načrtovali za leto 2006.

Je prostora za dva, tri ali nemara celo več operaterjev?

Kmalu se je začelo zapletati

V začetku marca 2003 je Vega na-

povedala pritožbo na agencijo za telekomunikacije, radiodifuzijo in pošto. Po njihovem prepričanju naj Mobitel in Simobil, ki imata status operaterja s pomembno tržno močjo, svojih cen ne bi imela stroškovno naravnanih. Po mnenju Vege bi morala tudi zmanjšati razliko med cenami klicev znotraj omrežja in cenami klicev zunaj svojega omrežja. 22. aprila lani so na agencijo vložili uradno pritožbo. Z njo naj bi zagotovili uveljavljanje slovenske zakonodaje in omogočili pravično konkurenco na trgu mobilne telefonije. "Naš cilj je pravično tekmovanje na resnično prostem trgu, kar je tudi v skladu z zahtevami, ki jih Slovenija mora izpolniti pred vstopom v EZ," je takrat zatrjeval Julien Coustaury. V pritoži so še zahtevali, da agencija odpravi razliko med ceno klicev v lastnem omrežju in klici v druga mobilna omrežja, saj naj razlika ne bi bila ekonomsko opravičljiva, temveč naj bi bil njen namen samo ohranjanje tržnega deleža družbe Mobitel, največjega slovenskega operaterja. "Z uveljavljanjem takšne cenovne politike Mobitel onemogoča konkurenco in zlorablja svoj prevladujoči položaj na slovenskem trgu. Takšna dejanja so v nasprotju s koncesijskimi pogodbami za opravljanje storitev mobilnih telekomunikacij," so zatrtili v Vegi. Pričakovali so hiter odziv agencije. Visoki predstavniki Evropske zveze so namreč po navedbah Vege Slovenijo pozvali, naj spremeni razmere na trgu, in zahtevali politično voljo za učinkovit nadzor na slovenskem trgu telekomunikacij. Na Vegi pa so se pritožili še na urad za varstvo konkurence. Agencija njihovi pritožbi ni ugodila, očitke so zavračali tudi v Simobilu in Mobitelu, zato se je 22. januarja letos Vega vnovič pritožila. Predstavniki podjetja Western Wireless International so vložili pritožbo zoper odločbo agencije za telekomunikacije, radiodifuzijo in pošto. Z njo je agencija tik pred božičem ustavila preiskavo glede obsežne prijave, ki jo je Vega, da bi izboljšala konkurenčne razmere na trgu, vložila leta 2003. V Vegi so tudi zatrjevali, da je agencija v postopku odločanja

storila več napak, največja pa naj bi bila uporaba napačne metodologije, da bi dosegla želeni rezultat. Tako naj bi bili v agenciji z izračuni dokazovali domnevni napredek, ki pa ga v resnici sploh ni bilo. Kot je takrat v izjavi za javnost sporočil direktor Vege Julien Coustaury, je agencija v odločbi zapisala, da se je za korak odločila zaradi bistvenih sprememb na trgu, kar naj bi bilo nesmiselno.

Tožba šele po volitvah

Tri tedne po volitvah, to je 26. oktobra 2004, pa je družba Western Wireless International kot lastnica Vege vložila odškodninski zahtevek zoper Republiko Slovenijo zaradi neučinkovitega udejanjanja konkurence na slovenskem trgu mobilnih telekomunikacij. WWI tako zahteva povračilo škode v višini 173,9 milijona evrov in takojšen nadzor trga, da se zagotovi konkurenca, in sicer najkasneje do 1. januarja 2005. Vego zastopa odvetnik Miro Senica. Če država ne bo odpravila napake v

danem roku oziroma ne bo dala ustreznega zagotovila, da bo napaka odpravljena v smiselno kratkem roku, naj bi Vega oziroma njeni lastniki od države zahtevali celotno vrednost projekta v višini 337 milijonov evrov, družba pa bo zapustila slovenski trg. WWI poleg odprave napake na trgu zahteva povračilo škode, ki jo je utrpela do trenutka normalizacije trga. Po mnenju tožnikov naj bi bile predstavljene aktivnosti WWI oziroma Vege v Sloveniji v celoti ustavljene zaradi krivde države. Hkrati so sporočili, da je družba WWI pripravljena na sporazumno rešitev zahteve, zaradi česar daje državi 45-dnevni rok za odgovor in ustrezne ukrepe. Če bo na strani države volja za konstruktivna pogajanja, se rok lahko še podaljša, v nasprotnem primeru bo družba WWI svoj zahtevek uveljavljala po sodni poti.

Vizjak dosegel podaljšanje roka

Pretekli teden se je gospodarski minister Andrej Vizjak za zaprtimi

vratil sešel s predstavniki družbe in se dogovoril za podaljšanje roka za odgovor na Vegin odškodninski zahtevek do konca januarja prihodnje leto. Po Vizjakovih besedah bo vlada, ki se ji je prvotno postavljeni rok za odgovor iztekel pretekli teden, imela dovolj časa, da preuči okoliščine in odgovor prejšnje vlade na Vegin zahtevek ter poišče najboljšo rešitev za državo. "Seveda bomo že v času oblikovanja stališč in pogledov na to sodelovali s predstavniki Vege in iskali rešitve oziroma optimalne zaključke," je dejal Vizjak, ki je bil tudi pobudnik srečanja. Minister je prepričan, "da se bo zadeva rešila v najboljši mogoči meri v korist države". Pri tem se spomnimo besed vladnega predsednika Janeza Janše ob imenovanju nove ministrske ekipe, ko je opozoril na to tožbo in se hkrati vprašal, kako to, da je družba WWI oziroma Vega tako dolgo čakala in tožbe ni vložila že pred volitvami. Morda ve odgovor Miro Senica? **Vida Kocjan**

Tožbo je v imenu ameriških lastnikov Vege vložil ljubljanski odvetnik Miro Senica.

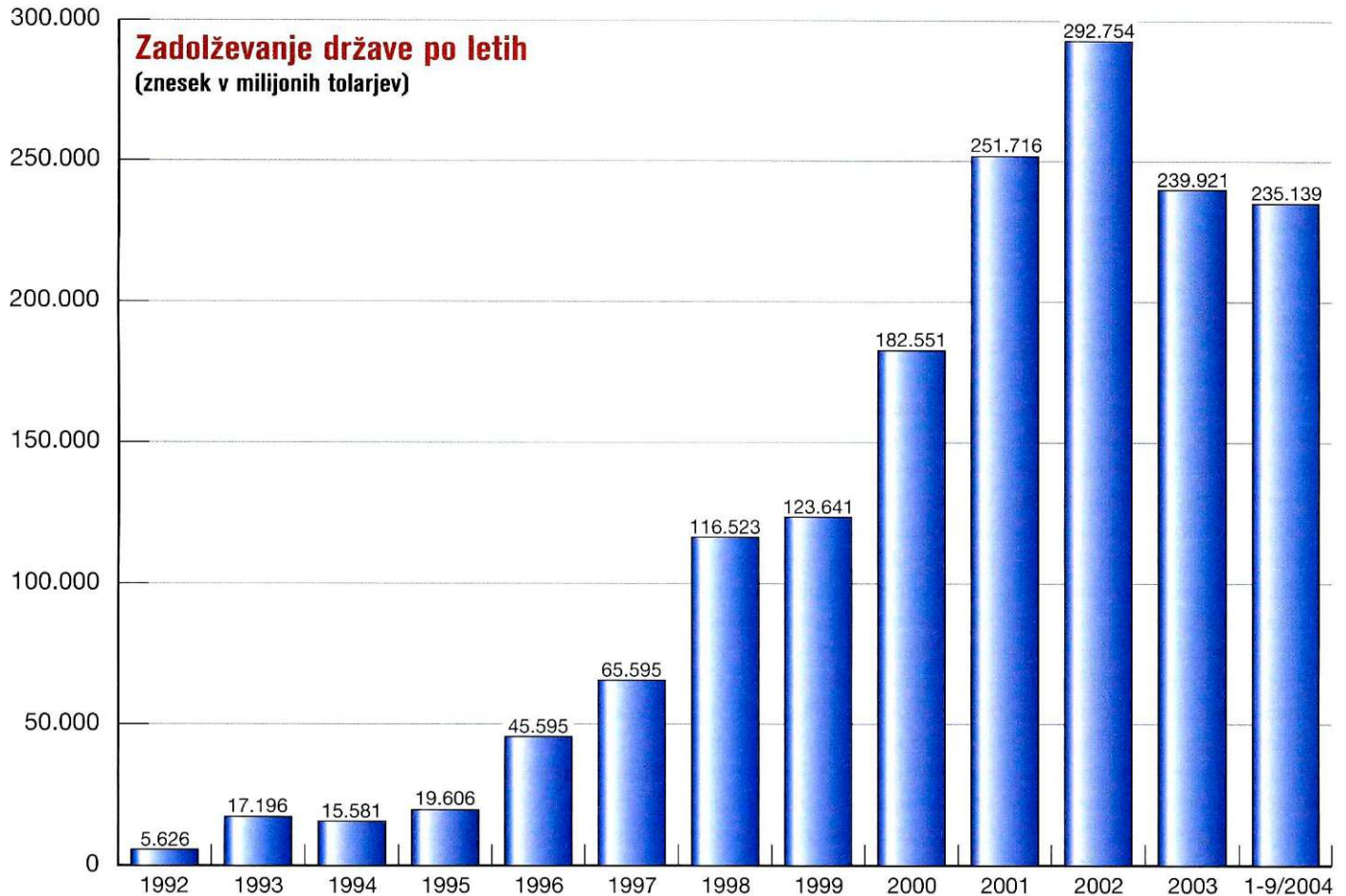
Predsednik uprave Vege Julien Coustaury (desno) je zadovoljen z zadnjimi pogovori pri ministru za gospodarstvo, vendar to ne pomeni, da WWI odstopa od zahtevka.

Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo, je pretekli teden dejal, da preložitev roka za odgovor vlade na zahteve WWI ne pomeni porednega priznanja vlade, da je na področju telekomunikacij nekaj narobe, ampak želi le podrobno preučiti vse navedbe iz zahtevka in vse okoliščine, ki ji doslej niso bile znane.

Na krajši slovesnosti 3. decembra 2001 v ljubljanski prodajalni Vege je bil opravljen prvi uradni klic v omrežju Vega 070. Klic sta opravila minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in veleposlanik ZDA v Sloveniji Johnny Young.

Milijardne luknje

Ropova vlada je letos v devetih mesecih najela toliko posojil kot lani v vsem letu, hkrati pa je do konca septembra letos odplačala 50 milijard tolarjev manj dolga kot lani v vsem letu.

Po podatkih Banke Slovenije naj bi bila gospodarska rast v tretjem četrtletju razmeroma visoka, vendar je k temu največ pripomoglo izredno močno trošenje gospodinjstev, medtem ko se je rast investicij upočasnila. Skrb zbujajoče je, da se je letos oktobra za kar 3,1 odstotka zmanjšal obseg industrijske proizvodnje. Za prav toliko je tudi obseg nižji od obsega v lanskem oktobru. Po podatkih osrednje banke je rast plač jeseni še naprej zaostajala za

rastjo ocenjene produktivnosti dela za dobri dve odstotni točki. Medletna stopnja realne rasti povprečne brutoplače je v septembru znašala 2,4 odstotka, v povprečju devetih mesecev letošnjega leta pa 1,8 odstotka. Ob tem se stopnja brezposelnosti še vedno giblje okrog 10 odstotkov. Po dvomesečni stagnaciji so se cene življenjskih potrebščin v novembru povečale za 0,6 odstotka in medletno za 3,6 odstotka. K povečanju cen v novembru so poleg sezonskih dejavnikov, kot so dražja hrana in višje cene obleke in obutve, največ pripomogle visoke cene nafte, naftnih derivatov in plina. Na rast cen naftnih derivatov naj bi v veliki meri vplivale visoke cene nafte iz konca oktobra, ki v oktobrs-

kem izračunu inflacije še niso bile zajete. Javnofinančni primanjkljaj je letos do avgusta znašal 1,9 odstotka ocenjenega bruto domačega proizvoda, kar je več kot v istem obdobju lani. V prvih treh četrtletjih so se realno zmanjšali prihodki iz davka na dodano vrednost, in sicer za 5 odstotkov glede na doseženo raven v istem obdobju lani.

Odhodki za pokojnine so se v prvih devetih mesecih letošnjega leta realno povečali za 2,6 odstotka, kar je po podatkih Banke Slovenije večinoma posledica povečevanja števila upokojencev. Ob vsem tem so finančne transakcije s tujino v zadnjih štirih mesecih z izjemo avgusta zaznamovali visoki netoodliv denarja. Do septembra je neto finančni odliv znašal 2,5 odstotka ocenjenega bruto domačega proizvoda.

Zunanji dolg že blizu 15 milijard evrov

Slovenske devizne rezerve so konec septembra znašale 7,38 milijarde evrov in so bile 7,44 milijarde evrov nižje od bruto zunanje dolga države. Ta je konec septembra znašal kar

Od skupnih deviznih rezerv v višini 7,38 milijarde evrov so bile rezerve osrednje banke 6,36 milijarde evrov.

Vlada Antona Ropa je do konca septembra odplačala 50 milijard tolarjev manj dolga kot lani v vsem letu.

Dinamika zadolževanja države v letih od 2000 do 2004 - v milijonih SIT

Leto	Domače zadolževanje	Zadolževanje v tujini
2000	98.225	84.327
2001	123.497	128.219
2002	287.753	5.001
2003	231.842	8.080
1-9/2004	224.813	10.326

14,82 milijarde evrov. Od skupnih septembrskih deviznih rezerv so bile rezerve osrednje banke 6,36 milijarde evrov, 1,02 milijarde evrov pa predstavljajo rezerve poslovnih bank. Konec septembra je bila večina skupnega zunanega dolga dolgoročna, in sicer 11,08 milijarde evrov, kratkoročni dolg pa je bil 2,58 milijarde evrov; poleg tega dolg predstavljajo tudi obveznosti do povezanih oseb v višini 1,16 milijarde evrov. Pri dolgoročnem dolgu je bilo največ, kar 8,30 milijarde evrov, v tujini najetih posojil.

Letošnje zadolževanje že septembra presegle lanskega

Po podatkih, ki jih je pretekli teden v publikaciji Bilten javnih financ objavilo ministrstvo za finance, se je zadolževanje države v devetih letošnjih mesecih že skoraj približalo znesku zadolžitve v cellem lanskem letu. Država se je zadolžila za dobrih 235 milijard tolarjev, od tega je bilo domačega zadolževanja v višini 224 milijard tolarjev, le 20 milijard tolarjev je bilo zadolževanja v tujini. Sicer pa se je vlada pri domačih bančnih ustanovah začela pospešeno zadolževati po letu 2001, četudi je bilo tega leta zadolževanje v tujini še vedno višje od zadolževanja doma. Leta 2002 se je

Odplačilo dolga - v milijonih SIT

Leto	
2000	131.686
2001	178.534
2002	144.598
2003	201.798
1-9/2004	173.570

zadolževanje države v tujini drastično zmanjšalo (bilo ga je le še v višini 5 milijard tolarjev). Pri povečanem letošnjem zadolževanju države je skrb zbujačoče to, da se ni hkrati povečalo tudi odplačilo dolga.

Letos manj odplačil dolga

Lani se je država zadolžila za slabih 240 milijard tolarjev, hkrati pa je odplačala slabi 202 milijardi tolarjev posojil. Ob letošnjih 235 milijardah tolarjev zadolžitve je država v istem obdobju odplačala le 173,6 milijarde tolarjev, kar je 28 milijard tolarjev manj kot lani v vsem letu. Od tega je država odplačala le dobro polovico (115 milijard tolarjev) domačega dolga. Razlika je torej 90 milijard tolarjev, medtem ko je bila lani ta razlika le 40 milijard tolarjev. To pomeni, da je Ropova vlada do konca septembra odplačala kar 50 milijard tolarjev manj dolga kot lani v vsem letu. To je torej zapuščina, ki jo je novi vladi zapustila Ropova vlada.

Vida Kocjan

Gospodarske novice

Slovenski prevozniki v težavah

Razpravljavci na okrogli mizi o dejavnosti prevoza blaga v cestnem prometu, pripravili sta jo Gospodarska zbornica Slovenije in Obrtna zbornica Slovenije, so bili enotni v oceni, da se slovenski prevozniki ta čas soočajo z velikimi težavami predvsem zaradi visokih cen goriva, ostre konkurence iz tretjih držav ter večjih administrativnih ovir pri pridobivanju licenc in dovolilnic. V slabšem položaju naj bi bili predvsem majhni prevozniki, ki imajo težave zaradi premajhnega števila dodeljenih dovolilnic za prevoz blaga v tretje države. Poleg tega so poštožili, da država ne izvaja ustreznega nadzora nad tujimi prevozniki.

Kmetijstvu 42 milijard tolarjev izplačil

Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja, katere najpomembnejša naloga letos je bila oktobrska akreditacija za druge ukrepe (pred tremi leti so kot tretja od držav pristopnic EZ dobili akreditacijo za Sapard), bo v celotnem letošnjem letu skupno izplačala 42 milijard tolarjev. Pri tem je bilo največ denarja namenjenega za subvencije, in sicer več kot 13 milijard tolarjev za leto 2003 in 9,3 milijarde tolarjev za leto 2004. Preostalih 13 milijard tolarjev subvencij za letošnje leto naj bi bilo izplačanih do konca januarja prihodnje leto.

Skoraj 33 zahtevkov

Do izteka podaljšane roka za vlaganje zahtevkov za vračilo vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, to je do 7. decembra, je na državno pravobranilstvo prispelo 32.916 zahtevkov. Na pravobranilstvu pravijo, da ni mogoče napovedati, kdaj bodo končali obdelavo zahtevkov in vladi posredovali končno poročilo. Pravobranilstvo je vlagateljem poslalo zahtevo za dopolnitev vloge v 3.754 primerih, 13.028 zahtevkov pa je zavrnilo. Od skoraj 33 tisoč prejetih zahtevkov jih je največ, 7.468, s Celjskega. Prvotni štirimesečni rok za vložitev zahtevkov se je iztekel 7. junija, a ga je prejšnja vlada podaljšala za pol leta. V podaljšanem roku je državno pravobranilstvo prejelo še 2.825 zahtevkov. Po približnih ocenah naj bi se vrednost vračil povzpela na 24 milijard tolarjev, njihov vir pa bo kupnina od prodaje državnega deleža v Telekomu.

Jata Emona prevzema Pivko

Družba pooblaščenka Pivka, 40,6-odstotna lastnica Pivke Perutniarstva, je sprejela prevzemno ponudbo Jate Emone – ta je znašala 2.650 tolarjev za delnico –, v skladu s katero bo družba za eno delnico Pivke dobila dve delnici Jate. Jata Emona želi s prevzemom Pivke razširiti svoje poslovanje na živilskem področju, kjer je bila do sedaj navzoča le s prodajo kokošjih jajc in jajčnih izdelkov. Potem ko so se s Pivko sporazumeli o prevzemu, nameravajo v Jati Emoni opraviti še skrben pregled družbe in investicijski predlog za nadzorni svet Jate Emone, zanima pa jih tudi odkup lastniških deležev drugih lastnikov Pivke Perutniarstva. Večja lastnika sta poleg družbe pooblaščenke še Perutnina Ptuj z 31-odstotnim deležem in Banka Koper s 26,4-odstotnim deležem.

Vojna v Termah Čatež

Dogajanja v delniški družbi Terme Čatež že vse leto burkajo slovensko javnost, pretekli teden pa je prišlo do vrelišča. Borut Mokrovič, generalni direktor Term, je, potem ko je sam podpisal pogodbo z nadzornim svetom za nadaljevanje svojega mandata, nemudoma odslovil pooblaščenko uprave Majo Nosan, ki se je večina spomni kot novinarka nacionalne RTV. Po nekaterih podatkih naj bi v njej videl najresnejšo tekmičo za mesto direktorja. Nosanova se z odpovedjo ne strinja in napoveduje pritožbo na sodišče.

Fotografije: SAFO

Razcvet stečajev

V zadnjem času se stečajni nekoč uspešnih podjetij tekstilne in obutvene industrije kar vrs-tijo. Izginevajo nekoč uspešna podjetja, njihovi zaposleni pa ne vedo, kako bodo preživeli.

Propadanje

Za letošnje leto lahko upravičeno rečemo, da se je odvijalo v znamenju množičnih stečajev. V krizi se je znašla predvsem že dolgo časa opotekajoča se tekstilna industrija, ki sta ji stečaja tovarne Prebold in Jutranjke zadala še večji udarec. Morda je kdo vendarle upal, da se po že tako velikem odpuščanju delavcev v tekstilni industriji v preteklosti ne more zgoditi še kaj hujšega, a je več kot očit-

no, da se slovenska tekstilna industrija pogreza čedalje globlje. Kje so vzroki za to in kdo je krivec? Poleg tekstilne industrije je šla v stečaj še kranjska obutvena proizvodnja Planika kot prva izmed čevljarjev v zadnjih dveh letih in se pridružila vencu pomembnih stečajnikov. Vendar kljub temu obstaja upravičen strah, da se lahko tej združbi podjetij pridruži še kdo. Da je slovenska tekstilna industrija v krizi, ni nič novega. Ali ji sledijo tudi usnjarji? Nekateri napovedujejo, da so možnosti, da se to zgodi, povsem realne. Za velike industrije čez nekaj let ne bo več dela, saj bodo tega prevzeli azijski tekme-ci, ki ponujajo bistveno cenejšo proizvodnjo. Strah je torej upravičen.

Podjetja, ki so izgubila bitko

Kraljica slovenske tekstilne indus-

trije Mura je z odpuščanjem delavcev in napovedanim stečajem v preteklem času hudo pretresla slovensko javnost. Njen napovedani propad je povsem razkrinkal že dolgo časa tleče mnenje o slabotnosti slovenske tekstilne industrije. Ko je bilo v

zagati tako veliko in nekdaj zelo uspešno podjetje z zelo razpoznavno znamko, ki je slovela po kakovosti in prefinjenosti, smo lahko vedeli, da je s slovenskim tekstilnim trgom nekaj hudo narobe. Preveliki stroški proizvodnje, selitev dela k cenejši delov-

Vrsta brezposelnih je čedalje daljša.

ni sili na vzhod, veliki dolgovi in še mnogo drugih težav so značilnosti podjetij, ki se odločijo sprožiti stečajni postopek. Pri tem ne pozabimo na stotine zaposlenih, ki se skoraj čez noč znajdejo na cesti, po možnosti brez plačila ali le s simbolično vsoto. Zaradi odpuščenja delavcev, ki jih odpustijo podjetja v stečaju, v Sloveniji narašča število brezposelnih. Mnogi od njih so že dosegli starostno raven, ko iskanje zaposlitve ni več preprosto. Iskanje zaposlitve ni preprosto niti za mlade z ustrežno izobrazbo, kaj šele za ljudi v zrelejših letih z manj izobrazbe. Res je, da so nekatera podjetja ponudila zaposlitev tistim, ki so jih odpustila. Vendar to ni dovolj, saj svoja vrata zapirajo vedno nova in nova podjetja. Res je, da v prihodnosti ne moremo pričakovati gigantov, kot smo jih poznali doslej, saj bodo dela skoncentrirana v manjših, bolj fleksibilnih podjetjih. V zadnjem letu so se taki primeri skoraj podvojili, saj so vrata zaprla najbolj znana podjetja v Sloveniji. Planika v usnjarskopredelovalni panogi, Prebold in Jutranjka v tekstilni, Julijana kot polnilka vod.

Kot rečeno, je stečaj kranjskega podjetja Planika prvi izmed primerov v čevljarški industriji v zadnjih dveh letih. S sklepom okrožnega sodišča se je konec novembra začel stečajni postopek. Sodišče je za stečajnega upravitelja postavilo Andreja Marinca, ki je vodil tudi stečaj radovljiške Almirne. Celotno premoženje – z obrati in trgovsko mrežo vred – ki ga premore Planika, je močno obremenjeno. Terjatve upnikov dosegajo več kot pet milijard tolarjev. Kljub temu bo v Planiki ostala približno polovica zaposlenih, saj bo podjetje ohranilo zmanjšano proizvodnjo v Turnišču in Kranju.

Tudi preboldska tekstilna tovarna je bila prezadolžena, zato je bil stečaj podjetja edini izhod. Podjetje je bilo tako zadolženo, da ni bilo zmožno redno izplačevati plač. Novembra se je s sklepom celjskega sodišča začel stečajni postopek; za stečajnega upravitelja je sodišče imenovalo Branka Djordjeviča, ki je bil pred nekaj leti prisilni upravitelj tovarne. Delavcem je bilo obljubljen, da bodo

Stečajni so udarili tudi med čevljarji.

Julijano bodo verjetno rešili novi lastniki.

Tekstilna industrija nima svetle prihodnosti.

Poceni azijska delovna sila izriva tudi naše tekstilce.

dobili poplačilo iz jamstvenega sklada v višini 300 do 350 tisoč tolarjev najkasneje do konca februarja prihodnje leto. Prejeli bodo neizplačane plače, eno plačo za odpravnino in neizkoriščeni dopust. Stečajni upravitelj Djordjevič domneva, da bo stečajni postopek trajal vsaj tri leta.

Jutranjkinine težave so se začele z razpadom skupne države in izgubo južnih trgov. Velik upad proizvodnje in prodaje je zakrivilo tudi slabo vodenje. Poseben sloves pa je Jutranjka doživela v zadnjem času, saj je s položaja odstopil direktor podjetja Miha Rabič in s tem korakom očitno nakazal, da je pred podjetjem stečaj. Nasledila ga je ekonomistka Tatjana Baloh. Nadzorniki so sicer potrdili načrt, naj bi proizvodnjo ustavili in se posvetili le trgovinski dejavnosti, vendar le-ta ostaja sporen. Z njim namreč niso vsi zadovoljni, še posebej ne sindikat, saj bi z njegovo uresničitvijo delo izgubilo 121 zaposlenih od 202.

Na robu propada se je znašla tudi polnilnica vode Julijana. Za družbo v stečaju se zanimajo Jamnica, Nestle in Radenska. Stečajni upravitelj Grega Erman meni, da bi lahko s prodajo iztržili do pol milijarde tolarjev, kar bi moralo zadostovati za 20-odstotno poplačilo upnikov. Snubi-

jo jih tri uspešna podjetja in izbira najbrž ne bo lahka; sicer pa Voda Julijana tekoče posluje pozitivno.

Kaj bo z usodo podjetij in zakaj se to dogaja? Čemu vrtoglavo zadolževanje in kje iskati vzroke? Vsekakor bi morali postati dovolj konkurenčni, da nas konkurenca ne bi dobesedno "zmlela", kot se je zgodilo v mnogih primerih. Zakaj proizvodnja in prodaja upadata? Res je, da ima tu veliko opraviti tuja konkurenca pa delovna sila, ki je na vzhodu bistveno cenejša in so zato tudi proizvodi cenovno ugodni in dostopni. Vendar se še vedno postavlja vprašanje, kaj bo z našimi podjetji v prihodnje. Tekstilna in čevljarška industrija pri nas slabi in veliko podjetij gre v stečaj. Ali se našim podjetjem, ki se ukvarjajo z množičnejšo proizvodnjo, bliža neizogiben propad? Upajmo, da prehod iz gigantov na butično proizvodnjo ne bo preveč boleč; a zdi se, da je dovolj boleč že sedaj.

Ali obstajajo rešitve?

Rešitve vsekakor obstajajo, vendar bo vanje treba vložiti veliko truda in potrpljenja. Pri vsej zadevi nikakor ne smemo pozabiti na vse tiste, ki so zaradi stečajev izgubili delo in se znašli na začetku poti; mnogi izmed njih niti niso dobili vseh plač,

saj so nekatera podjetja tako zadolžena, da si tega ne morejo privoščiti. Kako bomo rešili problem? Na eni strani podjetja umirajo, izpodrivajo nas tekmeči z vzhoda. Na drugi je čedalje več ljudi brezposelnih, saj podjetjem vzhod obljublja ugodnejšo delovno silo. Med drugim nas bi moralo žalostiti tudi dejstvo, da umirajo nekatera podjetja, ki so nekoč uspešno poslovala in imela vizijo, poleg tega pa tudi tradicijo na slovenskem trgu. Zdaj zadolžena zapirajo svoja vrata. Umikajo se novim, cenejšim ponudnikom. Vendar rešitev ni v ohranjanju umirajočih podjetij, temveč v spodbujanju nastajanja novih, naprednih podjetij, ki so lahko konkurenčna v globalnem merilu. Z reševanjem podjetij, ki so tako ali tako obsojena na propad, le podaljšujemo njihovo agonijo in mečemo v brezno davkoplačevalski denar, po drugi strani pa gredo mimo nas poslovne priložnosti na področjih, ki so veliko privlačnejša.

Vsekakor upamo, da se bo pojavilo dovolj novih podjetij, ki bodo zapolnila prazen prostor za propadajočimi oziroma nekdanjimi velikani slovenske industrije. To je velik izziv, s katerim se bo morala nova vlada spoprijeti že na začetku svojega dela.

Denis Vengust

(Triglav) TNP je naravna dediščina vseh Slovencev in narodni simbol, so menili predstavniki koalicije, zato se mora za njegovo prihodnost zavzeti vsa civilna družba.

Nič več planinski raj?

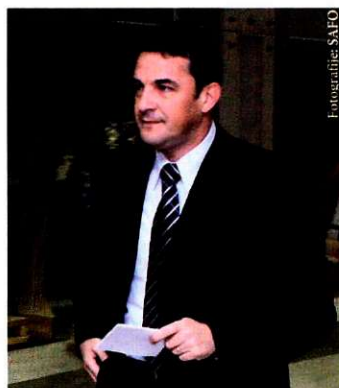
Koalicija nevladnih organizacij za ohranitev Triglavskega narodnega parka je objavila besedilo spomenice, v kateri je predstavila svoj pogled na prihodnost edinega slovenskega narodnega parka.

Koalicija, ki jo sestavlja 19 nevladnih organizacij in ustanov, je 8. decembra v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa javnosti predstavila omenjeno spomenico, prejšnji mesec pa jo je med drugim poslala predsedniku državnega zbora. Na pomen spomenice kaže prav preseganje tradicionalnega vrtičkarstva mnogih tovrstnih organizacij, ki so se pri reševanju tako zgočega problema končno zedinile.

Vučkov raj za gradbince

Nujnosti prilagoditve zakona o TNP iz leta 1981, ki še danes ureja posege v narodni park, se zavedajo prav vsi, vendar so bili predlogi v zvezi z njim v zadnjih letih precej različni. Največ prahu je dvignil zakonski predlog skupine poslancev državnega zbora s prvim podpisanim Duša-

nom Vučkom (LDS) na čelu. Predlog je bil po mnenju mnogih "zazidalni načrt", ki bi s primernimi luknjami v besedilu omogočil grobe posege (večje hidroelektrarne, predimenzionirani turistični objekti). Njegova prva obravnava v DZ je bila junija 2003, a je bil zaradi nasprotovanja tako stroke kot civilne družbe in prebivalcev parka deležen ostrih kritik, nato popravljen, nazadnje pa je bil junija letos umaknjen z dnevnega reda zasedanja državnega zbora. Pri predlaganem zakonu sta bila sporna predvsem 15. točka 8. člena, ki je prepovedovala turistične no-

Nekdanji poslanec LDS Dušan Vučko: dopuščene izjeme v njegovem predlogu zakona o Triglavskem narodnem parku bi lahko izkoristili gradbeni lobiji.

vogradnje, vendar s pomembno izjemo poselitvenih območij, in 4. točka 14. člena, ki je pod ohlapnimi pogoji dopuščala širitev območij naselij. Na dlani je, kaj bi taka določila in pogoj, da "investicija ne ogroža naravnih vrednot", pomenila v praksi, posebej ko bi bila okrepljena s tezami o nujnosti gospodarskega in siceršnjega razvoja krajev in prebivalstva v TNP. Vučko je svojčas razlagal, da je dosežena visoka stopnja konsenza (ne pri prebivalcih niti pri parlamentarni opoziciji), nasprotovanja zakonu pa je celo označil kot "naravovarstveni ekstremizem".

Marija Zupančič-Vičar: država se je sama zavezala k spoštovanju mednarodnih konvencij, a jih ne spoštuje v polni meri.

Dediščina vseh

Kot so zapisali v spomenici, je TNP, ki se razteza na 84.000 hektarjih, "edino zadosti obsežno območje v Sloveniji s površino, na kateri še potekajo ekološki procesi na način, ki zagotavlja nemoteno delovanje ekosistemov in razmere za razvoj naravnih habitatov in obstoj

Dr. Milan Orožen Adamič (ZRC SAZU): pri TNP ne gre le za park, ampak za regijo. Zakonski predlog je v tem pogledu preozko naravnan.

Po mnenju Viktorija Blažiča se je v času eldesovih vlad pritisk kapitala na TNP okrepi, zato bo morala civilna družba zavarovati park pred neupravičenimi posegi.

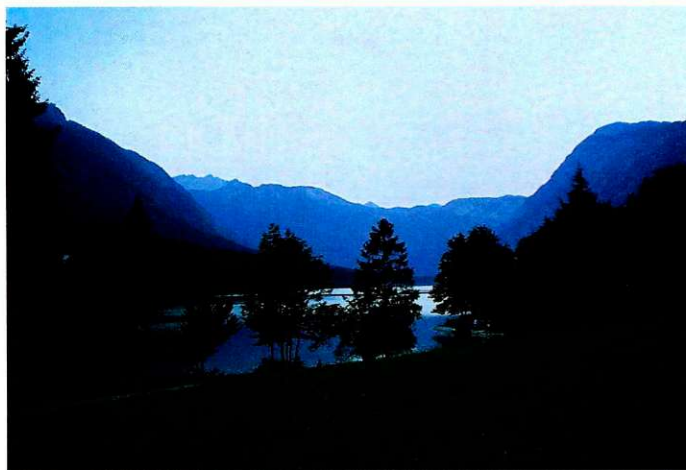
vrst”. Leta 1924 je bilo ustanovljeno prvo zavarovano območje v dolini Triglavskih jezer, 1961 so ustanovili narodni park, 1981 pa je z zakonom dobil današnjo obliko. Ohranjenost območja je priznal UNESCO, ki je Julijske Alpe uvrstil v program Človek in biosfera, možnost za vpis na seznam svetovne dediščine imajo bohinjske planine, območje TNP pa je pomembno območje projekta Natura 2000.

TNP se ponaša s častljivo tradicijo, potrebni pa so nadaljnji koraki oz. primeren krovni zakon, ki bi to neprecenljivo naravno dediščino kljub interesom raznih lobi-jev ohranil. Podpisniki spomenice se zavzemajo za sporazum vseh odločilnih dejavnikov – od zakonodajnih in vladnih organov do združenj in lokalnih skupnosti – glede zakona o TNP, ki bi upošteval zakon o ohranjanju narave ter mednarodne kriterije za narodne parke. Z zakonom naj bi ohranili in izboljšali stopnjo varstva dediščine in omogočili spoznavanje naravnega bogastva.

Potrebni ukrepi

Podpisniki spomenice se zavzemajo za povečanje osrednjega območja parka na najmanj tri četrtine celotne površine TNP, učinkovito varstvo TNP pa naj bi omogočili pravilno upravljanje, nadzor, izobraževanje in informiranje. Posebni status TNP ne sme prizadeti domačinov, zato naj se zanje vzpostavi sistem vzpodbud, nadomestil in drugih oblik podpor, so prepričani člani koalicije. Prav tako naj se razvoj območja omogoči v skladu z načeli trajnosti. Namen koalicije ni odgnati obiskovalce, vendar mora biti turizem po obsegu omejen zaradi zagotavljanja trajnosti območja.

Koalicija poziva DZ k takojšnji ustavitvi postopka sprejemanja sedanjega predloga zakona. Nova vlada naj za pripravo novega zakona oblikuje medresorsko skupino na čelu z okoljskim in kulturnim ministrstvom, v njej pa naj sodelujejo še druga ministrstva kot tudi predstavniki strokovnih ustanov, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij. Do sprejetja zakona naj vlada zagotovi

Obrežju Bohinjskega jezera je v sedemdesetih letih že grozila množična "betonizacija". Bo podpisnikom spomenice uspelo ohraniti njegovo sedanjo podobo?

izvajanje veljavnega zakona in prepreči sprejemanje prostorskih odločitev, ki bi bile z njim v neskladju. Koalicija tudi predlaga, naj vlada pripravi finančni program vzpodbud za trajnostni razvoj območja (država naj zagotovi 80 odstotkov sredstev), okoljsko ministrstvo pa naj zagotovi pripravo načrta upravljanja TNP in v ta namen zagotovi potrebna sredstva. Do sprejetja novega zakona o TNP naj ne imenujejo novega direktorja parka, temveč naj sedanjemu direktorju sledi začasno vodstvo Javnega zavoda TNP. Zagotovi naj se prenos upravljanja vseh zemljišč v državni lasti na upravljalca parka in uvede sistem nadomestil in odškodnin ter omogoči odkup zemljišč, pri tem pa naj ima država na vseh zemljiščih znotraj TNP predkupno pravico. Zakon bi bilo po njihovem mnenju mogoče predložiti v obravnavo do 30. aprila 2005.

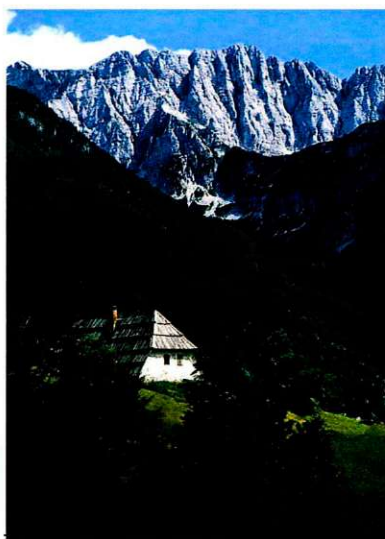
Država naj izpolni obveze

Kot je na tiskovni konferenci ugotavljal Marija Zupančič-Vičar iz društva CIPRA Slovenija, je bila civilna družba v preteklosti ena izmed gonilnih sil, ki je privedla do zavarovanja TNP. Zato ne morejo biti tiho ob načrtovanih posegih v naravno in kulturno krajino: zmanjševanju osrednjega območja parka, poseganju po naravnih dobrinah v osrednjem območju (gozdarstvo, lov), grobem poseganju v kulturno krajino v robnem območju parka. Dobre vidike sedanjega predloga zakona

na je treba vključiti v novi zakon, vendar mora ta temeljiti na novih izhodiščih, upošteva je znanstvene in strokovne izsledke ter bogato mednarodno teorijo in prakso, kajti popravki "Vučkovega" zakona so bili le lepote narave. Zanimarjive energetske pridobitve pa bi pomenile uničenje narodnega parka na dolgi rok. Poleg tega je za Zupančič-Vičarjevo na dlani, da je država dolžna sistemsko urediti varstvo zavarovanih območij v skladu z Ustavo RS in z evropsko zakonodajo ter sprejetimi mednarodnimi konvencijami.

TNP ne gre "v sef"

Dr. Milan Orožen Adamič iz ZRC SAZU je poudaril, da TNP ni le park, ampak "regija v vsej svoji večplastnosti". Prvotni zakonski predlog po njegovo tega dejstva ni v celoti upošteval, bil je preozek. Zato zdaj

Dolina Trente: območje TNP ni pomembno samo zaradi naravne, ampak prav tako zaradi bogate kulturne dediščine v njem.

potrebujemo nekakšen krovni zakon, dopolnjevali pa bi ga s podzakonskimi akti. Orožen Adamič meni, da zakon, ki je vzel vsa pooblastila zavodu, ki z njim upravlja, ni bil primeren, saj je treba nujno poskrbeti za upravljalško plat. Namen predlagateljev po njegovih besedah ni TNP "postaviti v sef", temveč iskati ravnovesje med potrebami varovanja in možnostmi obiskovanja parka.

Marija Zupančič-Vičar je pojasnila, zakaj civilna družba posega v sprejemanje zakona, ki je šel že skozi drugo obravnavo v državnem zboru. Razlog je v tem, da je nastanek TNP, kot ga poznamo danes, v veliki meri zaslug civilne družbe. Ta sicer ne more prevzeti odgovornosti odločanja namesto parlamenta. Vlada in DZ pa sta odgovorna za sklepe in mednarodne pogodbe, ki sta jih podpisala. Popravki zakona, ki so bili sprejeti v zadnjem letu, so samo lepotni, meni Zupančič-Vičarjeva. Poudarila je tudi, da v dolgoročni perspektivi ni škoda energije, ki zaradi strožjega zakona o TNP ne bo izkoriščena.

LDS in pritisk kapitala

Publicist Viktor Blažič je segel nazaj v zgodovino, ko je spomnil, kako je prav civilna družba v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja rešila obrežje Bohinjskega jezera pred načrtovano graditvijo predimenzioniranega hotela. Kot je ugotavljal Blažič, je oblast pogosto tudi danes pod pritiski kapitala. Pod vladavino liberalne demokracije se je tako pritisk na TNP znova okrepil. Problem je tudi dvoumnost pri besedilu obstoječe zakonodaje. Za učinkovitost zakona o TNP je po Blažičevem mnenju nujna uvedba delujoče "zelene milice", s čimer so se strinjali tudi drugi sodelujoči.

Matej Ogrin (CIPRA Slovenija) je poudaril, da je TNP park vseh Slovencev. Žal se prav na njem vrstijo najhujši pritiski, Slovenija pa najmanj spoštuje določila Alpske konvencije. Za Ogrina je zgodba o TNP odraz zavesti države o njenih zavarovanih območjih, saj v zadnjih desetih letih ni bil pridobljen niti en hektar v razred 2. območja.

Mitja Volčanšek

V novem Kolizeju naj bi bilo po dosedanjih načrtih tudi veliko gledališče, ki bi sprejelo skoraj 1.400 gledalcev.

Nov, moderen poslovno-umetniški objekt, ki naj bi zrasel na ruševinah sedanjega podirajočega se Kolizeja, je po pričakovanjih razdelil stroko in politiko. Nekateri bi ga delno obnovili, drugi povsem porušili, končno besedo pa bo imel ljubljanski mestni svet.

Zgodba o na pol podirajočem se ljubljanskem Kolizeju, pod stenami katerega je pred leti umrl en njegov stanovalec, se vleče že nekaj let. Ker

Stavba spora

je stavba spomeniško zavarovana, je ni mogoče porušiti, čeprav grozi, da se bo zdaj zdaj sesula sama vase, prav tako pa ne obnoviti, saj so se tega vsi morebitni investitorji predvsem zaradi predragega vložka, ki bi ga zahtevala obnova spomeniško zavarovane stavbe, izogibali. Kolizej je bil torej v položaju, ko ni šlo ne naprej ne nazaj. V takšnem stanju se je najbolje znašla zasebna družba Novi Kolizej (prej Prevent Invest), ki se je odločila, da bo Kolizej najprej odkupila, naredila načrt nove stavbe, nato pa bo zanjo že nekako dobila soglasje mestne občine. Tako je družba maja letos objavila javni natečaj, v katerem je vse zainteresirane domače in tuje arhitekta pozvala, naj pripravijo celotno novo idejno arhitekturno-urbanistično rešitev Kolizeja. Na natečaju, ki se je končal sredi poletja, je komisija izmed petih celostnih rešitev, ki so prispele na natečaj, kot najboljšo izbrala rešitev dveh nizozemskih arhitektov Williama Jan Neutelingsa in Michiela Riedijka.

Po njuni zamisli naj bi na kraju, kjer stoji zdajšnji Kolizej, zrastle povsem nova, moderna stavba, katere najvišji del naj bi segal 25 nadstropij visoko, njena funkcionalna površina pa bi znašala 87.000 kvadratnih metrov. Od tega bi bilo 21.000 kvadratnih metrov namenjenih poslovnim površinam, nekaj več kot 8.000 kvadratnih metrov trgovinam, preostalo pa 750 parkiriščem, razkošnim stanovanjem in veliki gleda-

liški dvorani. Celoten projekt bi stal med 120 in 150 milijoni evrov, končan pa naj bi bil do leta 2009.

Stroka razdeljena

Ker je stavba za ožje ljubljansko mestno središče precej velika in visoka in bi s tem precej izstopala iz sedanje bolj ali manj enotne stavbene zasnove, so se seveda oglasili nekateri slovenski arhitekti. Matevž Čelik z Zavoda za prostorsko kul-

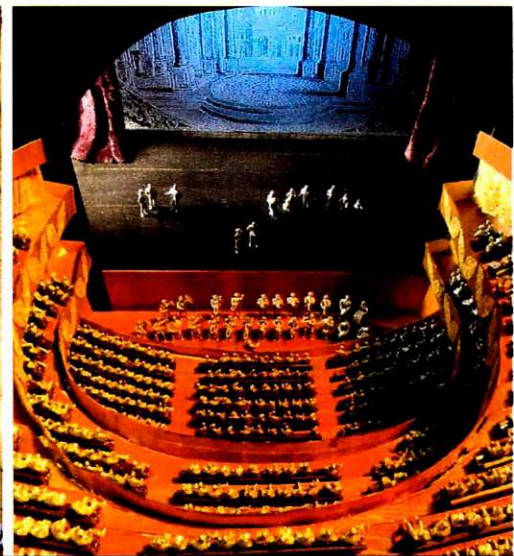
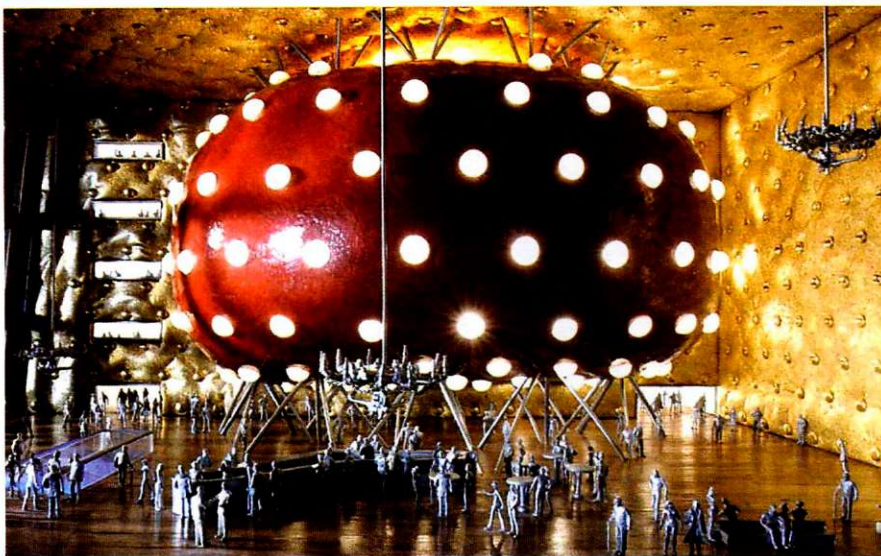
Fotografije: SAFO

Stari Kolizej postavlja hamletovsko dilemo: ali ga delno obnoviti ali povsem porušiti. Odgovor na to vprašanje je za laike stvar osebnega okusa.

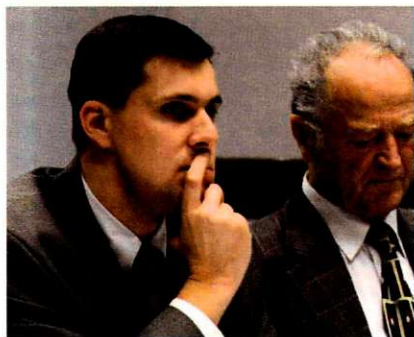
turo je na več mestih opozoril, da je projekt zgrešen in da bi bilo bolje, če bi nova stavba obsegala tudi del obnovljene stare stavbe. "Kolizej je umetnostno in tehnološko pomemben, saj je bil poleg Cukrarne in Kazine najpomembnejša in najbolj monumentalna stavba in eden najpomembnejših spomenikov prve polovice 19. stoletja v Ljubljani in pomeni pomemben slogovni preobrat od klasicističnih idealov in uradniške arhitekture prve polovice 19. stoletja. Prav tako je objekt izjemno tehnološko pomemben, saj je njegova železna dvoriščna fasada eden prvih primerov konstrukcijske uporabe železa pri nas," pravi Čelik. Zaradi vsega tega Čelik predlaga, da se natečaj, ki naj bi bil že tako nezakonit, razveljavi, nato pa naj se na novem natečaju izbere takšna rešitev, ki bi vključevala tudi preno-

dela sedanje stare stavbe. Slednje naj bi bilo namreč po njegovem mnenju povsem izvedljivo. "Ljubljanski urbanistični zavod je že leta 1986 naredil načrt za prenovo zdajšnjega Kolizeja, v njem pa je dokazal, da bi bil objekt ob ustrezni gradbenotehnični sanaciji primeren za različne dejavnosti. Da se historična arhitektura, kakršna je ljubljanski Kolizej, zaradi svojih prostorskih in funkcionalnih lastnosti izredno dobro prilagaja zahtevam modernega načina življenja in različnim novim dejavnostim, dokazujejo tudi številni uspešni domači (na primer prenova Metelkove) in tuji primeri (prenova nekdanje železniške postaje Orsay v Parizu v muzej)," pravi Čelik. Prav tako opozarja, da se v Ljubljani večja površina poslovnih prostorov, ki se odpirajo v meščanskih stanovanjih. "Zaradi tega so v porastu delovne migracije v mestno središče in mestna prometna infrastruktura je vedno bolj obremenjena. Posledice so vidne ob prometnih konicah na ljubljanskih vpadnicah in v improvizi-

Pred vhomom v dvorano naj bi po dosedanjih načrtih "lebdelo" veliko rdeče srce, ki naj bi ga bi bilo videti tudi skozi zunanjo stekleno fasado.

ranem parkiranju, ki obremenjuje mestno središče. Nekaj desetisoč kvadratnih metrov novih poslovnih prostorov v mestnem središču, ki nima podlage v celoviti strategiji prostorskega razvoja mesta, tako lah-

Petra Sušnika bolj kot sama stavba moti to, da se je investor najprej odločil zgraditi objekt, nato pa izsiliti spremembo prostorskega načrta.

ko le še prispeva k nadaljevanju negativnih trendov razvoja v mestnem središču in nižanju bivalne kvalitete, ki je v mestnem jedru povezana tudi z ugodnimi poslovnimi razmerami in turistično ponudbo."

Sušnik: Ne moremo privoliti v izsiljevanja

Čeprav Čelikovo mnenje podpirajo nekateri priznani slovenski arhitekti, se zdi, da se podjetje Novi Kolizej ne bo premislilo in da si bo prizadevalo zgraditi takšen objekt, kot ga predvideva na natečaju izbrani projekt. Ali mu bo to uspelo, je zdaj odvisno predvsem od ljubljanskega mestnega sveta, ki se mora najprej odločiti, ali bo s Kolizeja "odstranil" spomeniško varstvo, ki prepoveduje njegovo rušenje, in ali

bo spremenil tudi prostorske načrte, ki ta čas onemogočajo graditev tako velikih in visokih objektov na kraju, kjer naj bi stal novi Kolizej. Kot je mogoče razbrati iz nekaterih javnih napovedi, ustrezno spremembo prostorskih načrtov podpirajo v svetniških skupinah LDS in ZLSD, v svetniški skupini SDS pa ji niso naklonjeni. Kot pravi mestni svetnik SDS Peter Sušnik, konkretnih predlogov o spremembah prostorskih načrtov za območje, kjer stoji Kolizej, še ni, kljub temu pa so v njihovi svetniški skupini skoraj prepričani, da bodo predlog, da se z zdajšnjega objekta odstrani spome-

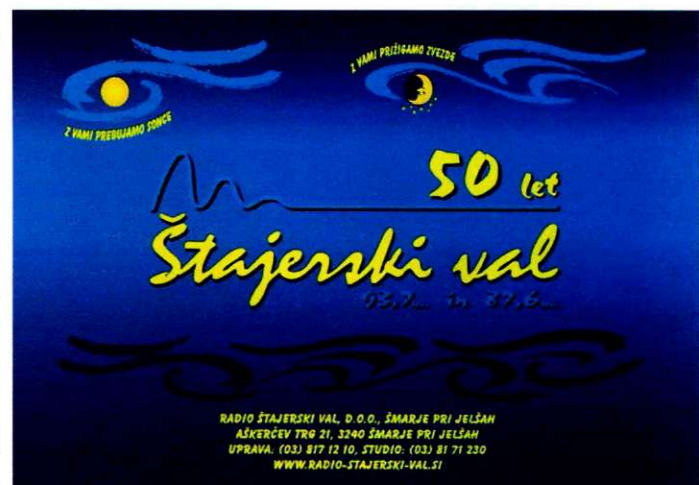
niško varstvo, podprli (po Sušnikovih besedah je namreč jasno, da je bilo to varstvo na objekt v preteklosti dano zato, da bi se preprečila njegova denacionalizacija), ne bodo pa podprli sprememb prostorskih načrtov, ki bi omogočili graditev novega Kolizeja. "Razlog za to je naše prepričanje, da bi morali v Ljubljani veljati enaki pogoji za vse investitorje. To pomeni, da se mesto najprej odloči, kje in kaj se lahko gradi, nato pa se investitorji brez izjeme prilagajajo tem pravilom. V tem primeru pa gre za podoben primer, kot je šlo v primeru džamije, ko se je investitor najprej odločil, zdaj pa skuša izsiliti spremembo prostorskih načrtov," pravi Sušnik. Prav tako ima Sušnik nekatere pomisleke zoper sam objekt, ki bi zaradi svojih

razsežnosti preveč izstopal iz okolice. "Vsekakor je nekaj novega in modernega dobrodošlo, vendar pa sam menim, da je treba tudi to nekako uskladiti s celotno podobo mesta, ne pa da neki objekt preveč očitno izstopa. Mesto mora namreč določiti, kje se bodo gradile visoke stolpnice, kje pa drugo, potem pa naj se tako dela, ne pa da ena stavba povsem izstopa." Sušnik še opozarja na sporno vlogo načelnika oddelka za urbanizem Igorja Jurančiča. Slednji je namreč v posebni predstavitveni zloženki, ki jo je pripravilo podjetje Novi Kolizej, izšla pa je kot priloga v nekaterih časopisih, napisal daljši prispevek, v katerem se je neposredno zavzel za predlagano rešitev (opisal jo je kot "svetovljansko, prestolnici primerno") in samega investitorja, ki po njegovem ponuja "pester javni program, pa še največji teater v mestu". Čeprav v Novem Kolizeju poudarjajo, da Ju-

rančič za omenjeni prispevek ni dobil honorarja (enako naj bi veljalo za vse druge) in da je prispevek napisal samo kot arhitekt, Sušnik opozarja na morebiten konflikt interesov in na dejstvo, da pri odločanju o tem, ali projektu dati zeleno luč ali ne, ne bo mogel biti objektiven.

Kot že rečeno, bo moral o novem Kolizeju odločiti ljubljanski mestni svet. Glede na to, da imajo v mestnem svetu večino svetniki LDS in ZLSD in da se jim bodo pri tem najverjetneje pridružili tudi poslanci NSi (njihov mestni svetnik Franci Slak nam je dejal, da o tem vprašanju v svetniški skupini še nimajo stališča, da pa tako sam kot večina svetnikov njihove svetniške skupine podpira projekt novega Kolizeja), je zelo verjetno, da bo mestni svet načrte podjetja Novi Kolizej podprli. Ali je to dobro ali ne, je težko reči, odgovor pa je odvisen predvsem od okusa posameznikov.

Aleš Kocjan

Na prostosti

Pakistansko vrhovno sodišče je sprejelo plačilo varščine za izpustitev soproga nekdanje premierke Benazir Buto Asifa Alija Zardarija, ki je tako po več kot osmih letih v zaporu spet na prostosti. Varščino v višini milijon rupij oziroma 14.300

evrov je položil neki poslanec stranke, ki ji pripada Butova. Zardari, ki je bil v zaporu od 4. novembra 1996, ko je morala vlada njegove soproge zaradi obtožb korupcije in zlorabe oblasti odstopiti, je zdaj znova odločno zanikal, da bi bil med stranko in vlado kadar koli sklenjen kakšen dogovor ali kupčija. Zardari namerava v kratkem odpotovati v Dubaj, kjer se bo srečal s svojo sopro-

go in tremi otroki, vendar pa, kot je zatrdil, Pakistana nikakor ne namerava zapustiti za vedno. Benazir Buto, ki se je tudi sama morala otepati obtožb korupcije, je položaj predsednice vlade zasedala v letih od 1988 do 1990 in od 1993 do 1996.

Odpis dolga

Članice Pariškega kluba so se dogovorile za odpis 80 odstotkov iraškega dolga, ki znaša članicam Pariškega kluba 42 milijard dolarjev, odpis pa naj bi potekal v treh etapah. Pogajanja so bila zahtevna, saj so Nemčija, Francija in Rusija privolile v odpis polovice dolga, ZDA in Velika Britanija pa so zahtevale odpis 95 odstotkov dolga. Dokončen dogovor so članice dosegle, potem ko je vanj privolila tudi Rusija. Pariški klub sestavlja 19 držav, med njimi ZDA, Rusija, Japonska in članice Evropske zveze. Irak poleg 42 milijard dolarjev Pariškemu klubu dolguje še 80 milijard dolarjev raznim arabskim državam.

Kitajske naložbe

Kitajska bo v prihodnjih desetih letih investirala 19,7 milijarde dolarjev v Argentino, s čimer se bo-

do poglobile trgovinske povezave med najhitreje rastočim svetovnim gospodarstvom in drugim največjim gospodarstvom v Južni Ameriki. Kitajska bo skladno s sporazumom, ki sta ga podpisala kitajski in argentinski predsednik, Hu Jintao in Nestor Kirchner, sredstva investirala v argentinski energetski sektor, infrastrukturo in železniški sistem ter turizem. Največji delež, osem milijard dolarjev, bo Kitajska v prihodnjih letih namenila za razvoj in posodobitev železniškega omrežja v Argentini, za gradbene projekte bo namenila šest milijard dolarjev, pet milijard dolarjev pa za raziskave na naftnem področju. Med načrtovanimi projekti velja izpostaviti tudi investicije v komunikacijske in satelitske tehnologije. Novica o kitajskih naložbah je bila v Argentini sprejeta zelo toplo, saj se ta južnoameriška država še vedno ukvarja s težavami, ki jih je povzročila finančna kriza leta 2001.

Dolga pot

Okoli 3,4 milijona Američanov vsak dan za pot na delo in domov porabi več kot tri ure. Vsak šesti Američan oz. 19 milijonov Američanov za prevoz od doma do službe in nazaj porabi več kot poldrugo uro dnevno. Vsak prebivalec ZDA sicer v povprečju preživi 52 minut dnevno v enem od prevoznih sredstev (avtobus, vlak in drugo). Največ časa za to izgubijo Newyorčani; 5,2 odstotka prebivalcev tega mesta v prometu izgubi več kot tri ure dnevno. Študija je ugotovila, da je podaljšanje potovalnega časa do službe in nazaj predvsem posledica dragih najemnin v mestih, kar

številne ljudi sili v življenje na obrobjih. Drugi razlog je oddaljenost delovnih mest zakoncev in čedalje večja želja Američanov po življenju zunaj dosega mestnega hrupa. Čedalje več je družin, katerih zaposleni člani do delovnega mesta prevozijo tudi do 140 kilometrov; na tej poti pogosto peljejo skozi več zveznih držav ali čez gorske verige.

Clintonova knjižnica

Glavno mesto ameriške zvezne države Arkansas Little Rock ima novo turistično znamenitost, ki naj bo na leto obiskalo več stotisoč ljudi. Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton je tam namreč slovesno od-

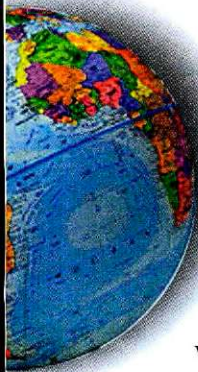

pril svoj predsedniški muzej oziroma šele 12. predsedniško knjižnico v ZDA. Na prireditev je bilo povabljenih skoraj 30.000 gostov z vsega sveta. V knjižnici je shranjenih 80 milijonov kosov dokumentov, 23 milijonov fotografij, 80.000 različnih predmetov, ki bodo naslednja desetletja razveseljevali zgodovinarje.

Hodorkovski še v zaporu

Moskovsko sodišče je odločilo, da bo nekdanji izvršni direktor naftnega velikana Jukos Mihail Hodorkovski, ki je obtožen poneverb in utaje davkov, za rešetkami do 14. februarja. Sodišče je zavrnilo pritožbo skupine odvetnikov Hodorkovskega na odločitev nižjega sodišča, ki je podaljšalo pripor. Ugodilo je tožilstvu, ki še vedno vztraja, da so v primeru izpustitve Hodorkovskega možnosti za njegov pobeg iz države ali pa za poskuse vplivanja na priče še vedno velike. Hodorkovskega so oblasti aretirale oktobra 2003 v povezavi z domnevno nezakonito privatizacijo proizvajalca gnojil leta 1994, obtožnica pa mu očita še nekatere druge kršitve zakonov. Če bo Hodorkovski spoznan za krivega, mu tako kot njegovemu poslovnemu partnerju Platonu Lebedovu, ki so ga oblasti pridržale julija 2003, grozi do deset let zapora.

Ne bodo odpuščali

Nemško avtomobilsko podjetje Opel bodo sanirali brez odpuščanja delavcev v proizvodnji in ne da bi zaprli kakšno tovarno. O tem so se pometili zastopniki delojemalcev in vodstvo materinskega podjetja General Motors (GM). Pogodbene stranke so se sporazumele, da ne bodo poskušali doseči konkurenčnosti v Evropi samo z zmanjšanjem stroškov, ampak tudi

z okrepljenim trženjem in prodajo. Glede izrabe zmogljivosti tovarn in kot odgovor na strategijo GM glede konkurence pri delovnih mestih bodo oblikovali prvi seznam kriterijev, še sporočajo iz podjetja.

Kutle na prostosti

Senat zagrebskega županijskega sodišča je razveljavil sodbo Okrožnega sodišča v Zagrebu, ki je hrvaškega medijskega mogotca Miroslava Kutleja julija letos obsodilo na šest let in pol zapora. Po tej odločitvi je Kutle nemudoma zapustil okrožni zapor v Remetincu. Kutle je bil obsojen zaradi finančnih poneverb in goljufij, s katerimi naj bi bil največje hrvaško časopisno podjetje Tisak oškodoval za 45 milijonov hrvaških kun (šest

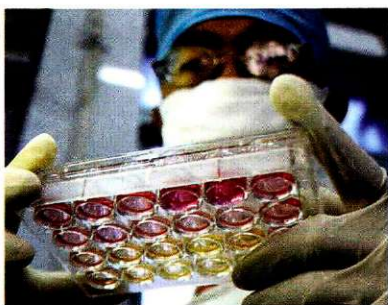
milijonov evrov). Pred vhomom v zapor v Remetincu so znova svobodnega Kutleja pričakali njegova soproga in odvetniki pa tudi številni novinarji, za katere pa Kutle ni zelel dati nobenih izjav. Njegov odvetnik Ante Nobilo je dejal, da je z razveljavitvijo prvostopenjske nepravnomočne razsodbe okrožnega sodišča, na podlagi katere je bil Kutle priprt, zelo zadovoljen kot zagovornik in kot državljan Hrvaške.

Aretacije

V boju proti mafiji je italijanska policija dosegla pomemben uspeh. Okoli tisoč policistov in karabinerjev je v protimafijski operaciji, v kateri so uporabili tudi helikopterje, v Neaplju aretiralo 52 osumljenih, med njimi sina zloglasnega mafijskega šefa Paola Di Laura. Po navedbah tujih tiskovnih agencij so nekateri med aretiranimi osumljeni umorov. Mogočen klan Di Lauro je že več mesecev v vojni s t. i. odpadniki klana. Od začetka leta je bilo v Neaplju v mafijskih obračunih ubitih več kot 120 ljudi. Zadnja žrtev je bil 26-letnik, ki so ga domnevni pripadniki mafije ustrelili na cesti.

Zdravilo za raka

Strokovnjaki iz Singapurja so po sedemletnih raziskavah naredili nov sintetični protein, ki prepreču-

je delitev rakastih celic in jih uničuje. Posledice za organizem so pri tem minimalne. V nasprotju s kemoterapijo ali obsevanjem, ki uničujeta tako bolne kot zdrave celice, pa bi nova zdravila s sintetičnim proteinom delovala samo na bolne celice. Vodja raziskave je dejal, da gre za izredno pomembno odkritje, morda najpomembnejše doslej.

Rekordna pridelava čaja

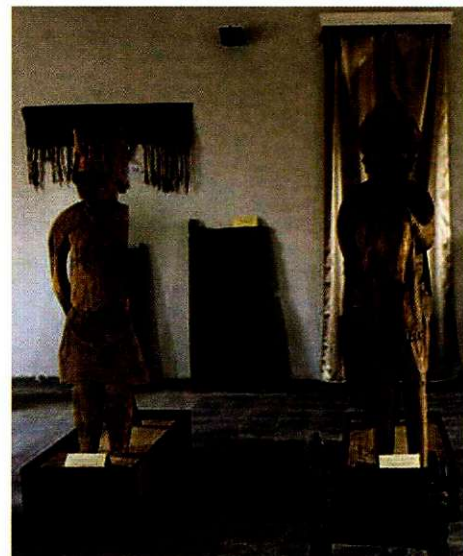
Pridelava čaja po vsem svetu je v letu 2003 dosegla rekorden obseg, saj so ga pridelovalci čaja skupno pridelali 3,15 milijona ton, kar je 75.000 ton več kot leto poprej. K rekordni pridelavi čaja so pripomogle predvsem ugodne vremenske razmere. Vodilna svetovna pridelovalka čaja je še vedno Indija, ki je pridelala 857.000 ton oziroma 27,4 odstotka vsega čaja na svetu. S 24,6-odstotnim deležem je na drugem mestu Kitajska, pri kateri 73 odstotkov pridelanega čaja predstavlja zeleni čaj. Sledita Šrilanka (9,75 odstotka) in Kenija (9,4 odstotka). Svetovni izvoz čaja je v letu 2003 dosegel 1,4 milijona ton, kar je za 2,6 odstotka manj kot leto poprej. Izvoz se je povečal na Kitajskem, Šrilanki in v Keniji, občutno pa zmanjšal v Indiji in Indoneziji. Cena za kilogram čaja je v letu 2003 v povprečju znašala 1,51 dolarja, kar je za 2,1 odstotka več kot v letu 2002.

Nova vrsta zdravil uničuje rakaste celice na drugačen način, pri tem pa ima izredno malo neželenih učinkov. Strokovnjaki s singapurskega inštituta za genetiko menijo, da bo zdravilo na trgu v petih letih.

Idoli spet doma

Zbirka predislamskih lesenih idolov, ki so jih leta 2001 poškodovali talibani, je po zapleteni restavraciji, ki jo je financirala avstrijska vlada, znova razstavljena v muzeju v Kabulu. Idoli v skoraj naravni velikosti, od katerih nekateri spominjajo na skrivnostne kamnite kipe z Velikonočnih otokov, izvirajo iz Kafiristana, "dežele nevernikov", legendarne pokrajine v planinskem pogorju Hindukuš na vzhodu države. Zbirka izvira iz obdobja, ko prebivalstvo Nuristanu še ni bilo islamizirano in ko je verovalo v tradicionalne bogove in duhove. Večino idolov so taliba-

ni razsekali, ker jih štejejo za sramoto za islam, vendar so jih uspešno restavrirali in niti eden se ni izgubil. Zbirko sestavlja približno deset skulptur, ki jih je afganistanska vojska oropala v nasilni islamizaciji konec 19. stoletja, vključuje pa tudi umetniška dela, ki jih je zbral Klimburg in leta 1978 vrnil afganistanski vladi kot darilo nemške vlade, ki je odkupila njegovo zbirko.

Tradicija

Česa vse ne naredi ljubezen! Ce- lo vejice grmičkov, ki so posajeni v kotičkih dvorišča hiše Capuletovih v Veroni, so bili prikladni za obešanje ljubezenskih sporočilc. Lesena vrata, ki vodijo v Julijino hišo, so postala podobna prešiti odeji, stakni iz src – listkov z ljubezenskimi sporočilci. Nedotaknjen je ostal samo legendarni balkon, pa še to zato, ker je previsoko. Kaj je to? Naval vandalskih turistov ali pa pojav grafološke strasti številnih mladih zaljubljenecv, ki, če pustijo na Julijini hiši listek z ljubezensko izjavo, upajo na vse najboljše v zvezi s svojo ljubeznijo? Veronske oblasti so veliko bolj zemeljsko naravnane in začela se je akcija čiščenja te znamenitosti. Da pa ne bi razočarali romarjev z vsega sveta, so si zamislili še en projekt: zbirali bodo sporočila SMS in elektronsko pošto, ki jih bodo na naslov Julijine hiše pošiljali zaljubljenčci. Pisma in sporočila bodo obiskovalci lahko prebrali na velikem zaslonu v hiši Capuletovih. V Julijinem klubu pa bodo kot že doslej prirejali tekmovanja za najlepše ljubezensko pismo.

V malih stvareh

Morda se vam je zdelo, da je srečo mogoče doseči s stremljivostjo k slavi, denarju in uspehu, z uživanjem v literaturi, umetnosti ali pa z vzgojo otrok. Kaže, da ni povsem tako. Vse omenjeno nima nobene zveze z vsakdanjim zadovoljstvom v življenju. V praksi je raven sreče odvisna od nepomembnih stvari, od tega, koliko časa posvetimo za nas prijetnim stvarjem, kot so na primer kosilo s prijatelji, ležanje pred televizorjem z najljubšo oddajo. Pomembno je tudi uravnoteženo menjavanje le-teh z manj prijetnimi stvarmi, kot so pogovor s šefom, pospravljanje hiše ali pot v službo. Do sedaj so avtorji večine raziskav, povezanih s srečo, menili, da je občutek sreče odvisen od dohodkov, zakona, dela, odnosov z nasprotnim spolom in zdravja, danes pa bodo izdelali nov mehanizem za merjenje kakovosti življenja, ki se bo imenoval metoda rekonstrukcije dneva. V današnji potrošniški kulturi so iznašli celo termin nakupovalna terapija, da bi opisali učinek nakupovanja.

Mars grozi

Zemlja se bo morala biološko zavarovati pred nevarnostjo, ki ji grozi v obliki organizmov, ki naj bi živeli na Marsu. Potencialno nevarne oblike življenja lahko na Zemljo pridejo skupaj z vzorci, ki jih je sonda vzela na površini Marsa. To opozorilo je bilo izdano, potem ko bili podrobno analizirani podatki, ki jih je poslala sonda Opportunity, ki je na Marsu pristala 25. januarja letos. Iskanje življenja na Marsu se je začelo že pred več kot sto leti, vendar še vedno ni rodilo primer- nih sadov. Prepričanje, da je na rdečem planetu kdaj obstajalo življenje oziroma da lahko obstaja še zdaj, postaja čedalje šibkejše. Nihče več ne pričakuje, da bi na Marsu lahko našli oblike življenja, ki bi bile podobne zemeljskim. Obstaja pa možnost, da so nekatere bakterije oziroma mikroorganizmi preživeli na območjih, kjer se je ohranila voda. Ta čas gre pravzaprav za dve nevarnosti: sonde lahko na Mars zanesejo zemeljske bakterije, kar bo onemogočilo raziskovanje morebitnih marsovskih oblik življenja.

Spet pod vprašajem

Pristnost ostankov zadnjega ruskega carja Nikolaja II. in članov njegove družine, ki so bili pokopani v Petropavlovski trdnjavi, je spet pod vprašajem. Najprej so japonski znanstveniki, ki so raziskovali DNK ostankov, sporočili, da umrli niso bili člani carske družine. Pred kratkim pa so postali znani tudi izsledki druge raziskave, ki so jo delali znanstveniki standfordske univerze, genetiki vzhodnomichiganske univerze in strokovnjaki ruske akademije znanosti. Ta skupina je prav tako prišla do ugotovitve, da ostanki, ki so jih leta 1998 pokopali v Petropavlovski trdnjavi, ne pripadajo carski družini. Težava prve raziskave, ki potrdila pristnost ostankov, je bila namreč v tem, da cela vrsta nadaljnjih raziskav ni bila dovoljena. Ostanke Romanovih so domnevno našli leta 1991 pri Jekaterinburgu. Tam naj bi bila carska družina leta 1918 v največji tajnosti ustreljena, a dokumentov, ki bi pričali o tem, ni. Okoliščine smrti carske družine so zato še vedno predmet ostrih sporov.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Palača Združenih narodov ob Vzhodni reki

Fotografije: Reuters

Težave na East Riverju

So Združeni narodi v krizi? Potem ko je postala relevantnost svetovne organizacije vprašljiva ob iraški vojni in njeni nesposobnosti, da odgovori na številne izzive današnjega časa, jo zdaj pretresajo še hude afere, ki kažejo na precejšnjo navzočnost korupcije in morda celo na krizo v samem vodstvu. Soglasje, da so potrebne spremembe, je široko, nekoliko manj jasno pa je, kakšne bi morale biti.

Razlogov za nezadovoljstvo z Združenimi narodi (ZN) je več kot dovolj. Od konca hladne vojne so namreč ZN odpovedali skoraj ob vsaki večji krizi. V balkanskih konfliktih so v devetdesetih letih prejšnjega stoletja verjetno povzročili več škode kot koristi. Njihove modre čelade niso preprečile pokola v Srebrenici. Nasprotovanje Rusije in Kitajske je prisililo zahodne demokracije, da so vojaški poseg, ki je končal vojno na Kosovu, izvedle mimo ZN. Reševanje vseh balkanskih konfliktov od Bosne prek Kosova do Makedonije je bilo skoraj izključna zasluga Nata pod vodstvom ZDA, nikakor pa ne ZN. Ti so na primer na Kosovu nazadnje prispevali le nesposobno in skorumpirano mednarodno upravo Unmik.

Nesposobnost Združenih narodov

Podobno so ZN odpovedali v primeru genocida v Ruandi in podobno pasivni so danes ob genocidu v Darfurju. Najodmevnejša katastrofa za ZN pa je vsekakor Irak. Po osvoboditvi Kuvajta so najprej dvanajst let sprejemali

resolucije, Sadam Husein pa jih je vztrajno kršil. Tako kot niso znali ukrepati proti Huseinu, tudi niso mogli odvrniti ZDA in "koalicije voljnih" od (enostranske) vojaške akcije v Iraku. S tem so si nazadnje nakopali tako jezo ameriške vlade, ker so posegu nasprotovali, kot jezo nasprotnikov vojne, ker posega niso mogli preprečiti. Za piko na i je na-

• Množično grobišče v Srebrenici: ena od največjih sramot za Združene narode

zadnje poskrbelo še razkritje afere s programom ZN nafta za hrano, ki naj bi olajšal trpljenje iraškega civilnega prebivalstva v času sankcij, v resnici pa je omogočil Sadamu Huseinu, da se je okoristil s kakšnimi desetimi milijardami dolarjev. Bi se lahko stvari za ZN sploh še lahko slabše razpletle?

Probleme ZN pa različni kritiki pripisujejo različnim razlogom. Eni jih pripisujejo predvsem "unilateralizmu" ZDA kot edine svetovne velesile v "enopolarnem" svetovnem redu. Drugi jih nasprotno vidijo v državah, kot sta Francija ali Rusija, ki pravico do veta v varnostnem svetu zlorabljajo za zavarovanje zelo vprašljivih interesov, tudi če s tem ogrožajo svetovno varnost. Prav tako pogoste so kritike na račun ZN kot preveliki, predragi in okorni birokraciji, ki je povrh vsega še močno nagnjena h korupciji. Ob vsem tem je treba še dodati, da so te kritike večkrat tudi protislovne same s sabo. Države po eni strani zagovarjajo močne ZN, po

drugi pa se niso pripravljene odreči niti delčku lastne suverenosti.

V začetku meseca je skupina uglednih oseb, imenovana na predlog generalnega sekretarja Kofija Anana, ponudila seznam 101 predloga za reformo ZN, ki naj bi organizacijo prilagodili novim razmeram, jo okrepi- li, notranje uravnotežili, naredili transparentnejšo in učinkovitejšo. Ker gre večinoma za ekipo političnih veteranov in visokih uradnikov, ni bilo mogoče pričakovati radikalnih sprememb. Toda predlog, ki bo podlaga za razpravo v prihodnjem letu, je do- slej vendarle najdrznejši poskus uva- janja sprememb v zgodovini ZN.

Kdo naj bo v varnostnem svetu?

Po pričakovanju se bo večji del razprave vrtel okrog sestave in pristojnosti varnostnega sveta. Razloga za to sta vsaj dva. Varnostni svet je daleč najpomembnejši organ ZN in tudi edini, ki lahko odloča o vprašanih svetovni varnosti vključno s pravi- co do uporabe oborožene sile v »

• Tudi vojne na Kosovu niso končali ZN, ampak odločen poseg Nata.

• Program nafte za hrano naj bi v času Huseinovega režima omilil posledice sankcij – deset milijard dolarjev pa si je z njim nagrabil nekdanji iraški diktator.

• Primer Iraka je najočitneje pokazal na nemoč ZN.

» vseh tistih primerih, kjer ne gre za nesporno pravico do samoobrambe (zanjo države namreč ne potrebujejo dovoljenja, ampak imajo do nje samoumevno pravico). V primerjavi z varnostnim svetom je vloga generalne skupščine dejansko bolj simbolična in njene resolucije v nasprotju z resolucijami varnostnega sveta praviloma niso zavezujoče.

Drugi razlog pa je problematična sestava varnostnega sveta. Medtem ko deset nestalnih mest z dveletnim mandatom brez pravice do veta in brez pravice do dvakratne zaporedne izvolitve zagotavlja precejšno razpršenost moči med različnimi svetovnimi regijami, predstavlja pet stalnih članic s pravico veta dejansko zamrzničev razmerij moči iz časa tik po drugi svetovni vojni.

Vprašanje širitve članstva v varnostnem svetu je vodilo tudi v ustanovitve skupine G 4, ki jo sestavljajo Japonska, Nemčija, Brazilija in Indija, države torej, ki jih povezuje želja, da bi postale stalne članice varnostnega sveta. Japonska in Nemčija podarjata predvsem ekonomski argument, saj sta gospodarsko med najmočnejšimi državami sveta, kar ima

tudi zelo praktično posledico na ZN. Sta namreč druga in tretja največja plačnica v blagajno ZN. Indija je po številu prebivalstva druga največja država na svetu, hkrati pa tudi ena od najstarejših stabilnih demokracij med državami tretjega sveta. Brazilija je največja država Latinske Amerike, celine, ki v sedanjih stalni sestavi varnostnega sveta prav tako nima predstavnika. Države članice G 4 se strinjajo, da bi morali poleg njih stalno članstvo dodeliti še eni ali dvema afriškima državama. Med realnimi možnostmi bi lahko bile Nigerija kot največja afriška država, Južna Afrika kot gospodarsko najmočnejša in najbolj nesporno demokratična afriška država ali pa morda Egipt kot predstavnik arabskega oziroma islamskega sveta.

Številni pomisleki

Toda že ob tem seznamu nastanejo zaplet. Verjetno najbolj nesporna med naštetimi državami je Japonska, ki pri svojih ambicijah uživa tudi ameriško podporo. Toda v tem primeru bi lahko imela pomisleke Kitajska, ki s tem ne bi bila več ekskluzivna predstavnica vzhodne Azije med stalnimi članicami, Japonska

pa je bila njena tradicionalna tekmičica in včasih celo sovražnica.

Pri Nemčiji je lahko potencialnih ugovorov še več. Verjetno manj usodno bi bilo nezadovoljstvo Italije, ki bi se s stalnim članstvom Nemčije počutila prikrajšano, saj bi s tem prav ona ostala edina velika evropska država in (ob stalnem članstvu Japonske) edina članica svetovne skupine G 8 brez stalnega sedeža v varnostnem svetu. Italiji bi bila bližja rešitev, po kateri bi Evropo namesto vnaprej določenih držav zastopal predstavnik Evropske zveze. Čeprav se zdi ta predlog logičen, je popolnoma nerealen. Tudi če bi namreč spremenili pravila ZN tako, da bi dopuščala zastopnost mednarodnih organizacij v varnostnem svetu, je nemogoče, da bi se Velika Britanija in Francija kdaj odrekli svojim stalnim sedežem v varnostnem svetu v korist EZ – pa naj bodo ti še tako sporni. Toda usodnejši kot ugovori iz Evrope bi lahko bili pomisleki ZDA, s katerimi si je Nemčija pod Schröderjevim vodstvom zaradi iraške vojne precej poslabšala odnose. Temu primerno hladni so tudi ameriški odzivi na nemške ambicije.

“Regionalne” ugovore je mogoče pričakovati tudi drugje. Pakistan bo vse prej kot navdušen nad članstvom Indije, saj ji prav gotovo ni pripravljen priznati vodilne vloge v južnoazijski regiji, ki bi izhajala iz stalnega članstva v varnostnem svetu. Poleg tega bi se postavilo tudi vprašanje zastopnosti muslimanskih držav, pri čemer se kot morebiten dodaten predlog ponuja Indonezija kot najštevilčnejša muslimanska država, ki je hkrati tudi – čeprav še zelo mlada – demokracija. Podobne pomisleke imata Mehika in Argentina glede ideje, da bi Latinsko Ameriko zastopala Brazilija, ki je v kulturnem smislu – s portugalsčino kot večinskim jezikom – bolj črna ovca Latinske Amerike kot pa njena tipična predstavnica.

Brez pravice do veta

Predlog reforme, ki ga podpira tudi generalni sekretar Anan, je kompromisen v tem smislu, da zagovarja širitev varnostnega sveta s šestimi novimi stalnimi in tremi nestalnimi članicami, hkrati pa nove stalne članice ne bi imele pravice veta, saj bi to še dodatno otežilo procese odločanja, prav tako pa tudi ni mogoče pričakovati, da bi bile

• Sestava in pristojnosti varnostnega sveta bodo bistven del vsake reforme ZN.

• ZDA podpirajo japonsko željo za članstvo v varnostnem svetu, pomisleke pa bi lahko imela Kitajska.

• Eno ključnih vprašanj je, kdo bo v razširjenem varnostnem svetu Združenih narodov zastopal muslimanske države?

države, ki imajo privilegij veta danes, kdaj pripravljene ta privilegij dodeliti tudi komu drugemu in s tem bistveno zmanjšati lastno vlogo. Predlog upošteva prej omenjene regionalne spore, zato dopušča tudi alternativno rešitev, po kateri bi namesto širitve kroga stalnih in kroga nestalnih članic uvedli vmesno kategorijo držav, ki bi

ga vojaškega napada s strani posameznih držav, velja danes na najnevarnejšo grozljivo terorizem v kombinaciji z orožjem za množično uničevanje. Avtorji predloga so poskušali terorizem opredeliti kot "vsako akcijo z namenom ubijanja civilistov ali povzročanja telesnih poškodb civilistom". Predvsem v povezavi s teroristično groz-

ti sorazmerna groznji in obstajati mora realna možnost, da bo akcija uspešna brez katastrofalnih posledic. Vprašljivo pa je, ali bodo tako opredeljeni pogoji res olajšali odločanje o vojaških akcijah z mandatom ZN. V primeru Iraka bi verjetno ZDA trdile, da so bili vsi pogoji izpolnjeni, medtem ko bi bili Francozi in Rusi prepričani,

hkrati pa so potrdile, da je reforma potrebna. Povečale so tudi dvom o tem, kdo lahko to reformo izvaja, saj so na generalnega sekretarja Anana v zadnjem času letele precejšnje kritike. Ameriški senator iz Minnesote Norm Coleman je celo zahteval njegov odstop zaradi objektivne odgovornosti ne glede na končni izid preiskave afere naf-

• Gerhard Schröder: je nemški kancler s predvolilnim izkoriščanjem antiamerikanizma zapravlil podporo ZDA za nemško članstvo v varnostnem svetu?

• Silvio Berlusconi, italijanski premier: tudi Italija ni navdušena nad nemškim članstvom v varnostnem svetu.

• Predlagatelji reforme Združenih narodov kot največjo grozljivo omenjajo terorizem z orožjem za množično uničevanje.

imele v varnostnem svetu štirileten mandat in pravico do večkratne zaporedne izvolitve. S tem bi se lahko izognili na primer sporom med Nemčijo in Italijo, Argentino in Brazilijo, Nigerijo in Južno Afriko ali na primer Indonezijo in Avstralijo. Ene države tako namreč ne bi bile za stalno vključene, ene pa ne za stalno izključene, ampak bi se na daljši rok omogočile zamenjave.

njo naj bi bila na novo opredeljena tudi pravica do preventivne vojne, kakršno so ZDA zagovarjale v primeru Iraka. Za presojanje o tem, kdaj neka groznja opravičuje preventivno vojno, so ponudili pet kriterijev: groznja mora biti resna, primarni namen vojne mora biti odvrnitev groznje, silo je treba uporabiti šele kot zadnje mogoče sredstvo, uporabljena sredstva morajo bi-

da jih večina ni bila izpolnjena. Pogoj je odprt za različne interpretacije, to pa tudi pomeni, da bo odločanje še vedno odvisno predvsem od (samo)volje držav, ki imajo pravico veta.

Zadnje afere, povezane s programom nafta za hrano, v katere naj bi bil vpleten tudi sin generalnega sekretarja ZN Kojo Anan, so sicer v veliki meri zasenčile predloge za reformo,

ta za hrano. Toda ko se je zdelo, da prihajajo pritiski za Ananov odhod prav iz ZDA, je večina drugih držav Anana odločno podprla. Končno ga je prek veleposlanika pri ZN podprla tudi Bela hiša, kar pomeni, da za zdaj še uživa zaupanje, potrebno za nadaljevanje dela. Manj jasno pa je, ali bo to zaupanje zadostovalo tudi za izvedbo reform.

Gjyle Vishaj

Terorizem in preventivna vojna

Predlog se spušča tudi v pomembna vsebinska vprašanja in namenja veliko pozornosti problemom revščine in zdravja. Zelo zanimiv je nov način soočanja z varnostnimi vprašanji, ki poskuša upoštevati bistvene spremembe v varnostnih groznjah od časov ustanavljanja ZN. Če je šlo takrat najbolj za grozljivo klasične-

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2005

SLOVENIJA-TEL

RUMENE STRANI

* v knjigi
* na zgoščenki
* na internetu

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Dane Kostrić

Police

Handbook of Emotions

Webster's New World Dictionary

CRITICAL INCIDENTS IN POLICING

Je dekan Fakultete za policijsko-varnostne vede Univerze v Mariboru. Poznavalci ga imajo za nedvomno prvega slovenskega znanstvenika na področju policijskega dela. Njegova poklicna kariera se je začela na kadetski šoli v Tacnu, ko je bil vzgojitelj, nato pa v kratkem času končal študij na filozofski fakulteti in diplomiral z oceno 10. Zaradi vsebine svoje diplomske naloge so ga označili za neprimerne za vzgojo miličnikov in ga kazensko odstranili iz Tacna. Vendar ni odnehal, izobraževal se je tudi v ZDA in dvakrat doktoriral. Danes ima status rednega profesorja, kar je najvišja stopnja v karieri univerzitetnega profesorja.

Za začetek najinega pogovora vas prosim, da pojasnite okoliščine, v katerih ste diplomirali. V zvezi s tem ste po naših informacijah doživeli neko neprijetno izkušnjo, javnost in vaši študentje pa o tem ne vedo nič. Nam lahko po toliko letih poveste kaj več o tem?

To je bilo leta 1979. Takrat sem bil najprej na praksi, potem pa zaposlen v Izobraževalnem centru v Tacnu, v šoli za miličnike kadete. Na filozofski fakulteti, oddelku za pedagogiko, sem v tistem času pripravljaj diplomsko nalogo. Izbral pa sem si temo z naslovom Socialna klima v kadetski šoli za miličnike. V nalogi sem to klimo primerjal s socialno klimo v vzgojnih domovih v Sloveniji. Pri svojem delu sem prišel do zelo presenetljivih ugotovitev, namreč, da je med gojenci v vzgojnih ali popravnih domovih, kot se je temu takrat reklo, boljše ozračje kot pa med bodočimi policisti v Tacnu. Zanimivo je bilo to, da je vodstvo kadetnice te ugotovitve sprejelo z velikim razumevanjem. Dejali so, da so ves čas čutili, da nekaj ni v redu, zdaj pa je to podkrepljeno z dokazi. Ko pa je to nato prišlo do vrha takratnega Republiškega sekretariata za notranje za-

vitve iz moje naloge vzel zelo osebno, kot da njemu osebno očitam stvari, ki naj ne bi bile v redu. Takrat je bila sprejeta odločitev, da se me je treba znebiti. Bili so zelo hudi pritiski name. Zahvaljujoč prijateljem, ki so me takrat obdajali, med njimi sta bila Vinko Gorenak in Bojan Potočnik, sem vztrajal in ostal v policijskih vrstah. Dobra stvar afere je bila odločitev nadrejenih, da ne morem več delati v Tacnu, saj po njihovem mnenju kadetov ne more vzgajati nekdo, ki opozarja na napake pri delu z njimi. Poslali so me v policijsko operativo. To je bilo zame in za moj nadaljnji razvoj zelo dobrodošlo, saj sem potem policijo res spoznal od znotraj.

Kam pa ste šli?

Najprej so me za kazen poslali v kočevske gozdove, točneje na Jasnico, kjer je imela policija vadbeni center. Na Jasnici, kjer sem bil kakšnega pol leta inštruktor, sem spoznal poveljnika centra gospoda Andreja Šturma, ki je bil policijski šef z dolgoletno prakso in tudi nekdanji partizanski poveljnik. Je neverjetno širok in razgledan človek, zato sva se takoj odlično razumela. Ker je bil gospod Šturm zelo vplivna osebnost, mi je pomagal, da se je mo-

deve na UNZ Ljubljana-mesto. V tistem času sem bil tudi poveljnik ljubljanske posebne enote milice. Potem sem postal celo komandir policijske postaje Ljubljana-Bežigrad, čeprav sem imel takrat šele šestindvajset let.

Ali se je leta 1979 o tem kaj pisalo glede na to, da je bila to prava mala afera, ali se je vse dogajalo v zaprtem krogu?

Ne, o tem se ni nič pisalo. Takrat so bili drugi časi.

Kdo je takrat vodil Republiški sekretariat za notranje zadeve?

Sekretar je bil Tomaž Ertl.

Danes vam verjetno ni žal za takratno izkušnjo, če to tako poimenujemo?

Ne, nikakor. Dogajanje okrog moje diplomske naloge je jasno pokazalo stanje duha v takratni policiji; veljalo je staro načelo, da raje ubij sla, ki ti prinese slabo novico, kot pa da bi se ukvarjal z vzrokom slabe novice. Jaz sem samo opozoril na razmere v Tacnu, vodstvo pa je menilo, da je zato treba z menoj obračunati.

Kdaj ste potem študirali?

Nekaj mesecev pozneje, ko sem prišel v službo na policijo, sem diplomiral na filozofski fakulteti, na oddelku za pedagogiko in oddelku za psihologijo. Potem ko sem zapustil policijo, sem bil direktor kadrovske službe v družbi Exoterm v Kranju. V tem času sem dokončal magisterij in se kot asistent dr. Jožeta Florjančiča zaposlil na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju in tam tudi doktoriral. Skoraj sočasno sem dobil Fulbrightovo štipendijo za študij v ZDA, kjer sem nato

Nujna je profesionalizacija policijskega dela

Pogovor z dr. Milanom Pagonom

deve, se je začel pravi lov na čarovnice. Takrat so se odločili, da se me bodo znebili.

Kdo je bil takrat v vrhu Republiškega sekretariata za notranje zadeve?

Z vidika moje zadeve je bil ključna oseba Edo Kranjčević. Bil je predsednik sveta izobraževalnega centra in kaže, da je ugotov-

ja policijska kariera vrnila v prave tokove. Z Jasnice sem odšel v Ljubljano, kjer sem si nabiral izkušnje kot kriminalist v oddelkih za krvne delikte in za mladoletniško prestopništvo. Nato sem šel v Kranj, kjer sem bil na policijski postaji namestnik komandirja. Poklicna pot me je potem vodila v Ljubljano, kjer sem postal inšpektor za operativne za-

prebil skoraj pet let in tam še enkrat doktoriral iz menedžmenta in organizacijskega vedanja. Po vrnitvi v Slovenijo sem prišel na takratno Visoko šolo za notranje zadeve in nato po približno pol leta dela na željo takratnega notranjega ministra Andreja Štera kandidiral za dekana in bil izvoljen. Dekan sem bil tri leta. V tem času se je šola preimenovala »

» v Visoko policijsko-varnostno šolo. Nato me je po dogovoru za naslednja tri leta nasledil dr. Darko Maver, ki je prišel z ministrstva za notranje zadeve. Po izteku njegovega mandata sem spet postal dekan šole in v tem drugem mandatu nam je uspelo preoblikovati Visoko policijsko-varnostno šolo v Fakulteto za policijsko-varnostne vede, ki je postala članica Univerze v Mariboru.

Če na kratko strnemo vaše praktične in strokovne izkušnje pri vodenju policijskih enot ...

Bil sem namestnik komandirja, komandir policijske postaje, inšpektor za operativne zadeve, inštruktor za usposabljanje vojnih enot milice na Jasnici pa tudi poveljnik posebne enote milice. Iz tega je vidno, da sem si nabral kar precej vodstvenih izkušenj. Kar pa se tiče operativnih izkušenj, sem si jih nabiral tudi v prometni in splošni policiji, delal sem na področju kriminala, to je na mladoletniškem prestopništvu in krvnih deliktih in tako počasi spoznal skoraj vsa področja policijskega dela.

Kakšno pa je vaše znanstveno delo; ljudje, ki vas bolje poznajo, pravijo, da ste nedvomno prvi slovenski znanstvenik na področju policijskega dela?

Že takrat, ko sem prišel na fakulteto v Kranj, sem začel preučevati vedenje ljudi. Doktoriral sem s kadrovskega področja s temo Povezanost kadrov, organizacije in tehnologije v industriji in rudarstvu Republike Slovenije. Potem sem šel v ZDA, kjer sem se ukvarjal s področjem, ki mu Američani pravijo organizacijsko vedenje (Organizational Behavior). Pri nas je za to področje bolj uveljavljen izraz organizacijska psihologija. Tam sem že začel aplicirati ta spoznanja na področje policijskih organizacij. Ko sem se vrnil v Slovenijo, sem začel predavati na naši šoli in sem svoj raziskovalni interes usmeril zlasti v policijsko organizacijo, na odnose med policijo in družbo ter primerjalne vidike policijskega dela. Predvsem se ukvarjam z organizacijskimi in vedenjskimi vidiki policijskega dela, kot so stres, deviantnost, integriteta in podobno.

Ali zdaj predavate?

Seveda. V programih naše fakultete predavam predmeta menedžment in organizacijsko vedenje ter strateški menedžment. Sem tudi sonosilec nekaterih policijskooperativnih predmetov. Poleg tega predavam na dodiplomskem in podiplomskem študiju na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru, sem pa tudi nosilec predmeta na po-

Bili so zelo hudi pritiski name. Zahvaljujoč prijateljem, ki so me takrat obdajali, med njimi sta bila Vinko Gorenak in Bojan Potočnik, sem vztrajal in ostal v policijskih vrstah. Dobra stvar te afere je bila odločitev nadrejenih, da ne morem več delati v Tacnu, saj po njihovem mnenju kadetov ne more vzgajati nekdo, ki opozarja na napake pri delu s kadeti. Poslali so me v policijsko operativo. To je bilo zame in za moj nadaljnji razvoj zelo dobrodošlo, saj sem potem policijo res spoznal od znotraj.

diplomskem študiju Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Občasno, kot gostujoči profesor, predavam na Sam M. Walton Business School, University of Arkansas, v ZDA.

Koliko študentov je pri vas?

Na fakulteti za policijsko-varnostne vede imamo rednih in izrednih študentov skupaj več kot tisoč. Za našo fakulteto je neverjetno velik interes. V zadnjih nekaj letih se

Absurdno je pričakovati, da bi mlad človek, potem ko bi ga iz zaprtega sistema življenja vrnili v skupnost, znal v njej normalno delovati. To ni mogoče.

nam dogaja, da se na 100 razpisanih študijskih mest prijavi od 600 do 700 kandidatov. Med rednimi študenti pa je že več deklet kot fantov, zato kaže, da se nam v prihodnosti obeta feminizacija tega poklica.

Znani ste po vztrajanju pri izločitvi Visoke policijsko-varnostne šole iz ministrstva za notranje zadeve in njeni vključitvi v Univerzo v Mariboru. Zakaj?

V svetu so že pred nekaj desetletji ugotovili, da tiste raziskovalno-izobraževalne ustanove, ki se ukvarjajo s policijo, ne morejo in ne smejo biti del policije, ker sicer ne morejo

biti kritične. Če je nekdo del zaprtega sistema, ki mu daje plačo in v katerem svojim nadrejenim odgovarja za svoje izjave, potem ne more biti kritičen do tega sistema. Lep primer je bila moja prej omenjena diplomska naloga v Tacnu, ko sem z raziskavo ugotovil, da je stanje slabo. Namesto da bi mi rekli hvala za opozorilo in poskušali ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti, so me poskušali odstraniti. Bilo je kar nekaj takšnih primerov, ki so kazali na to, da ne moremo biti kritični in objektivni, če smo del policijskega sistema. Vemo pa, da je znanost že po definiciji kritična, saj drugače ne bi šlo za nova spoznanja in razvoj. V 70. letih je predsednik ZDA imenoval posebno komisijo, ki naj to vprašanje preuči. Njihova ugotovitev je bila, da ima najbolj pozitiven vpliv na policijo tisto izobraževanje, ki poteka zunaj nje. Če so v učilnici sami policisti in jim policisti tudi predavajo, kako naj pričakujemo, da se bo v policiji kdaj kaj spremenilo? Zato sem ves čas vztrajal pri tem, da mora biti fakulteta organizacijsko, finančno in formalno ločena od ministrstva in vključena v univerzo, kamor sodi. Seveda pa mora biti vsebinsko močno povezana s policijo, kot je tudi medicinska fakulteta zelo tesno povezana z bolnišnicami. Tako bi morali biti tudi mi tesno povezani z našimi odjemalci, če lahko tako rečem. Pri tem je treba povedati, da mi ne izobražujemo samo za potrebe policije. To je le en segment našega izobraževanja. Izobražujemo tudi za potrebe ministrstva za obrambo, delno ministrstva za pravosodje, za področje zasebnih varnostnih organizacij, detektivskih agencij pa tudi za področje gospodarstva. Če izobražujemo za toliko področij, je res nelogično, da bi bili sami del policije. Večina ljudi, ki se s tem področjem ukvarja,

je to idejo sprejela in podprla. Jasno pa je, da so se tako kot vedno našli posamezniki znotraj policije, ki so to razumeli kot neposreden napad na policijo. Češ, hočejo nam vzeti šolo in potem to ne bo več isto, ostali bomo brez svoje šole in podobno. To je tako, kot če bi na primer v Gorenju vztrajali pri tem, da mora biti ekonomska fakulteta njihova notranja organizacijska enota, v nasprotnem primeru ne bodo zaposlovali ekonomistov, ker niso njihovi. Razmišljanje nekaterih je bilo res zelo ozko, vendar smo dosegli kritično maso ljudi, ki so verjeli, da je to potrebno. Po tem spoznanju so aktivnosti za preoblikovanje šole v

fakulteto in vključitev v univerzo stekle dokaj hitro. Pri tem bi rad opozoril še na nekaj; danes nekateri pravijo, da nas ljubljanska univerza ni hotela sprejeti, ker naj bi bila menila, da tja ne sodimo. Resnica je popolnoma drugačna. Naša šola je bila takrat pridružena članica Univerze v Ljubljani. V postopku preoblikovanja je senat ljubljanske univerze potrdil naš univerzitetni program, zato z vsebinskega vidika ni bilo nobenih težav. Težave so prišle pozneje, ko so našo vlogo za članstvo obravnavali na upravnem odboru univerze. Ta je vztrajal pri tem, da bi morali prostori naše fakultete postati last univerze, vlada pa je bila pripravljena prostore, v katerih delujemo, fakulteti prepustiti samo v uporabo. A za ljubljansko univerzo to ni bilo dovolj, zato smo se znašli v položaju, ko nismo vedeli kako naprej. Tedaj sem prosil za pomoč rektorja ljubljanske univerze, ta pa mi je v pogovoru dejal, da osebno ne podpira vključitve nobene nove članice, ne samo naše fakultete. Takrat je celo dejal, in to sem že večkrat povedal, da bi bil tudi proti vključitvi članice, na kateri bi predavali sami Nobelovi nagrajenci, saj je univerza že zdaj prevelika in je stvari težko obvladovati. Ker smo videli, da na eni strani upravni odbor otežuje vključitev zaradi lastništva prostorov, na drugi pa rektor ni naklonjen vključevanju novih članic, smo se obrnili na Univerzo v Mariboru. Ta je pokazala odprtost, zato smo postali njen sestavni del.

Tisti, ki vas poznajo, pravijo, da ste zagovornik t. i. odprtega sistema fakultetnega izobraževanja policijskih menedžerjev. Zakaj in v čem vidite prednost takšnega sistema? V svetu poznajo tudi zaprte sisteme ...

Če pogledamo, kje so ti zaprti sistemi, ugotovimo, da so večinoma v vzhodnih državah, kjer demokracija še ni povsem razvita. So tudi v nekaterih zahodnih, tudi evropskih državah. Ker pa se na raznih mednarodnih konferencah in srečanjih pogosto srečujem z ljudmi iz teh krogov, vem, da med njimi prevladuje želja, da bi se ti sistemi tudi pri njih vključili v univerze. Razlog je preprost; leta in desetletja je bila policija razumljena kot represivni aparat v službi oblasti za pokoritev državljanov, za njihovo nadziranje in podobno. Če je to filozofija, ki jo sprejmeš, potem je logično, da moraš ljudi v tej službi ločiti in izolirati od drugih in jih tudi posebej šolati in izobraževati, mogoče še posebej nastaniti, da imajo čim manj stikov z drugimi ljudmi, potem lahko proti njim nastopajo, če je treba. Če pa se ta miselnost oz. filozofija policijskega dela spremeni – in v zadnjih desetletjih se

je popolnoma spremenila –, je stvar povsem drugačna. Tako zdaj na policijo ne gledamo več kot na organ prisile, ampak kot na servis skupnosti. Policija je del javnosti, ki tej javnosti služi. Če na policijo gledamo iz tega zornega kota, je absurdno, da bi nekoga vzeli iz okolja, iz skupnosti, ga nekje izolirano vzgajali, šolali in izobraževali, kot je to potekalo v kadetnici. Absurdno je pričakovati, da bi mlad človek, potem ko bi ga iz zaprtega sistema življenja vrnili v skupnost, znal v njej normalno delovati. To ni mogoče. Že pred desetletji je dr. Skalar s skupino sodelavcev naredil obširno raziskavo o vključevanju miličnikov kadetov v skupnost. V njej so ugotovili, da imajo fantje veliko težav pri vključevanju v okolje, pri navezovanju socialnih stikov, pri navezovanju stikov z nasprotnim spolom, da bodisi teh stikov sploh ne znajo navezovati

Vse težave, ki jih omenjate, se nanašajo samo na obdobje enega generalnega direktorja policije, za katerega je bilo na žalost značilno, da je nekatere stvari jemal zelo osebno.

in se poročijo s prvo natakario ali frizerko, ki jo spoznajo na terenu. Skratka, vse raziskave so kazale na to, da se policisti in tudi policijski menedžerji ne morejo vključevati v skupnost, če so šolani v zaprtem sistemu. Zato je treba ta sistem odpreti. Če v šolskih klopeh, višji ali visoki oz. kateri koli šoli sedijo sami policisti, je to čisto drugače, kot če skupaj sedijo policisti, ljudje iz obrambne stroke, iz pravosodja, gospodarstva pa tudi taki, ki sploh še niso zaposleni. V takem okolju se pogledi izmenjujejo in policisti lahko razumejo, kako razmišlja študent, kako razmišlja nekdo iz obrambe, pravosodja, gospodarstva. To je bogastvo idej, ki se potem odraza v takšni filozofiji policijskega dela, ki mu pravimo policijsko delo v skupnosti.

Dejstvo je, da je policija v zadnjih letih vse več svojih kadrov izobraževala na drugih fakultetah, čutiti je bilo nenaklonjenost policije izobraževanju na fakulteti za policijsko-varnostne vede, tudi s prakso na policijskih postajah je bilo precej težav. Zakaj?

Res je, kar pravite. Treba pa je pogledati stvari v zgodovinskem kontekstu, pri čemer bomo ugotovili, da se vse težave, ki jih omenjate, nanašajo samo na obdobje enega generalnega direktorja policije, za katerega je bilo na žalost značilno, da je nekatere stvari jemal zelo osebno. Če se mu je nekdo zameril, se je to lahko odrazilo tudi pri institucionalnem sodelovanju. Pri nas se je zgodilo to, ko so na ministrstvu za notranje za-

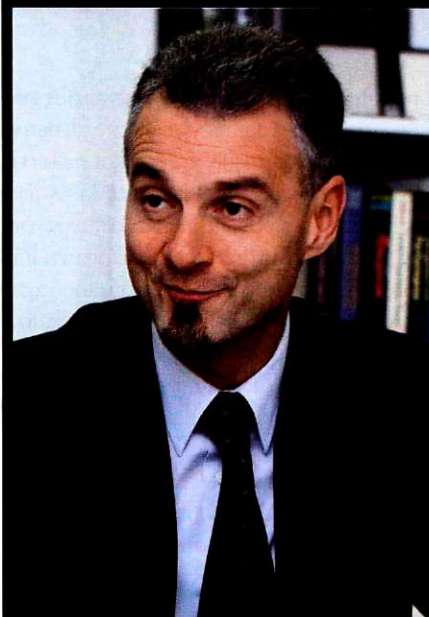
deve v tistem obdobju poskušali sprožiti neke afere, s katerimi bi pokazali, kako je bila prejšnja oblast pokvarjena in slaba. Takrat se je nekaj naših profesorjev temu javno uprlo. Rekli so, da to ni nobena afera, da je bil to normalen način dela v tistem času. Zaradi tega so bili nekateri akterji teh afer po vsej verjetnosti precej užaljeni. Po moji oceni je prišlo do osebne zamere do nekaterih posameznikov na naši fakulteti in s tem tudi fakultete kot celote. Takrat se je pojavil cel spekter težav, ki ste jih navedli. Nenadoma se je zmanjšalo število ljudi, ki so jih k nam napotili na šolanje. Ljudje, ki so se vpisovali k nam, na policiji niso dobili štipendije, posameznike so začeli pošiljati na druge šole in podobno. Postavil se je tudi problem prakse. Res je sicer, da se je zakon vmes spremenil in da je

bil zaostren režim glede tajnih in osebnih podatkov, vendar se je to spremenilo za vso državo in temu so se druge ustanove prilagodile. V policiji pa te pripravljenosti žal ni bilo. Pri zdajšnjem vodstvu policije smo nalleteli na čisto drugačno razumevanje in moram reči, da se stvari spremenjajo na bolje.

Pred nekaj tedni je fakulteta, ki jo vodite, organizirala posvetovanje z naslovom Policija v Sloveniji: problemi in perspektive izvajanja, organiziranja in razvoja policijske dejavnosti ter njenega nadzora. Na njem je sodeloval tudi Zmagor Jelenc, predsednik SNS. Poročanje je bilo zelo različno, vi ste na primer na nacionalni televiziji povedali nekaj drugega, kot smo lahko zasledili kje drugje. Kaj se je dejansko dogajalo?

Prav v tem primeru gre za res zanimiv primer delovanja medijev v naši državi. Zelo ironičen primer. Sam sem na posvetovanju govoril prav o tem. Imel sem namreč uvodni prispevek z naslovom Organizacijska politika in politične igre v policiji in okoli nje. Zelo jasno sem povedal, kaj je organizacijska politika, na kakšne načine ljudje poskušajo povečati svojo moč v organizaciji in zmanjšati moč nasprotnikov. Potem ko sem stvar teoretično predstavil, sem povsem konkretno analiziral situacijo v slovenski policiji. Ocenil sem, da poskuša dr. Darko Anželj kot generalni direktor povsem legitimno povečati svojo moč in vpliv v organizaciji, ki jo vodi. Hkrati poteka poskus njegovega me- >>

» dijskega linča, pri čemer se mediji vtaknejo v vsako stvar, ki jo naredi. Če na primer dr. Anželj pokliče kakšnega od direktorjev policijskih uprav, ki mu je podrejen, k sebi na pogovor, je to že medijska novica. Novinarji čakajo s kamero pred ministrstvom. V nobenem urejenem sistemu ni novica, če vodja pokliče enega od podrejenih k sebi na pogovor. Očitno gre torej za medijske napade na dr. Anželja. Vendar mediji sami po sebi za to nimajo interesa. Za vsem tem stoji nekdo, ki tak interes ima in medijem premišljeno posreduje informacije, podatke in 'strokovna' mnenja, ki jih potem ti uporabljajo za napad na dr. Anželja. Mediji imajo moč, da se lahko odločajo selektivno, kaj bodo povedali in česa ne. V kontekstu medijskih napadov na posameznika mediji poročajo samo o slabem, če pa je kaj dobrega, to prezrejo oziroma o tem ne poročajo. Po mojem mnenju so največji problem tri vrste novinarjev. Naivni, ki ne ugotovijo, da jim nekdo spretno "nastavlja" informacije, zaradi česar nehote postanejo orodje organizacijske politike; neetični, ki se odrečejo poklicni integriteti zaradi komercialnih ciljev ali delanja uslug posameznikom ali skupinam; pristranski, ki si v boju med posamezniki ali skupinami izberejo "favorita" in nato pristransko poročajo o dogodkih ali jih komentirajo. Na posvetu sem torej govoril o vsem tem, poleg mene pa je bilo še deset drugih predavateljev. Novinarjev je bilo zelo malo. Vendar so nekateri mediji, zlasti POP TV, iz vsega tega vso in edino pozornost namenili temu, kar je govoril poslanec Jelincič, ki je napadel policijo in dr. Anželja. Novinarji so tako prišli na posvet, kjer smo med drugim govorili o pristranskem in selektivnem poročanju medijev, nato pa so s posveta poročali samo o tem, kar je govoril Jelincič in s tem policijo spet prikazali v slabi luči. Ali ni to ironično? Poslanec Jelincič je nekatere stvari v svojem nastopu predstavil popolnoma prav, zlasti tisto, kar tudi sam poudarjam že več let, ko je dejal, da policija ne more sama sebi postavljati ciljev, da si ne more sama pisati zakonov. Vendar je poslanec po teh besedah zelo hitro prešel na tisto področje, za katero sem že na TV dejal, da menim, da je zlorabil naše gostoljubje. Začel je namreč govoriti o primerih, v katerih nastopa sam bodisi kot osumljenec, bodisi kot kršilec. To, da nekdo pride na posvet in zlorabi možnost nastopa za to, da razčiščuje osebne stvari, pa je neokusno. Poleg tega bi bilo lepo in prav, če bi poslanec Jelincič po povedanem

Ocenil sem, da dr. Darko Anželj kot generalni direktor povsem legitimno poskuša povečati svojo moč in vpliv v organizaciji, ki jo vodi. Hkrati pa poteka poskus njegovega medijskega linča, pri čemer se mediji vtaknejo v vsako stvar, ki jo naredi.

počakal na odgovor, novinarji pa bi nato predstavili celotno razpravo. Poslanec pa je zbor takoj zapustil, mediji pa so vso pozornost namenili izključno temu, kar je govoril.

Ali ste vi povabili poslanca Jelinciča na ta posvet?

Povabili smo vse poslanske skupine, vabil nismo naslovili poimensko. Na žalost se drugi posveta niso udeležili, saj naj bi bilo tistega dne v parlamentu več stvari, za katere so posamezniki menili, da so pomembnejše.

Ko smo že pri dr. Anželju, bili ste predsednik vladne komisije, ki je izbirala kandidate za generalnega direktorja policije. Med drugimi ste potrdili primernost sedanjega direktorja policije dr. Darka Anželja. Dovolj

te nekoliko provokativno vprašanje. Mediji danes večinoma negativno poročajo o njegovem delu. Ali ste se zmotili oziroma je nekdanji minister Rado Bohinc napačno izbral?

Ko smo izbrali kandidate in smo ministru Bohincu dali njihov seznam, kandidatov nismo rangirali. Ministra sem takrat vprašal, ali želi, da mu predstavimo mnenje komisije, kdo je najboljši. Odvrnil je, da tega ne želi vedeti, saj bi s tem vplivali nanj, in da se želi odločiti neodvisno. Zdaj ko so vsi po-

stopki mimo, pa lahko povem, da je bilo v komisiji soglasno mnenje, da je izmed šestih predlaganih dr. Anželj nesporno najboljši kandidat. Najboljši z vidika tega, kar smo preverjali na komisiji. Suverenost njegovega nastopa, širina poznavanja področja, izkušnje, ki jih je znal predstaviti, skratka vtis, ki ga je naredil na komisijo, in vsa znanja, ki jih je pokazal, so pripeljali do tega, da je komisija menila, da je dejansko najboljši kandidat. No, v zvezi z njim smo danes prišli v stanje, ko se srečujemo z dvema diametralno nasprotnima slikama. Zelo veliko se pogovarjam s študenti, ki prihajajo iz policijskih vrst, ali pa z diplomanti, ki delajo v policiji, in ko jih vprašam, lahko rečem, da vsi soglašajo, da so zdaj, ko je direktor dr. Anželj, stvari bistveno boljše. Ko pa gledamo televizijo ali beremo časnike, dobimo neverjetno črno podobo o dr. Anželju in njegovi vlogi. Zgodi se mi, da se srečam z znanci, ki o policiji res nič ne vedo, ker ne spremljajo tega področja, a ko beseda nanese na dr. Anželja, menijo, da ga je treba takoj zamenjati. Ko jih vprašam zakaj, mi odgovarjajo z dogodki, s katerimi so postregli na primer na POP TV in v nekaterih časnikih. Nihče pa se ne vpraša, kaj je v ozadju. Zakaj se mediji ne ukvarjajo s tem, kako policija deluje, ali je uspešna ali neuspešna, kakšno je zadovoljstvo občanov s policijo in podobno. Ukvarjajo se s tem, kje generalni direktor sedi, kam se pelje, koga pogleda, s kom se pogovarja, koga povabi k sebi na pogovor, koga premesti in podobno. To kaže, da nekdo v ozadju vleče niti z namenom, da bi škodil dr. Anželju. Hkrati pa moramo vedeti nekaj, kar je zelo pomembno za razumevanje stanja. V policiji je bilo zelo veliko ljudi, ki dr. Anželju niso želeli pomagati ali sodelovati z njim zato, ker so čakali, kaj se bo zgodilo na zadnjih volitvah. Napovedovalo se je, da se bodo nekateri po-

Če bi bil minister, dr. Anželja nikakor ne bi zamenjal. Seveda pa mu tudi ne bi podpisal bianco menice, da je nezamenljiv, za štiri leta.

samezniki vrnilo in ljudi je bilo strah. Če bi se odkrito opredelili za Anželjeve sodelavce ali somišljenike, bi jim to ob morebitnih menjavah škodilo. Zato so stali ob strani ali celo delali proti njemu. Menim, da so zdaj, ko so se stvari razjasnile, ko se scenariji, na katere so nekateri bodisi računali ali se jih bali, niso uresničili, ustvarjene razmere, da lahko dr. Anželj začne delati tako, kot je predstavil komisiji. Šele zdaj bo imel možnost urediti stvari. Nekorektno s strani medijev pa je, da

se vtaknejo v vsako njegovo potezo, jo komentirajo in zavzemajo svoje stališče. Naj se pokaže, kakšne bodo posledice teh potez in kako bo policija delovala kot organizacija. Že pred časom sem v nekem intervjuju dejal, da je za policijo slabo, če skoraj vsak občan v Sloveniji ve, kdo je njen generalni direktor, zelo malo pa jih ve, kdo je njihov 'sektorski' policist. Stanje bi moralo biti obrnjeno na glavo. Ljudi naj pravzaprav sploh ne bi zanimalo, kdo je generalni direktor policije, ampak to, kako policija dela in kdo je tisti policist, ki je zadolžen za njihov okoliš. Mislim, da dr. Anželj pelje stvari v pravo smer in ne želi graditi svoje medijske podobe, ampak želi urediti stanje v policiji.

Potemtakem se je minister Bohinc odločil prav. Zdaj se spet postavlja vprašanje, ali naj novi minister in novi premier zamenjata dr. Anželja; če se postavite v vlogo notranjega ministra, bi vi dr. Anželja zamenjali?

Pri kateri koli zamenjavi se je treba vprašati, kakšni so kriteriji zanjo. Ko so ti jasni, je tudi odločitev jasna. Kriterij za zamenjavo pa nikakor ne sme biti to, kar mediji o nekom pišejo. Če to dovolimo, potem lahko vsakogar v tej državi z načrtno medijsko kampanjo v nekaj mesecih onemogočimo in spravimo s položaja. Treba je pogledati razmere, ali se stvari umirjajo in ali gredo v pravo smer. Po mojem mnenju, kot sem že dejal, se stvari v času, ko je direktor dr. Anželj, spreminjajo. Na bolje. Če bi bil minister, dr. Anželja nikakor ne bi zamenjal. Hkrati pa mu seveda ne bi podpisal bianco menice, da je nezamenljiv, za štiri

leta. Dal bi mu vse možnosti in priložnosti, da svoje delo opravi, če pa bi prišlo do večjih nepravilnosti ali napak, bi bilo povsem logično razpravljati tudi o odgovornosti in posledično celo o zamenjavi. Nikakor pa tega ne bi storil na podlagi medijsko ustvarjenega mnenja.

Koalicijska pogodba nove vlade neposredno omenja tudi vašo fakulteto. Ali lahko na kratko ocenite to pogodbo z vidika policijskega dela? Ste morda pri njenem nastajanju v tem delu sodelovali?

Sodeloval nisem, v delu, ki se nanaša na policijsko delo, pa bi jo mirne duše podpisal. Očitno so pri njenem nastajanju sodelovali nekateri moji kolegi, ki to področje že desetletja spremljajo. Koalicijska pogodba na področju notranjih zadev dejansko odraža vse trende, o katerih sva govorila. To je usmerjenost policijskega dela v skupnost ob hkratni ustreznih kadrovske prenovi tistih delov policije, kjer je to potrebno, in omogo-

Dodal bi samo še eno stvar, ki v koalicijski pogodbi ni izrecno napisana, saj gre za bolj dolgoročen cilj. To je profesionalizacija policijskega dela.

čanju razmer, da lahko policija normalno dela. Dodal bi samo še eno stvar, ki v koalicijski pogodbi ni izrecno napisana, saj gre za bolj dolgoročen cilj. To je profesionalizacija policijskega dela. V svetu so ugotovili, da se mora policijsko delo profesionalizirati, če želimo, da bo policija svojo vlogo res odigrala tako, kot je to v okviru nove paradigme zamisljeno. To pomeni, da se z mnogimi prob-

lemi, s katerimi se policija srečuje, ne more več uspešno ukvarjati policist s srednjo šolo. Tudi v zdravstvu se nihče ne bi pustil operirati nekemu, ki ima le srednjo šolo. Profesionalizacija je povezana z višjimi izobrazbenimi kriteriji, s samoregulacijo v nekem poklicu, s poudarjanjem poklicne etike in podobno. V to smer mora nujno iti tudi policija. To je seveda dolgoročen proces. Vsaj začetek ali zametki tega pa se kažejo v konkretnih ukrepih, kot so prizadevanja za dvig izobrazbene ravni, vpletanje raziskovalnega in znanstvenega dela v policijsko delo in podobno. Vse to je v koalicijski pogodbi zapisano, zato menim, da je dobro zastavljena. Poudaril bi, da se je v obdobju prejšnjega vodstva začel pojavljati in aktivno uveljavljati pogled, po katerem je za potrebe policijskega izobraževanja fakulteta za policijsko-varnostne vede samo ena izmed fakultet v Sloveniji, kar naj bi pomenilo, da bi policija za svoje potrebe lahko pošiljala študente

kamor koli in na katere koli fakulteto v Sloveniji. Pri sedanjem vodstvu in tudi v tej koalicijski pogodbi je to zelo napačno in nevarno razmišljanje jasno preseženo. Nihče pri zdravi pameti ne bi trdil, da je na primer za izobraževanje zdravnikov v Sloveniji veliko fakultet, se pravi, da bomo enega kandidata za zdravnika poslali na pedagoško, enega na strojno, enega na pravno fakulteto ipd. Če nekdo želi biti zdravnik in se ukvarjati z zdravljenjem ljudi, se ve, da mora iti na medicinsko fakulteto. Če se nekdo želi ukvarjati z varnostnimi problemi, policijskim delom, zasebnim varnostnim delom in podobnim, je logično, da se mora vpisati na fakulteto za policijsko-varnostne vede. Jasno je tudi, da bo policija, če bo potrebovala pravnika, človeka poslala na pravno fakulteto ali iskala nekoga z diplomato te fakultete. Če bodo v policiji za neko delo potrebovali diplomiranega inženirja strojništva, bodo pač zaposlili strojnega inženirja. Upam pa si trditi, da je vsaj 80 odstotkov delovnih mest v policiji takšnih, za katera je jasno, da zahtevajo policijsko-varnostno smer izobrazbe. Zelo sem vesel, da je pri sedanjem vodstvu policije opaziti spremenjen odnos do tega vprašanja in da je v koalicijski pogodbi naša fakulteta poimensko omenjena, kar pomeni, da je to spoznanje končno prevladalo.

Vida Kocjan

V Narodni galeriji je na ogled ohranjeni slikarski opus Hansa Georga Geigerfelda, enega najpomembnejših slikarjev 17. stoletja na Slovenskem, ter njegove delavnice. Predstavljen je s šestnajstimi slikami in dvema originalnima oltarjema iz Slovenije, s petnajstimi slikami iz Hrvaške in devetindvajsetimi reprodukcijami grafičnih predlog.

Kraj in čas rojstva Hansa Georga Geigerfelda, ki je večji del svojega življenja preživel v Novem mestu, nista znana. Leta 1641 se je na eno od svojih oltarnih slik v kapeli sv. Jurija na gradu Ortnek podpisal z monogramom H:G:G. Umrl je v Zagrebu leta 1681, zato nam ta dva datuma govorita o zajetnem obdobju štiridesetih let slikarjevega življenja in dela. Osvetljuje ga le še nekaj datumov, povezanih s posameznimi naročili do danes izgubljenih slik, nekaj

Obnovljeni oltar iz kapele sv. Jurija na nekdanjem ortneškem gradu pri Ribnici

va edina tamkajšnja naloga. Okoli leta 1650 je bil s svojimi sodelavci zaposlen v podružnični cerkvi sv. Jakoba v Ždinji vasi; ohranjena je samo slika sv. Valentina v levem stranskem oltarju pred slavoločno steno. Leta 1655 je delal pri poslikavi, polihromiranju in pozlatitvi oltarja ter prižnice v podružnični cerkvi sv. Florijana na Šeginkah pri Mokronogu.

Leta 1659 je odšel v Zagreb, kjer je sklenil prve pogodbe s tamkajšnjimi jezuiti o pozlatitvi, polihromiranju in poslikavi kornih klopi, prižnice in orgel v cerkvi sv. Katarine ter izdelavi dveh slik, pozlatitvi in polihromiranju oltarja v jezuitski cerkvi sv. Frančiška Ksaverja na Ksaverju. Ob sklenitvi druge pogodbe je omenjen njegov plemiški naziv. Leta 1662 je bil izvoljen za mestnega sodnika v Novem mestu. V letih 1664, 1666 in 1675 je slikal za župana Emerika Erdödyja in frančiškane v Klanjcu. Med letoma 1665 in 1667 so se mu rodili trije otroci. V

Mojster HGG

biografskih podrobnosti in ostalina okoli šestindvajsetih slik, ki jih strokovnjaki z gotovostjo lahko pripišejo mojstru ali njegovi delavnici. Skoraj z enakim deležem se je njegovo slikarstvo razdelilo med Slovenijo in Hrvaško.

Odkritje imena, skritega v monogramu HGG, je bilo pred pol stoletja izjemno pomembno odkritje. V množici anonimnih spomenikov 17. stoletja smo prišli do slikarskega imena in biografije za gotovo najkakovostnejšega umetnika, ki je, čeprav priseljenec, svoj velikodušno odmerjeni ustvarjalni vek posvetil našim krajem. Od njegovega opusa je pri nas ostalo bore malo, lahko pa si mislimo, meni direktor Narodne galerije Andrej Smrekar, da so imele umetnine, ki so preživele v pozab-

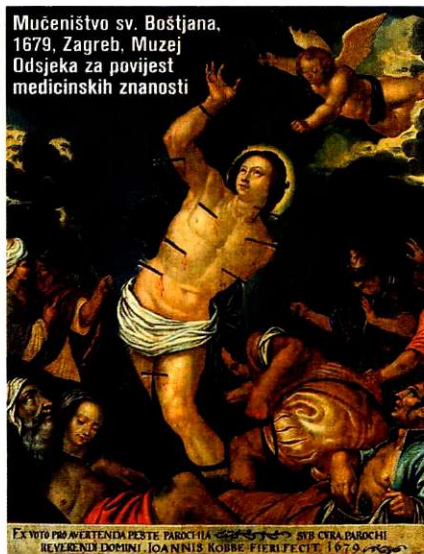
ljenih krajih in cerkvah Dolenjske, svoje družice tudi v večjih krajih, tako kot na primer tiste v jezuitski cerkvi v srcu Zagreba.

Življenje in delo

Rojen je bil neznano kje okoli leta 1610. Po naročilu baronov Moscon je leta 1641 naslikal oltarne slike za podružnično cerkev sv. Jurija nad Ortnekom. Iz leta 1644 je znana poslikava, polihromiranje in pozlatitev oltarja podružnične cerkve sv. Duha na Vihru nad Šentrupertom. V štiridesetih letih je naslikal Sv. družino za podružnično cerkev Imena Marijinega v Gorici vasi pri Ribnici. O delih v podružnični cerkvi sv. Mohorja v

Moravčah pri Gabrovki leta 1650 priča manjša slika sv. Lucije v stranskem oltarju, kar po mnenju strokovnjakov ni bila njego-

letih 1668, 1670 in 1673 je bil trikrat izvoljen za mestnega sodnika. Oltarne slike v jezuitski cerkvi sv. Katarine v Zagrebu je naslikal v letih 1675–1677. Med letoma 1676 in 1679 je delal pri pozlatitvi in polihromiranju oltarja in krstilnice ter izdelavi slik za oltar sv. Barbare v župnijski cerkvi sv. Vida v Brdovcu. Naslikal je sv. Boštjana za kapelo sv. Lenarta v Laduču. Po naročilu zagrebskega lektorja in kanonika je naslikal sv. Mihaela in Boga Očeta za glavni oltar tedanje župnijske cerkve sv. Mihaela v Vugrovcu. Znana je pogodba o izdelavi oltarnih slik, polihromiranju in pozlatitvi oltarja sv. Ignacija v jezuitski cerkvi sv. Katarine v Zagrebu

Mučeništvo sv. Boštjana, 1679, Zagreb, Muzej Odsjeka za povijest medicinskih znanosti

EX VOTO PRO AVERTENDA PESTE PAROCHIA SV. OTTA PAROCHIE BEVERENDI DOMINI IOANNIS KOBBE PIERIPECTE 1679

Sveti Jurij v boju z zmajem. 1641. Narodna galerija

iz let 1680–1681. Hans Georg Geiger von Geigerfeld je umrl med 30. junijem in 3. julijem 1681.

Leta 1641, ko so nastale tri oltarne slike z upodobitvami sv. Jurija, sv. Lucije in Barbare ter Marijinega vnebovzvetja, je že bil osebno oblikovan umetnik z avtentičnim likovnim besednjakom,

Sveta družina, okoli 1640, p. c. Marijinega imena v Gorici vasi pri Ribnici

v katerem se učinkovito prežemajo minuciozna risba, napeti volumni, zadržana barvna lestvica in hladna modelacijska svetloba kovinskega leska. Vsa dela, ki sledijo od leta 1644 nastalih slik v oltarjih cerkve sv. Duha na Vihru nad Šentrupertom do oltarne slike sv. Mihaela iz let 1681/1682 v istoimenski kapeli v Vugrovcu, označuje enako izrazit in prepoznaven likovni rokopolis, ki razodeva našega avtorja.

Sodelovanje s Hrvati

Slikarski opus Hansa Georga Geigerfelda ter njegove delavnice je predstavljen s šestnajstimi slikami in dvema originalnima oltarjema iz Slovenije, petnajstimi slikami iz Republike Hrvaške ter devetindvajsetimi reprodukcijami grafičnih predlog. Razstavo spremlja katalog vseh umetnikovih evidentiranih del, grafičnih predlog in Študijski zvezek o konserviranju in restavriranju umetnin Mojstra HGG. Projekt je bil uvrščen v bilateralni sporazum o kulturnem sodelovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, podpisan v Zagrebu dne 17. 2. 1994. Njegovo izvedbo sta omogočili obe državi s svojimi raziskovalnimi muzejskimi ustanovami.

V Geigerfeldovem delu so imeli grafični listi kot posredniki ikonografskih predlog in sloga veliko vlogo. Ker danes splošno razumevanje ustvarjalnosti še vedno temelji na romantični ideji genija, ki daje prednost izvornosti, z razstavo skušajo predstaviti ustvarjalno prakso, kakršno

so poznale umetniške delavnice od nekdaj in jo je protireformacija še spodbujala. Lahko bi rekli, da je bila uporaba grafičnih predlog na obrobni kulturni območjih celo normativna. Pogosto so jo zahtevali naročniki sami. Tretji cilj so razstavljalci zasledovali z obsegom tehnoloških raziskav, ki žal pri nas še nima primere. S kolegi na Hrvaškem so skušali iz vse Geigerfeldove zapuščine zbrati kar največ podatkov o tehnološki in uporabljenih materialih, da bi ustvarili referenčni vzorec slikarske prakse, s katerim bo morda mogoče primerjati podobne analize drugih umetnostnih predmetov. V tem je smisel raziskave slikarskih opusov sedemnajstega stoletja, v okviru katerega so že postavili razstavo slikarja Zoržija Venture, sledil pa mu bo prihodnje leto še izmuzljivi "Almanachov opus".

so poznale umetniške delavnice od nekdaj in jo je protireformacija še spodbujala. Lahko bi rekli, da je bila uporaba grafičnih predlog na obrobni kulturni območjih celo normativna. Pogosto so jo zahtevali naročniki sami. Tretji cilj so razstavljalci zasledovali z obsegom tehnoloških raziskav, ki žal pri nas še nima primere. S kolegi na Hrvaškem so skušali iz vse Geigerfeldove zapuščine zbrati kar največ podatkov o tehnološki in uporabljenih materialih, da bi ustvarili referenčni vzorec slikarske prakse, s katerim bo morda mogoče primerjati podobne analize drugih umetnostnih predmetov. V tem je smisel raziskave slikarskih opusov sedemnajstega stoletja, v okviru katerega so že postavili razstavo slikarja Zoržija Venture, sledil pa mu bo prihodnje leto še izmuzljivi "Almanachov opus".

Vprašanja in načrti

Delo se na tej stopnji ne bo ustavilo, obljublja v Narodni galeriji. Morda bo v luči spoznanj ob sami razstavi mogoče na novo razmišljati o Geigerfeldovih in njim sorodnih delih. Trem umetninam so dali tudi avtentičen okvir. Oltarni celoti, ki predstavljata povsem različni naročniški ambiciji, sta od vsega začetka sprožali ugibanja o organiziranosti umetniškove delavnice. Je bilo to podjetje, ki je celotno reševalo naloge z lastnimi močmi? So celote nastajale v cehovskih povezavah ali je naročnik moral celo sam izbirati soizvajalce? Nekdaj privlačne misli, da je Geigerfeld sam izdelal oltarje v celoti, danes nihče več ne jemlje povsem resno. Še ved-

Sv. Ana Samotretja (Marija z Detetom in sv. Ano), 1644, p. c. sv. Duha na Vihru

no pa organizacija izvedbe takšnega naročila in delitev dela ostajata aktualni raziskovalni nalogi.

Če bo kdaj v prihodnosti mogoče s primerjavo tehnoloških izsledkov ločevati izvor različnih praks in določiti lokalne posebnosti, bo poslanstvo umetnostnih zgodovinarjev in restavratorjev uresničeno. Današnje znanje in sredstva, ki jih razvijajo v restavratorskih laboratorijih in muzejskih ateljejih, bodo omogočila, da bodo ustvarili nova orodja v pomoč raziskovalcem naše umetnostne dediščine.

V. M.

Sv. Barbara, okoli 1675-77, z. c. sv. Katarine v Zagrebu

Prešernovi nagrajenci in

Upravni odbor Prešernovega sklada je na obletnico rojstva Franceta Prešerna (3. decem-ber) sporočil dobitnika Prešernove nagrade in imena nominirancev za nagrade Prešernovega sklada, ki jih bodo podelili na 7. februarja 2005, to je na predvečer slovenskega kulturnega praznika, v Cankarjevem domu.

Letošnja Prešernova nagrajenca sta flavtistka Irena Grafenauer za vrhunsko poustvarjalnost na področju glasbene umetnosti ter slikar in grafik Bogdan Borčić za življenjski opus. Za nagrado Prešernovega sklada v letu 2005 so nominirani arhitekta Matija Bevk in Vasa Perovič (skupna nominacija), kipar Mirko Bratuša, plesalec in koreograf Edward Clug, pesnik Aleš Čar, slikar Andrej Brumen Čop, mezzosopranistka Mirjam Kalin, režiserka Ema Kugler, skladatelj Milko Lazar, igralka Nataša Matjašec, pesnik Iztok Osojnik, skladatelj Peter Šavli in pesnik Milan Vincetič.

Irena Grafenauer

V obrazložitvi nagrade je upravni odbor Prešernovega sklada zapisal, da je flavtistka Irena

Najuglednejše nagrade v kulturi se imenujejo po največjem slovenskem pesniku.

Grafenauer "umetnica velike kulture, v živem dialogu z najuglednejšimi današnjimi glasbenimi vrstniki, skladatelji, solisti, dirigenti in orkestri doma in po svetu. Odlikuje jo nezmotljiva virtuosnost, umetniška občutljivost, tehnična zanesljivost in osebni ustvarjalni zanos. Njen repertoar je zbir vse pomembne literature za

flavto, od klasicistov do sodobnikov, ki ji posvečajo svoja dela. Je gostja najuglednejših festivalov po vseh celinah, plošče z njenimi izvedbami so del velikih založb, posnetki pa bogatijo radijske in televizijske postaje po vsem svetu". Irena Grafenauer, Slovenka in svetovljanka, je že dolgo v ospredju na svetovnem glasbenem prizorišču.

Bogdan Borčić

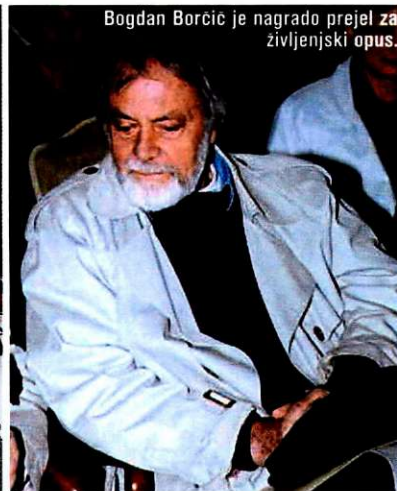
Za nagrajenca Bogdana Borčića je v utemeljitvi zapisano, da je zanj značilna poetika, kjer likovne tehnike rabijo za realizacijo absolutne in harmonične racionalnosti. "Borčićev grafični opus je jedro vitalnega likovnega telesa, ki pa bi brez slikarskega dela ne bil to, kar je. Govorimo lahko o opusu, sli-

Irena Grafenauer – "umetnica velike kulture"

Imena nagrajencev in nominirancev je sporočil predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Aleš Jan.

Bogdan Borčić je nagrado prejel za življenjski opus.

Nagrade bodo februarja podelili v Cankarjevem domu.

nominiranci

karskem in grafičnem, ki je sicer izšel iz predmetnega registra, vendar ga je Borčić predelal v samosvoje oblike, znotraj teh pa iskal esenco vsega zaznavnega. Formula umetnost = intuicija za Borčića ni pomembna, zanj je bolj pomemben matematični red: upodablja strukturalne prvine vidnega, vse do racionalnosti resničnega. Sledimo abstrahiranju, procesu preoblikovanja predmetov v smislu skonstruirati bistvo kot idejo predmeta. Predmeti, kot so stoli, vrata ali prostor ateljeja kot duhovnega prostora, so zanj označevalci duhovnega, a obenem realnega prostora.”

Nominiranci

Matija Bevk in Vasa Perovič sta nominirana za arhitekturni opus, nastal v letih 2002–2004, v katerem ima posebno mesto rezidenca veleposlanika Kraljevine Nizozemske v Ljubljani; Mirko Bratuša za razstavo Navadni kipi v Galeriji Murska Sobota in Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec; Edward Clug za avtorski plesni projekt Lacrimas – Solze; Aleš Čar za zbirko

kratkih zgodb V okvari; Andrej Brumen Čop za razstavo Slike 1997–2002 v Umetnostni galeriji Maribor in Likovnem salonu Celje; Mirjam Kalin za mojstrske poustvaritve skladb Kreka, Petriča, Šrebotnjaka in Vremsaka ter za Mahlerjev večer na evroradijskih valovih (2002); Ema Kugler za celovečerni videofilm Phantom; Milko Lazar za Triple Concerto za klavir, simfonični orkester in big band s solisti ter Koncert za flavto in orkester; Nataša Matjašec za soavtorstvo besedila in igralsko kreacijo v predstavi “Get Famous or Die Trying. Elizabeth 2”; Iztok Osojnik za pesniško zbirko Iz novega sveta; Peter Šavli za Koncert za klavir in orkester ter Favillo za simfonični orkester ter Milan Vincetič za pesniško zbirko Lakmus. Dobitnike nagrad Prešernovega sklada bo upravni odbor izbral izmed nominiranih kandidatov na sejah v decembru 2004 in januarju 2005.

Upravni odbor

Prejšnjemu upravnemu odboru Prešernovega sklada, ki odloča o Prešernovih nagradah in nagra-

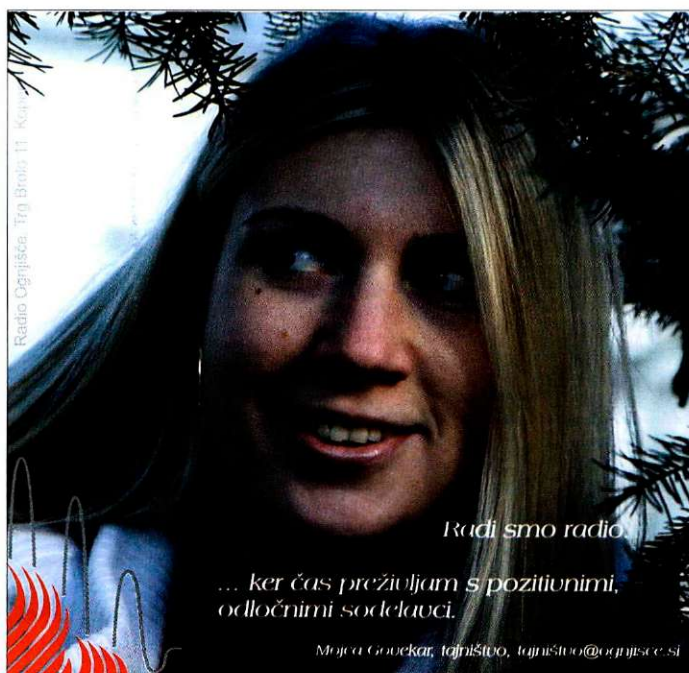
jencih Prešernovega sklada – najvišjih priznanjih v kulturi, je štiri-letni mandat potekel julija letos. Vlada je nato predlagala, državni zbor pa potrdil novi upravni odbor v sestavi: Aleš Jan (predsednik), dr. Matjaž Barbo, Matej Bogataj, Boris Cavazza, Matjaž Farič, dr. Marina Gržinič Mauhler, Maja Haderlap, Dušan Jovanovič, Matjaž Klopčič, Tomaž Lorenz, Ranko Novak, dr. Andrej Smrekar, Petra Vidali, Vojko Vidmar in Aleš Vodopivec. Upravni odbor ne bo spreminjal niti pravilnika o podelitvi nagrad (ta določa dodelitev največ dveh Prešernovih nagrad in do šest skladovih nagrad letno) niti statuta. To pomeni, da delo članov odbora ne bo honorirano.

Veliko predlogov

Upravni odbor Prešernovega sklada je izmed kar 110 prispelih predlogov nagrajenca in nominirance izbral izključno na predlog strokovnih komisij, je na tiskovni konferenci ob sporočitvi imen po-

udaril predsednik odbora. Ob tem so zaradi velikega razmaha novih umetniških zvrsti, zaradi česar se čedalje več umetniških del lahko uvrsti le v mejna področja, povečali število članov strokovnih komisij s sedem na devet. Odbor je sicer obdržal dosedanje število komisij, ki so štiri: za glasbo (vodi jo Lojze Lebič), za likovno umetnost (Ljujo Vodopivec), za književnost (France Vurnik) in za scensko umetnost (Jožica Avbelj). Sestava komisij je ostala doslej v tajnosti, da bi lahko brez pritiskov opravile delo. To je bilo zaradi velikega števila predlogov za “velike” in “male” Prešernove nagrade – skoraj dvakrat večjega kot lani – seveda zelo težko. Prešernova nagrada še vedno velja za najuglednejše kulturno priznanje pri nas. Letos znaša 4,3 milijona tolarjev, skladova nagrada pa 1,43 milijona tolarjev, torej tretjino Prešernove, kakor je določeno v zakonu o Prešernovem skladu.

Barbara Kavtčnik

Radio Velenje - Tri Bratje II - Koroška

Radi smo radio.

... ker čas prežiujam s pozitivnimi, odločnimi sodelavci.

Mojca Govekar, tajništvo, tajništvo@radioveleje.si

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radioveleje.com

Naš čas. d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax. 03/ 5869 263

Nova predstava v
ljubljski Drami

Življenje po Georgeu

Prejšnjo soboto so na velikem odru ljubljanske Drame krstno uprizorili dramo Življenje po Georgeu. Vsebinsko je zasnovala avstralska pisateljica, univerzitetna profesorica in kolumnistka Hannie Rayson, mojstrica režije pa je Mateja Kolečnik.

Velika tema

Avtorica poskuša v drami sprožiti novo gledališko temo, in sicer spraševanje po položaju in vlogi univerze v današnjem času, kot podtemo pa jemlje revolucionarno študentsko gibanje '68. Osrednja figura je univerzitetni hipijevski profesor George, ki je v začetku dogajanja na odru že mrtev, prek reminiscenc njegovih treh žena, hčere in prijatelja pa gledalec lušči profesorjevo življenje. Malo izvemo o njegovih idejah, več o intimi. Na tem ozadju avtorica tematizira uso- do (levega) intelektualca, formirane- ga na pariških barikadah.

Režiserka Mateja Kolečnik je ob predstavitvi predstave dejala, da se igra zgodi v časovnem razponu štiri- h dni, od takrat, ko profesorjeve nekdanje žene – vsaka je junakinja svoje generacije – in hči zvedo za Georgeovo smrt, pa do pogreba. V

tem času pride na dan še marsika- tera resnica. Ženske in prijatelj, po njenih besedah nekakšen kataliza- tor med liki, svoje komentarje za- vestno – kot televizijski intervju v kamero – govorijo v publiko. Men- java "televizijskega" in "odrskega" govora je za igralce izjemno težka.

Igralci

Profesorja Petra Georgea kot gost interpretira Boris Cavazza, njegova prva žena Beatrix George je Silva Čušin, Zvezdana Mlakar nastopa v vlogi druge žene Lindsay Graham, Maša Derganc kot tretja žena Poppy Santini. Gostja Mateja Pucko se je spoprijela z vlogo hčere "luzerke" Ane George. Profesorjev najboljši prijatelj Alan Duffy je Vojko Zidar. Sceno je zasnovala režiserka skupaj z Jožetom Logarjem, kostume pod- pisuje Alan Hranitelj, glasbo pa Mit- ja Vrhovnik Smrekar. Nad jezikom bedi Jože Faganel. Video, uporabljen v predstavi, je delo Gregorja Fona.

Hannie Rayson

Hannie Rayson, rojena leta 1957, je za Življenje po Georgeu prejela več nagrad. Njena najnovejša igra Inheritance (Dediščina) je bila leto- stno krstno uprizorjena v Melbour- ne Theatre Company in je tudi že dobila Helpmannovo nagrado kot najboljša avstralska drama 2004. Avstralski literarni kritik Pe-

ter Craven je o avtorici zapisal, da je bila "vselej dramatičarka intimo- no osebnega z določenim stališčem v ozadju". Označuje jo za "čarodej- ko strukture", pričujočo igro pa za "napad na sodobno korporacijsko univerzo, za katero se mnogi boji- jo, da prodaja dediščino naših otrok za porcijo enolončnice". Živ- ljenje po Georgeu, v Avstraliji je bila prvič uprizorjena 1. januarja

2000, je po Cravenu ena najboljših avstralskih dram zadnjih let.

Po besedah dramaturginje predstave Mojce Kranjc je avtorici- čina inovativnost v pisavi; ta ni- ma "veličini teme primerne" forme, temveč sodobno, nekakšno poppisavo. Ta "čisto moderna igra upošteva spoznanje, da gre v gledališču danes bolj za reciklažo starih idej. **Barbara Kavtčičnik**

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV

- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Jože Udovič

Založba Litera

Tretja knjiga zbrana dela pesnika Jožeta Udoviča prinaša poleg prvič objavljenega fragmenta scenarija *Kosovelova poezija* vso njegovo novelistiko in literarno publicistiko, torej tudi del njegovega pisanja, ki je v splošnem vedenju manj

znano, za njegov osebnostni in literarni razvoj pa nič manj pomembno kot poezija. V času svojega slavističnega študija na ljubljanski univerzi (1933—1940) se je Udovič razvil v enega najzanimivejših književnikov mlajšega katoliškega rodu. Po letu 1937, ko je prišlo pri *Domu in svetu* do krize zaradi Kocbekovega razmišljanja ob dogodkih v Španiji, se je pridružil novonastali Kocbekovi reviji *Dejanje*. V prvem delu so objavljene novele iz obdobja med letoma 1936 in 1941, sledi povojna novelistika iz obdobja 1947 in 1948, scenarij *Kocbekova poezija*, literarna publicistika, članki, ocene in poročila, interne recenzije in polemika *Oživiljeni Jeran*. Knjigo (570 strani) je uredil in opombe napisal France Pibernik.

Hiša sanja

Založba Mladinska knjiga

Otroški opus *Daneta Zajca* ni obsežen, saj obsega le okrog sto pesmi, a je z njim kljub temu posegel v sam vrh tvorstne ustvarjalnosti na Slovenskem. Ob pesnikovi 75-letnici je Peter Svetina pripravil novo antološko izdajo z naslovom *Hiša sanja*, ki jo

krasijo številne ilustracije Damijana Stepančiča. Knjiga v celoti prinaša tudi eno klasičnih slovenskih pesniških zbirk za otroke *Abecedarijo*.

Narte Velikonja

Mohorjeva družba Celje

Pisatelja Narteja Velikonjo (r. 1891 na Predmeji na Angelski gori) so "osvoboditelji Ljubljane" takoj po prihodu v Ljubljano leta 1945 aretirali in ustrelili. Zakaj? Zato ker je med vojno odločno nastopal proti njihovemu terorizmu in ni upošteval njihove izrazito protinarodno škodljive in propagandne akcije, ki se je imenovala "kulturni molk". Bil je oče številne družine in ugleden pisatelj. Po vojni je bilo njegovo delo na seznamu prepovedane literature. Šele po letu 1990 ga lah-

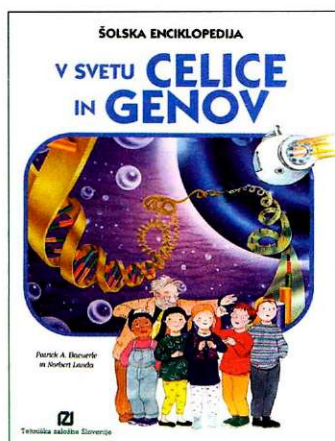

ko v Sloveniji spet beremo; leta 1991 je goriška Mohorjeva izdala izbor njegovih novel pod naslovom *Ljudje in zanke*, naslednje leto pa je celjska Mohorjeva ponatisnila pripoved *Višarska polena*. Leta 1991 je bila na njegovi rojstni hiši na Predmeji odkrita spominska plošča, ob kateri je z zelo jasnimi besedami nastopil takratni predsednik DSP Dane Zajc. Mohorjeva je ob 60. obletnici pisateljeve nasilne smrti pod naslovom *Humoreske in satire* izdala izbor njegovih humoresk in satir. Izbral jih je in spremno besedo napisal France Pibernik.

Celice in geni

Tehniška založba Slovenije

Knjiga *V svetu celice in genov* je namenjena otrokom med 10. in

14. letom, gotovo pa bo zanimala tudi njihove starše, saj bralca popotuje na zanimivo in poučno popotovanje v miniaturni svet celice in še manjši svet genov. Da bi si ta mikroskop lahko ogledali, se vkrcamo na mikroskop profesorja Gena, v katerem se potniki toliko pomanjšajo, da lahko vstopijo v telo, opazujejo in raziskujejo notranjost celice ter spoznavajo čudovite biološke mehanizme, ki omogočajo življenje. Vrata v nevidni svet nam odpirata biokemik in molekularni biolog Patrick A. Baeuerle ter izkušeni avtor izobraževalnih knjig za otroke Norbert Landa. Knjigo sta z nazornimi risbami opremila dva ilustratorja. Vsi skupaj izvorno in privlačno govorijo o svetu, od katerega je odvisno naše življenje, ki ga s prostim očesom ne moremo videti.

Koledar 2005

Mohorjeva družba iz Celovca

Koledar 2005 prinaša nekatere zanimive prispevke, med njimi sta dva namenjena uglednima Korošcema Janku Zerzerju in Nužeju Tolmajerju. Predstavljeno je izobraževalno središče v katoliškem domu prosvete Sodalitas v Tinjah, ledinska imena v koroškem Lesnem dolu (Lesachtal), zgodovinski zapis o Grablji vasi oz. vodilnem sloju Karantancev, in narodopisna skica o poroki in zakonski zvezi iz Spodnje Ziljske doline. Avgustin Malle piše o vlogi Cerkve med totalitarnimi ideologijami na Koroškem in v slovenskih škofijah, berno lahko o razvoju samostojnega političnega gibanja na Koroškem od druge svetovne vojne do danes, o mučenki iz Loč Jožefi Sumper, ki so jo ubili v nacističnem taborišču, o romarskih Brezjah (Jože

Dežman), o jaslicah, o koscih, o popotovanju po krščanski Turčiji, o Petru Kozlerju, o slavistu dr. Gregorju Kreku, o tovarnarju Pavlu Koširju v Ameriki (Edi Gobec) itd.

Knjiga o bogastvu

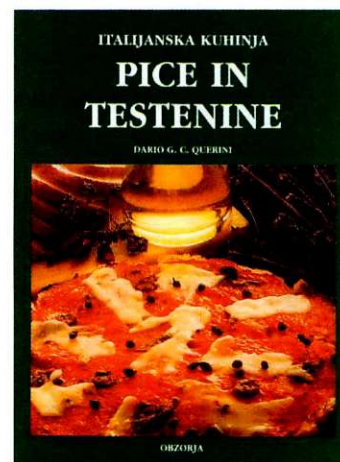
Založba Amaliotti

George S. Clason (r. 1874 v ZDA) je bil založnik. Izdal je prvi atlas ZDA in Kanade za popotnike. Leta 1926 je objavil prvo knjižico o finančnem uspehu. Da bi podaril svoje sporočilo, je uporabljal prispodobne iz davnega Babilona. V tridesetih letih so njegove knjižice banke in zavarovalnice brezplačno delile strankam. Tako je prišel v več milijonov ameriških domov. Najslavitejša ima naslov *Najbogatejši človek v Babilonu*. Po njej je prevajalec in založnik Peter Amaliotti naslovil tudi slovensko izdajo, v kateri je izbral več Clasonovih poučnih povesti. Danes so Clasonove babilonske povesti uspešnica in spodbuden finančni priročnik.

Pice in testenine

Obzorja, d. o. o., Maribor

Brez italijanske kuhinje oziroma brez pic in testenin si je nemožeče predstavljati današnjo kuhinjo.

V priročniku *Pice in testenine* so preprosto napisani in s fotografijami nazorno predstavljeni postopki za pripravo testa za pice, testenine, raviole in lazanje, poleg pa še najrazličnejše omake in podatki, da postane posamezna vrsta jedi res okusna. S tem priročnikom lahko okusne pice in testenine pripravijo tudi "nekuharji".

Vinski leksikon

Podatek, da v Sloveniji pridelamo letno 645 tisoč hektolitrov vina, s čimer smo na razpredelnici pridelovalk vina na 22. mestu, zgovorno pove, da spadamo med večje pridelovalce vin. Še više smo Slovenci uvrščeni pri pitju vina, saj smo s približno 50 litrov na prebivalca takoj za Luksemburžani, Francozi in Italijani.

Ti podatki nam govore, da smo Slovenci vinski narod. Ali še natančneje, da so nekatera območja Slovenije izrazito vinogradniška. Z vinom se torej pri nas tako ali drugače ukvarja velik del prebivalstva. Zato se spodobi, da imamo tudi kakovostno vinsko literaturo in med njo svoj vinski leksikon. In tega je napisal domači vinski strokovnjak **Primož Plahuta**, *Veliki vinski leksikon* pa je izdala Založba Mladinska knjiga.

Z Rimljani tudi vino

Uvodoma je avtor v strnjeni obliki prikazal zgodovino vinogradništva. Tam med drugim lahko preberemo, da so bili prvi vinogradniki v naših krajih Kelti, po vsej verjetnosti pa tudi že ljudstva pred njimi. Pravi razvoj je vinogradništvo doživelo v času Rimskega cesarstva. Začetki vinogradništva na Primorskem segajo v prva leta po Kr. Pisec Plinij starejši omenja pucinsko vino, ki je uspevalo ob reki Timav blizu Devina. Vino je hvalil in dodal, da je pucinsko vino najboljše. Rimski vojskovođa Julij Cezar je na svojih vojnih pohodih dajal vojakom vino in jih tako vsaj delno obvaroval pred kužnimi boleznimi.

Razpad Rimskega cesarstva in preseljevanje narodov sta povzročila zaton vinogradništva. Po pokristjanjevanju so se začeli ustanavljati samostani in fevdalna posestva, kjer so med drugim gojili vinsko trto. Prva vinogradniška navodila za go-

jenje vinske trte je izdal Karel Veliki. Zaradi ugodnih naravnih razmer se je vzpon vinogradništva začel že v 11. stoletju. V 13. stoletju so začeli na področju vinogradništva uvajati posebno pravo, imenovano gorsko pravo, ki je urejalo odnose med lastniki vinogradov in podložniki. Štajerski deželni knez je leta 1543 izdal gorske bukve, pravne predpise za vinogradništvo. Podobni predpisi so se uve-

ljavljali tudi v deželi Kranjski. V dobo fevdalizma spadajo začetki viničarskega stanu na Štajerskem in kolonatski sistem v Goriških brdih. V srednjem veku so naši predniki gojili veliko sort vinske trte, ki jih danes ne poznamo več. S pojavom trtne uši in boleznih vinske trte so mnoge sorte propadle. Med zelo stare sorte spada rebula, ki je bila omenjena že leta 1390.

Propadi in razvoji

Vina iz slovenskih vinorodnih krajev so bila cenjena po avstrijskih deželah. Na cesarskem dvoru so cenili sladko vino iz okolice Gorice in Nabrezine, muskatno vino s Proseka ter štajerska vina. O zelo dobrem vinu rebuli piše Santonino iz Gorice leta 1485. Valvasor veliko piše o vinih iz dežele Kranjske. Tudi Janez Svetokriški v pridigah večkrat omenja vina iz slovenskih krajev.

V začetku 19. stoletja so bile ustanovljene deželne kmetijske družbe, ki so skrbele za napredek vinogradništva in izdajale strokovno literaturo. Kmetijsko družbo na Šta-

Laški rizling

Latnik

Modra frankinja

gerskem je vodil nadvojvoda Janez, ki je zaslužen za hiter in kakovosten razvoj vinogradništva na Štajerskem, saj so tedaj začeli gojiti več kakovostnih sort vinske trte. Na Kranjskem je Janez Bleiweis začel izdajati *Kmetijske in rokodelske novice*. V tem okviru je izšla tudi prva slovska knjiga o vinarstvu, *Vinoreja za Slovence*, katere avtor je bil Matija Verbovec, župnik iz Šentvida pri Vipavi.

Po francoski revoluciji se je povečalo trgovanje z vinom. Veliko slovenskega vina so prodajali v tuje kraje, kar je vplivalo na pospešen razvoj vinogradništva, ki je trajal do pojava trtne uši in bolezni vinske trte. V obdobju pospešene obnove skoraj uničenih vinogradov sta bili ustanovljeni poskusni postaji v Gorici in Mariboru ter kmetijske šole v Mariboru, Slapu pri Vipavi in pozneje na Grmu pri Novem mestu. Mladi, šolani vinogradniki so imeli veliko dela pri obnovi od bolezni skoraj uničenih vinogradov. Na koncu 19. in v začetku 20. stoletja so se ustanovljale vinarske zadruge, prva leta 1894 v Vipavi, ki so skrbele za prodajo vina in obnovo vinogradov. V tem obdobju je prišlo do razcveta vinogradništva, ki je trajal do začetka prve svetovne vojne.

Od količine do kakovosti

Po prvi svetovni vojni so se razmere za vinogradnike poslabšale. Razmere so se izboljšale šele zadnja leta pred drugo svetovno vojno. Po drugi svetovni vojni so se razmere zelo spremenile. Odpravljeno je bilo vinarstvo in kolonat, toda agrarna reforma in zaplembe zasebnih vino-

gradov ter nastanek velikih državnih posestev so – tako kot na vseh drugih gospodarskih področjih – deželo držale na ravni, ki ni dosegala ravnih npr. v sosednji Italiji ali Avstriji. Posledice socializma bomo tudi na tem področju čutili še dolgo.

Tehnologija pridelave grozdja in vina se je v zadnjih desetletjih korenito spremenila. Zaradi strojne opreme so se pojavili terasasti vinogradi z večjimi razdaljami med trsi. Mali vinogradniki se samo z vinogradništvom

niso mogli preživljati in dobili so t. i. popoldanske vinogradnike. Uvajale so se tudi nove sorte. Prevelike bremenitve trt in pretirano gnojenje sta vplivala na slabo kakovost vina.

Šele po padcu komunizma so lahko zasebniki spet oživel in z veliko zamudo so lahko posnemali pridelavo vina na razvitem Zahodu. Dobro vino seveda zahteva trdo delo. To pa pomeni več zasajenih trt in zmanjšanje pridelka na hektar. Tudi kletarjenje zahteva posebno skrb in zna-

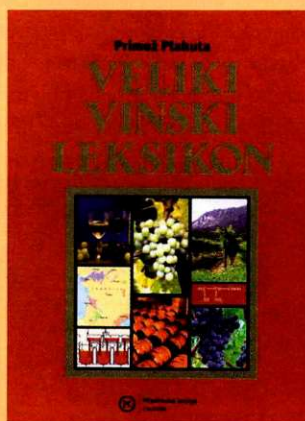
nje. Slovenija danes premore množico različnih sort. Imamo vina severnega značaja in vse vmesne tipe vin do sredozemskih. Poleg tega premore še vinske posebnosti, kot sta *teran* in *cvček*. Prihodnost slovenskega vinogradništva je v kakovostni ponudbi in v turizmu. Vino je pomemben spremljevalec našega vsakdanjika, vino je v zelo zmernih količinah zdravo, k dobri pridelavi in uporabi vina pa bo poslej pripomogel tudi ta izčrpan *Veliki vinski leksikon*.

Vinski leksikon

Veliki slovenski leksikon smo dobili ob 150. obletnici izida prve slovenske knjige o vinu, slovite Vertoveče *Vinoreje* iz leta 1845. Avtor Primož Plahuta ga je pripravil devet let, obsega 516 strani z več kot 11.000 gesli in navaja 36 virov. Vsebuje tudi 137 fotografij, 29 zemljevidov, 17 razpredelnic in 160 kemijskih formul, ki poživijo strogo leksikalno zgradbo in so bralcu v pomoč pri razlagi pojmov.

Leksikon opisuje in pojasnjuje široko področje vinarstva. Vsebinsko obsega naslednje sklope: tehnološke

postopke, stroje in naprave, ki se uporabljajo v vinski kleti; kemično sestavo vina in reakcije med sestavinami vina; instrumentalno, mikrobiološko, fizikalno in senzorično analizo; mikrobovno združbo vina in procese, ki jih mikrobi povzročajo ali v njih potekajo; svetovna in domača porekla vina ter pomembnejše svetovne vinske kleti in posestva; blagovne znamke, trženje vina, embalažo in postrežbo vina ter vse drugo, česar nismo mogli naštet, pa se dotika vina. Gesla v leksikonu niso samo vinarski izrazi v ožjem pomenu, pojasnjeni so tudi nekateri izrazi, ki spadajo bolj v področje vinogradništva, kemije, fizike, mikrobiologije, strojništva in drugih znanosti, vendar se uporabljajo tudi v vinarstvu. Avtor je uvodoma zapisal, da je imel največ težav pri neizoblikovanem iz-

razju. Izogibal se je navajanju imen posamičnih pridelovalcev grozdja in vina, navedel je le šest največjih in najprepoznavnejših kleti ter šest krovnih blagovnih znamk. Zanimivo je tudi, da tako obsežen leksikon ne vsebuje gesla o *šmarnici*. Avtor pojasnjuje, da šmarnica ni registrirana kot vinska sorta in zato ne sodi v takšno knjigo. Škoda, saj bi se to lahko pojasnilo v geslu. S šmarnico so namreč marsikje po Sloveniji "gor rasli". No, vsaj *jurka* je v njem, sicer kratkim geslom, čeprav gre za eno najokusnejših

vinskih sort pri nas. Primož Plahuta se je rodil leta 1969. Odraščal je v družini, ki je bila neločljivo povezana s pridelavo grozdja in vina v vinogradniško slikovitem okolju Vipavske doline. Leta 1993 je diplomiral iz živilske tehnologije na ljubljanski biotehniški fakulteti, leta 1996 pa dosegel magisterij s področja živilstva. Njegova poklicna pot je večinoma povezana z družbo Vipava 1894. V svojem znanstvenoraziskovalnem in publicističnem delu povezuje znanstvena odkritja z vsakdanjo prakso, kar mu omogoča hkratno delo v raziskovalnih in gospodarskih organizacijah. Še posebej raziskuje biotehnološke in mikrobovne procese pri sodobni predelavi vina. O tem je objavil 40 znanstvenih in poljudnih člankov v domačih in tujih revijah.

Nov podvig

OCEAN'S TWELVE

Danny in njegova skupina se znova zberejo, da bi ponovili uspeh izpred treh let, ko jim je z enim ropom uspelo nabrati 160 milijonov dolarjev. Tokrat so tarče dvanajsterice trije predmeti neprecenljive vrednosti v treh evropskih prestolnicah.

Minila so tri leta, odkar so Danny Ocean, igra ga George Clooney, in njegova ekipa – med drugim Rusty Ryan (Brad Pitt), človek, ki poskrbi za vse podrobnosti, nad-

obudni žepar Linus Caldwell (Matt Damon), strokovnjak za eksploziv Basher Tarr (Don Cheadle) in vlomilec v sefe Frank Catton (Bernie Mac) – izvedli eno najdrznejših in donosnih tatvin v zgodovini. Oropali so namreč neusmiljenega podjetnika Terryja Benedicta (Andy Garcia) in iz njegovega močno zavarovane- ga trezorja v igralnici Bellagio odnesli vse do zadnjega centa.

Ko so si razdelili plen v višini 160 milijonov dolarjev, je vsak od zloglasne Oceanove ekipe skušal živeti pošteno življenje ... Toda to je bilo izjemno težko, kar je še najbolj raz- jezilo Dannyjevo ženo Tess (Julia

Režija:	Steven Soderbergh
Scenarij:	George Nolfi
Producent:	Jerry Weintraub
Igrajo:	George Clooney, Brad Pitt, Julia Roberts, Andy Garcia, Matt Damon, Catherine Zeta-Jones
Premiera:	16. 12. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

Roberts). Ko nekdo prekrši prvo pravilo in jih izda Benedictu, poš- teno življenje ni več mogoče. Svo- jih 160 milijonov hoče nazaj z obrestmi vred, drugače ... Benedict pa ni edina vplivna oseba, ki išče Oceanovih enajst, ki se jim je tokrat pridružila tudi Dannyjeva žena.

Kadar gre vse narobe

Ko je leta 2001 v kinematografe prišel Soderberghov film Ocean's Eleven, v katerem se je kar trlo zvezdniskih imen, je njegov svetov- ni uspeh presegel celo največja pričakovanja priznanega producenta Jerryja Weintrauba. "Od filma sem

Benjamin je vse svoje živ- ljenje namenil iskanju zaklada, za katerega le redki verjamejo, da sploh obstaja, pot do njegovega skri- vališča pa so v šifrah zapi- sali na bankovec za en dol- lar in na hrbtno stran Dek- laracije o neodvisnosti.

Zaklad pozabljenih

Nicolas Cage igra Benjamin Franklina Gatesa, ki predstavlja tretjo generacijo družine lovcev na zaklade. Ko Benjamin izve, da se pripravljaja kraja deklaracije, mora, da bi zavaroval najbolj varovano

skrivnost v zgodovini človeštva, sam ukrasti mapo, preden se je polasti- jo napačne roke. Da bi Ben obva- roval dokument, ki zanj in njegovo domovino predstavlja največjo sve- tinjo, hkrati pa odkril, kje se skriva

bogastvo, se mora soočiti s celo vrs- to izzivov – od zapletenih ugank, ki vodijo, tako se zdi, do vedno novih, še bolj zapletenih ugank, preko šifer, ki jih zdrava pamet komajda razvoz- la, do skritih in prikritih sporočil iz

ameriške preteklosti. Toda od kod film s svojim neverjetnim zapletom in odkritji črpa snov za te mučne uganke in njihove težavne ključke, ki predstavljajo srce zgodbe? Nedvom- no je Zaklad pozabljenih film, ki je s

pričakoval veliko, saj smo imeli zvezdnisko zasedbo, genialnega režiserja, izjemen scenarij in odlično zgodbo," se spominja Weintraub.

Weintraub pravi, da se je ideja o nadaljevanju porodila na tiskovni konferenci med predstavitevno turnejo za film Oceanovih enajst v Rimu. Čeprav si ni nihče niti mislil, da bi bilo mogoče spet zbrati toliko zvezdnikov, pa je Soderbergh zvečer ob večerji razkril, da že razvija zgodbo, ki se dogaja v večnem mestu. "Nadaljevanja sploh nisem imel v mislih, dokler nisemo obiskali Rima in sem se v trenutku zaljubil vanj," priznava Soderbergh. "Razmišljal sem o zgodbi in njeni zgradbi, ko sem prišel na idejo, da bi se film odvijal v Evropi." "Soderbergh je takrat prvič obiskal Rim in videl sem, kako se mu

iskrijo oči," se spominja Andy Garcia. "Mesto ga je povsem prevzelo in je že med predstavljanjem prvega dela začel pisati nadaljevanje."

Ko se je vrnil v Los Angeles, je Weintraub našel dodaten zalog za nadaljevanje v scenariju Georgea Nolfija Honor Among Thieves, zgodbi o največjem tatu v Ameriki, ki se spopade z največjim tatom v Evropi. "Scenarij Georgea Nolfija je imel veliko vzporednic s filmom Oceanovih enajst," pravi Soderbergh. "V glavi sem imel začetno idejo, in sicer da Benedict izsledí vsakega posebej, zdaj pa morajo v Evropo in izvesti več ropov, da bi mu lahko vrnil denar. V nasprotju s prvim delom, kjer smo lahko videli, kako jim gre vse kot po maslu, se mi je zdelo zabavno, da bi jim v nadaljevanju šlo vse narobe že od samega začetka." Tako so združili Nolfijev scenarij z idejami, ki jih je imel Soderbergh.

svojevrstno kombinacijo kriminalističnega trilerja in domišljajske pustolovske gonje za neprecenljivim zakladom starodavnih vitezov templjarjev pravi recept za neobremenjeno zabavo v času božičnih in novoletnih praznikov. Producent Bruckheimer in režiser Turteltaub sta ga iznašla tako, da sta cepila govorice o dva tisoč let stari skrivnosti križarskih vitezov z drznim tveganjem mladega lovca na zaklade iz današnjih dni. Tako producent Jerry

Bruckheimer (Pearl Harbor, Pirati s Karibov) kot režiser Jon Turteltaub (Ledena steza) sta hotela, da uganke, ki so gonilo napetosti v filmu, temeljijo na resničnih misterijih, nepojasnjenih dejstvih in izjemnih osebnostih iz ameriške in svetovne zgodovine. Področja, ko se resničnost spopade z domišljijo in fikcijo Zaklada pozabljenih, so: Zaklad vitezov templjarjev, Prosozidarji (framasoni), Šifre in tajne pisave. **Monika Maljevič**

NATIONAL TREASURE

Režija:	Jon Turteltaub
Scenarij:	Ted Elliott, Terry Rossio, Cormac Wibberley, Marianne Wibberley
Igrajo:	Nicolas Cage, Diane Kruger, Harvey Keitel, Sean Bean
Premiera:	23. 12. 2004
Distribucija:	Genex

na kratko

Zahtevanimi 10 milijoni funtov za vsak film sta igralki **Julia Roberts** in **Cameron Diaz** na vrhu lestvice najbolj plačanih igralk Hollywooda. Robertsova je prehitela Diazovo in zasedla prvo mesto lestvice Hollywood Reporterja, in sicer zato, ker je Diazova v animiranem filmu Shrek samo posodila glas. Zato mnogi pričakujejo, da bo naslednje leto Diazova prehitela zvezdo filma Čedno dekle, ker je Julia napovedala premor, saj se želi posvetiti svojima dvojčkoma. Na tretjem mestu je Nicole Kidman z osmimi milijoni funtov za film, medtem ko so se za njo uvrstili Reese Witherspoon in Drew Barrymore, ki zaslužita prav toliko kot Nicole, vendar še nista prejeli oskarja. Šesto mesto je zasedla Halle Berry s sedmimi milijoni funtov za film, Sandra Bullock pa je mesto za njo z zahtevanimi 6 do 8 milijoni funtov. Osmo mesto je pripadlo Angelini Jolie, sledita ji Renee Zellweger in Jennifer Lopez.

Nekdanji raper in igralska zvezda **Mark Wahlberg** in raper **Shy-Ne**, ki ta čas v New Yorku prestaja desetletno zaporno kazen, sta združila moči in začela s produkcijo dokumentarnega filma o svojem življenju in medsebojnih razlikah. Ta nenavadni projekt (še vedno brez naslova) spremlja Wahlberga, pri 16 letih je končal v zaporu, kako intervjua Shynea in njegove kolege zapornike. V filmu bomo videli pogovore tudi z nekaterimi drugimi zvezdami hip-hopa. Film naj bi v kinematografu prišel naslednje poletje, sočasno s Shynevom tretjim albumom.

Producentska hiša Beacon Communications pripravlja snemanje filma z naslovom **Random Acts of Kindness**, v katerem naj bi glavno vlogo igral Ashton Kutcher. Scenarij za film je napisal Joshua Safren, zgodba pa spremlja mladega samomorilca, ki ga reši vase zaprt pisatelj, ko mu pomaga najti njegovo mesto pod soncem. Kutcher je z Beacon Communications sodeloval že pri filmu A Lot Like Love, ki ga je režiral britanski režiser Nigel Cole. Družba pa ta čas pripravlja tudi film The Wrong Element s Harrisonom Fordom in Paulom Bettanyjem v glavni vlogi.

David Arquette in **Kirsten Dunst** bosta nastopila v filmu Roberta Rodrigueza The Adventures of Shark Boy and Lava Girl in 3-D. Ta film z nenavadnim naslovom spremlja desetletnega dečka, ki ga prijatelji iz razreda zavržejo in je zato poletje prisiljen preživeti sam. Ob pomoči dveh izmišljenih prijateljev se glavni junak odpravi na misijo, ki bo vsem pokazala, da sanje lahko postanejo resničnost. Arquette in Dunst bosta igrala starše otrok, medtem ko bodo otroke igrali Taylor Dooley, Taylor Lautner in Cayden Boyd.

Avstralska filmska zvezda **Nicole Kidman** bo igrala v Paramountovem filmu Wedding Season, novi romantični komediji, posneti po noveli Darcyja Cospersja. Scenarij za film bo priredila Valerie Breiman, zgodba pa spremlja cinično žensko in njenega dolgoletnega prijatelja, ki sta odločena, da se ne bosta poročila. Težave, ki bi lahko bile usodne za njuno odločitev, nastanejo, ko je par v 6 mesecih povabljen kar na 17 porok. Pred omenjenim filmom bomo Kidmanovo lahko gledali v filmski različici serije Bewitched, ki jo bodo v kinematografih začeli prikazovati v začetku prihodnjega leta.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

17.12.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 BUBA GUBA: KRUH, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 2/10 BOŽIČNE ZGODBE: SVETA NOČ, RISANA NANIZANKA, 4., ZADNJA EPIZODA
- 9.50 RISANKA
- 9.55 SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 24/26
- 10.10 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
- 10.45 JASNO IN GLASNO: DARILOMANIJA, KONTAKTNA ODDAJA
- 11.25 24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 4., ZADNJA ODDAJA
- 11.55 ZENIT
- 12.25 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/24
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.30 OSMI DAN, PONOVITEV
- 14.00 M. C. FEILER: ŠESTA ŽENA SINJEBRADCA, TV PRIREDBA GLEDALIŠKE IGRE V STUDIU (VPS 13.55)
- 15.05 VSAKDANJI IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 PRAVLJICA O ZOBKU IN STRIČKU BOŽIČKU, RISANKA (VPS 16.50)
- 17.15 IZ POPOTNE TORBE: PRIGRIZKI (VPS 17.15)
- 17.30 RISANKA
- 17.40 ZGODBA O TILKINEM ZMAJU, RISANKA (VPS 17.50)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.55 24, AMERIŠKA NAD., 11/24 (VPS 20.55)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
- 0.05 NOČNI IZBOR
- 0.05 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.20 PRAH, MAKEDONSKI FILM
- 3.20 POLNOČNI KLUB
- 4.30 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP..., PONOVITEV
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 12.10 VAL GARDENA: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (M), PRENOS (VPS 12.10)
- 13.30 TV PRODAJA
- 14.00 ZABAVNI INFOKANAL
- 16.20 TV PRODAJA
- 17.05 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 17.35 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.40)
- 18.05 SKOZI ČAS (VPS 18.10)
- 18.20 ANTONIA, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2.DEL, PONOVITEV (VPS 18.20)
- 20.00 SKRIVNOST SVETIH TREH KRALJEV, ANGLEŠKA DOKUMENT. ODDAJA (VPS 20.05)
- 20.55 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: PORTUGALSKA (VPS 21.00)
- 21.25 SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 15., ZADNJA EPIZODA (VPS 21.30)
- 21.55 BESNILO, AMERIŠKI FILM (VPS 22.05)
- 23.50 SLOVENSKA JAZZ SCENA: 2. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA: IGOR LUNDER SEKSTET (VPS 00.00)
- 0.30 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Midve z mamó, 2. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nanizanke

- 9.40 Obalna straža na kolesih, pon. am. nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Midve z mamó, 2. sezona, 5. del am. naniz.
- 13.50 Mladi in nemiri, 4. sezona, 39. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 194. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 3. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Žene nogometsev, 1. sezona, 8. del angleške nadaljevanke
- 21.00 Romantični film: Poroka iz ljubezni, ameriški film
- 22.40 Škorpjonovo preletstvo, ameriški film

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Rubi, ponovitev 72. dela mehiške nadaljevanke
- 9.10 Klon, ponovitev 178. dela brazilске nadaljevanke
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Zrelo srce, ponovitev 43. dela mehiške nadaljevanke
- 11.20 Vrtnarjave hči, ponovitev 106. dela mehiške nadaljevanke
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjave hči, 107. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 44. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 179. del brazilске nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 73. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Veseli december, slovenska zabavna oddaja
- 20.55 Akcija: Lov za izgubljenim zakladom, ameriški film
- 23.00 Vroče mesto, 1. sezona, 14. del am. nanizanke
- 23.55 XXL premiere
- 0.00 Tujec, argentinsko-ameriški film
- 1.35 24UR, ponovitev
- 2.35 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja
- 11.00 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kopal, pon
- 11.30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 12.00 Sijaj, pon
- 12.30 Rokomet - moja igra, pon
- 13.00 Glasbeni mozaik
- 13.00 Avto šok, reli Postojna in Logatec, prvič
- 17.30 Ekošola kot način življenja, Nada Pavšer, nacionalna koordinatorica
- 18.00 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 18.30 Nama se predstavi
- 18.40 Z glavo na zabavo
- 19.00 Kulturne drobtinice, 7. festival slovenskega filma in 15. LIFE, pon
- 19.30 V harmoniji z naravo, pon
- 20.00 Predah v gibanju, dr. Jan Erik Sigdel vodi; Jana Debeljak, prvič
- 21.00 Resnice o vinu, En hribček bom kupil, prvič
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
- 23.00 Trenja POP TV
- 00.20 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 Pokémoni, risana serija
- 08.00 Tri v vrsto
- 08.30 Spomin
- 08.45 TV prodaja
- 09.15 Spomin
- 10.00 Pokémoni, sintonizirana risana serija
- 10.30 Čarovnik iz Oza, risana serija
- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Sto izlozb, sto strasti, 335. del italijanske telenovele
- 11.45 Dvom, 33. del mehiške telenovele
- 12.45 Adijo pamet, ponovitev

- 13.30 Čarovnice, 15. del italijanske serije
- 14.30 To sem jaz, resničnostni šov
- 14.45 Varne stvari, angleška drama, 2001
- 16.30 Tri v vrsto
- 16.45 Pokémoni, sintonizirana risana serija
- 17.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 336. del italijanske telenovele
- 18.00 Dvom, 34. del mehiške telenovele
- 18.55 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Čarovnice, 19. del italijanske serije
- 21.00 Hočeš, nočeš, razvedrila oddaja
- 21.45 To sem jaz, resničnostni šov
- 22.00 Okrožje Columbia, 7. del ameriške nanizanke
- 23.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 00.15 TV prodaja

SOBOTA,

18.12.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.35 PEPI VESE VE: O FOTOGRAFIJI, POUČNO ZABAVNA ODDAJA
- 7.55 IZ POPOTNE TORBE: PRIGRIZKI
- 8.15 POD KLOBUKOM
- 8.50 KINO KEKEC: BOŽIČNI MARSOVEC, KANADSKI FILM (VPS 08.50)
- 9.55 TEDENSKI IZBOR
- 9.55 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
- 10.45 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.30 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: HČERKI, TV NANIZANKA, 12/15, PONOVITEV
- 14.05 GIGI, AMERIŠKI FILM (VPS 13.40)
- 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.35)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZANSTVENA SERIJA, 3., ZADNJI DEL (VPS 17.20)
- 17.50 SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.50)
- 18.15 TIM IN BAVBAVČKI, RISANKA (VPS 18.15)
- 18.45 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: OČKA NA SLUŽBENI DOLŽNOSTI, TV NANIZANKA, 13/15 (VPS 20.00)
- 20.35 HRI-BAR (VPS 20.35)
- 21.35 PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
- 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.35 SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 11/13 (VPS 22.35)
- 23.30 NOČNI IZBOR
- 23.30 BABJE POLETJE, ČEŠKI FILM (VPS 23.30)
- 1.05 SLOVENSKI MAGAZIN
- 1.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 2.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
- 2.30 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 2.55 SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZANSTVENA SERIJA, 3., ZADNJI DEL
- 3.25 POSILSTVO, ČEŠKA DRAMA
- 4.45 PRVI IN DRUGI
- 5.05 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 8.45 GLASBENO JUTRO: ROMANTIKA NA KITARI - MLADEN BUCIČ (VPS 09.05)
- 9.20 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 9.50 SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
- 10.25 VAL D'ISERE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), PRENOS (VPS 10.25)
- 11.30 TV PRODAJA
- 12.10 VAL GARDENA: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), PRENOS (VPS 12.10)

- 13.40 ENGELBERG: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 13.40)
- 15.30 TV PRODAJA
- 16.00 INFOKANAL
- 18.20 SKOZI ČAS (VPS 18.20)
- 18.30 FILM, PONOVITEV
- 20.00 ŠTIRJE MEANDRI JEZERA: NEMI KVARTET, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
- 20.50 HIŠA ISKER, ANGLEŠKA NAD., 2/3 (VPS 21.10)
- 21.50 ZADNJI DNEVI DISKA, AM. FILM (VPS 22.05)
- 23.40 SOBOTNA NOČ (VPS 23.55)
- 1.40 INFOKANAL

Kanal A

- 8.50 TV prodaja
- 9.20 Vsi moji otroci, ponovitev 190. dela am. nad.
- 10.10 Vsi moji otroci, ponovitev 191. dela am. nad.
- 11.00 Vsi moji otroci, ponovitev 192. dela am. nad.
- 11.50 Vsi moji otroci, ponovitev 193. dela am. nad.
- 12.40 Vsi moji otroci, ponovitev 194. dela am. nad.
- 13.30 Goodyear liga, oddaja
- 14.00 Danyjeve zvezde, v živo
- 15.00 Bitka najboljših, zabavna oddaja, 1/2
- 15.55 Izganjalka vampirjev, 7. sezona, 7. del am. naniz.
- 16.50 Goodyear liga, Union Olimpija : Pivovarna Laško, prenos košarke
- 18.50 E+
- 20.00 Kriminalka: Zbujen za umor, kanadski film
- 21.50 Čisti občutek, dokumentarna oddaja
- 22.50 Brezglavi jezec, ameriški film
- 0.45 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Ogjive družčina, risana serija
- 8.10 Najlepše pravljice bratov Grimm, sintonizirani risani film
- 8.35 Katka in Orbi, sintonizirana risana serija
- 8.45 Tom in Jerry, risana serija
- 8.55 Rudjevo moštvo, sintonizirana risana serija
- 9.20 Bobek in Ciril, sintonizirana risana serija
- 9.40 Naš mali svet, sintonizirana risana serija
- 9.45 Obuti maček, sintonizirana risana serija
- 10.10 Hrestac, sintonizirani risani film
- 11.00 Galidor - varuh na vesoljski meji, 12. del mladinske nanizanke
- 11.30 Oliver in njegovi, 2. sezona, 6. del mladinske nanizanke
- 12.00 Šolska košarkarska liga
- 13.05 Ljubezen na Floridi, ameriški film
- 14.55 Porecje Zamezli, dokumentarna oddaja
- 16.05 Kamelji imperij, dokumentarna oddaja
- 17.15 24UR - vreme
- 17.20 Reševanje vesoljskega plovila, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit: Ujemi me, če me moreš, ameriški film
- 22.35 Polpoln učenc, koprodukcijski film
- 0.35 Stripizete, dokumentarna serija
- 1.05 24UR, ponovitev
- 2.05 Nočna panorama

TevePika

- 9.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kopal, pon
- 10.00 Drom pot, oddaja o Romih
- 10.30 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemc.com, pon
- 11.30 Do zdravja tudi tako, gost: studio Ank, pon
- 12.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 12.30 IDOL 2004, 11 del, pon
- 14.00 V družbi z ISA.IT
- 14.15 Nama se predstavi
- 14.30 Glasbeni mozaik
- 15.00 ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
- 16.00 Z glavo na zabavo
- 16.45 Nama se predstavi
- 17.00 Avto šok, reli Postojna in Logatec, pon
- 17.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, Eretilna disfunkcija, pon
- 18.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja z Elanom, pon
- 19.00 Resnice o vinu, En hribček bom kupil, pon
- 19.30 Rad igram nogomet, pon
- 20.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 21.00 Sijaj, pon
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, pon
- 23.00 Ekstra magazin, pon
- 00.00 Z glavo na zabavo, pon
- 00.40 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 06.05 TV prodaja
- 06.20 The Best Of
- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 The Best Of
- 08.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 08.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 11.45 Navigator
- 12.15 Automobile
- 12.45 Štiri tacke
- 13.15 Čarovnije, 19. del italijanske serije
- 14.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 14.30 Hip Hop Vročica, francoska komedija, 2002
- 16.15 Leteci start, ponovitev
- 17.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Čarovnije, 20. del italijanske serije
- 21.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 22.00 Pianist, poljska drama, 2002
- 00.40 Reporter X
- 01.10 TV prodaja

NEDELJA,

19.12.2004

Slovenija 1

- 7.30 ŽIV ZAV: BINE: OBLEKA, LUTKOVNA NANIZ., 12/14; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 14., ZADNJA EPIZODA; ŽELIMO VAM SREČEN BOŽIČ, RISANI FILM (VPS 07.30)
- 9.25 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
- 9.50 SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.55)
- 10.20 MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
- 10.50 SPORAZUMEVANJE MED ŽIVALMI, ANGLEŠKO-AMERIŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 1/4 (VPS 10.55)
- 11.20 OZARE, PONOVITEV
- 11.25 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
- 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.15 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK (VPS 13.10)
- 14.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
- 14.15 MALI DEMONI
- 14.20 POLDNEVNIK
- 14.30 ČLOVEŠKI FAKTOR
- 14.35 GLAS LJUDSTVA
- 14.40 NEDELJSKO OKO
- 14.50 PREDMET POZELENJA
- 15.05 PLANETV: IAN WRIGHT V ŽIVO
- 15.45 ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
- 15.55 ŠPORT NA DANŠNJI DAN
- 16.00 PET MINUT SLAVE
- 16.05 WHOOP!, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 13. EPIZODA
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.45 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
- 16.50 LORELLA
- 17.15 ŽIVE LEGENDE
- 17.20 GLASBENI DVOBOJ
- 17.40 NOČNA MORA
- 17.50 ARENA
- 18.10 VROČE
- 18.15 DRUŽABNA KRONIKA
- 18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 ZRČALO TEDNA
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
- 21.50 VEČERNI GOST (VPS 21.50)
- 22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
- 23.20 ANGLEŽINJI IN KONTINENT, FRANCOŠKI FILM (VPS 23.15)
- 1.25 NOČNI IZBOR
- 1.25 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 2.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 8.20 TV PRODAJA
- 8.50 Z 2. MEDNARODNEGA TEKMOVANJA PIHALNIH ORKESTROV: MARKTMUSIKKAPPELE PISCHELSDORF, AVSTRIJA, POSNETEK KONCERTA IZ VELENJA, 3., ZADNJA ODDAJA (VPS 08.45)
- 9.15 MLADI VIRTUOZI: KOMORNI GODALNI ORKESTER AKADEMIE ZA GLASBO (VPS 09.15)
- 9.40 ALTA BADIA: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.40)
- 10.25 VAL D'ISERE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), PRENOS (VPS 10.25)
- 12.25 ALTA BADIA: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.25)
- 13.40 ENGELBERG: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 13.40)
- 15.30 TV PRODAJA
- 16.00 ŠPORT (VPS 16.00)
- 17.20 BUDIMPEŠTA: EP V ROKOMETU (Ž), FINALE, PRENOS (VPS 17.25)
- 19.00 MARCEL BUH: SPLETI ČISTO BLIZU VAS, IZVIRNA TV IGRA (VPS 19.00)
- 20.00 ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/12 (VPS 20.05)
- 21.00 PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 5/10 (VPS 21.00)
- 22.00 O GISELLE, DOKUMENTARNA ODDAJA O BALETU (VPS 22.00)
- 22.50 SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 15., ZADNJA EPIZODA, PONOVITEV
- 23.15 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 35. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 36. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 37. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 38. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 39. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Bitka najboljših, zabavna oddaja, 2/2
- 15.50 Mladi Indiana Jones: škandal v letu 19200, ameriški film
- 17.30 Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
- 18.00 E+
- 20.00 Družinski film: Praznični povratke, ameriški film
- 21.35 Odvetnik z ulice, 3. sezona, 17. del ameriške nanizanke
- 22.30 Goodyear liga, Cibona: Zadar, posnetek košarke
- 0.20 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Ogjive družina, risana serija
- 8.10 Najlepše pravljice bratov Grimm, sinhronizirani risani film
- 8.35 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 8.45 Tom in Jerry, risana serija
- 8.55 Rudjevo mostvo, sinhronizirana risana serija
- 9.20 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 9.40 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
- 9.45 Obuti maček, sinhronizirana risana serija
- 10.10 Sneženi mož, sinhronizirani risani film
- 11.05 Galidor - varuh na vesoljski meji, 13. del mladinske nanizanke
- 11.30 Oliver in njegovi, 2. sezona, 7. del mladinske nanizanke
- 12.00 Šolska košarkarska liga
- 13.05 Na deželi je lepo, 2. sezona, avstralska nanizanka
- 13.55 Močno zdravilo, 4. sezona, 2. del ameriške nanizanke
- 14.45 Čevljički za božič, ameriški film
- 16.30 V njeno obrambo, kanadski film
- 18.15 24UR - vreme
- 18.20 1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
- 19.00 24UR

- 20.00 Lepo je biti milijonar
- 21.45 Športna scena
- 22.45 Divji dan v Los Angelesu, ameriški film
- 0.25 24UR, ponovitev
- 1.25 Nočna panorama

TevePika

- 9.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 10.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 10.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 11.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 11.30 Za vas in mesto, z Milanom Skedarjem, oddaja o kmetijstvu, prvič
- 12.30 V harmoniji z naravo, pon
- 13.00 Avto šok, reli Postojna in Logatec, pon
- 13.30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 14.00 Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, pon
- 14.30 V družbi z ISA.IT
- 14.45 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
- 15.00 Do zdravia z Irmo Bembič, pon
- 16.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja z Elanom, pon
- 17.00 Koncert Tanje Zupan Zajc, 1 del, pon
- 18.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, kontaktne leče, pon
- 18.30 Aerodrom Ljubljana, milijonti potnik, pon
- 19.00 Predah v gibanju, dr. Jan Erik Sigdel vodi; Jana Debeljak, pon
- 20.00 IDOL 2004, 12 del, v živo
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 ABCD, svet avtomobilstva, pon
- 23.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, pon
- 00.00 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 06.05 TV prodaja
- 06.20 The Best Of
- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 The Best Of
- 08.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 08.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 09.00 Nedeljsko otroško dopoldne, kontaktna oddaja
- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Pianist, poljska drama, 2002
- 14.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 14.15 Čarovnije, 17. del italijanske serije
- 15.10 Supernova MTS, ponovitev
- 16.45 Hočeš, nočeš, ponovitev
- 17.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Črna kronika, 28. del bosanske serije
- 20.35 Policaji prihodnosti, akcijski film - Hong Kong (2000)
- 22.40 Reporter X
- 23.10 To sem jaz, resničnostni šov
- 00.10 TV prodaja

PONEDELJEK,

20.12.2004

Slovenija 1

- 6.25 TEDENSKI IZBOR
- 6.25 UTRIP
- 6.40 ZRČALO TEDNA
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 IZ POPOTNE TORBE: PRIGRIZKI
- 9.20 BINE: OBLEKA, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 12/14
- 9.40 PRAVLJICA O ZOBKU IN STRIČKU BOŽIČKA, RISANKA ODDAJA ZA OTROKE
- 10.10 SPET DOMA
- 10.35 PRVI IN DRUGI
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 OBZORJA DUHA
- 13.45 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
- 14.10 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
- 15.05 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK, PONOVITEV

- 15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 RADOVEDNI TAČEK: VREČA (VPS 16.50)
- 17.00 PEPI VSE VE: O CIRKUSU, POUČNO ZABAVNA ODDAJA (VPS 17.05)
- 17.30 POSVOJENI DELFIN, FRANCOŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
- 18.20 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
- 18.30 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 10/12 (VPS 20.00)
- 20.55 IZZIVI (VPS 20.55)
- 21.25 PODOBA PODOBE (VPS 21.25)
- 22.00 ODEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 CVET MLADOSTI, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 2/4 (VPS 22.50)
- 0.30 NOČNI IZBOR
- 0.30 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: OČKA NA SLUŽBENI DOLŽNOSTI, TV NANIZANKA, 13/15
- 1.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 1.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
- 2.20 POSVOJENI DELFIN, FRANCOŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA
- 3.15 IZZIVI
- 3.45 PODOBA PODOBE
- 4.10 ZADNJI DNEVI DISKA, AMERIŠKI FILM

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
- 9.35 SLOVENCI V ITALIJI, PONOVITEV
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 13.55 TV PRODAJA
- 14.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
- 18.15 SKOZI ČAS (VPS 18.15)
- 18.30 ROGER IN JAZ, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
- 20.00 KONČNICA: ŠPORT V LETU 2004 (VPS 20.05)
- 21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
- 22.00 ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
- 22.30 VIDEOSOPTNICE (VPS 22.30)
- 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRÄ (VPS 23.00)
- 0.25 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Midve z mamo, 2. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
- 9.40 Obalna straža na kolesih, pon. am. nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Midve z mamo, 2. sezona, 6. del am. naniz.
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 40. del am. nad.
- 14.45 Vsi moji otroci, 195. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 26. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 3. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Anakonda, ameriški film
- 21.40 Vsi županovi možje, 6. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.10 Pa me ustrelil!, 7. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.40 Radijska postaja, 5. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
- 23.10 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Rubi, ponovitev 73. dela mehiške nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 179. dela brazilске nadaljevanke
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Zrelo srce, ponovitev 44. dela mehiške nad.
- 11.50 Vrtnarjeva hči, pon. 107. dela mehiške nad.
- 12.40 Športna scena, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 108. del mehiške nad.
- 15.55 Zrelo srce, 45. del mehiške nadaljevanke

16.55	Klon, 180. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 74. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sedma nebesa, 8. sezona, 15. del am. naniz.
20.55	Urgenca, 10. sezona, 15. del am.nanizanke
21.50	Zgodba o Jackie, ameriška nadaljevanke, 3/6
22.45	XXL premiere
22.50	Naša sodnica, 2. sezona, 5. del am. nanizanke
23.45	Vrtince poželenja, ameriški film
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, pon
10.00	Predah v gibanju, dr. Jan Erik Sigdel vodi; Jana Debeljak, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kobal, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Avto šok, reli Postojna in Logatec, pon
12.50	Resnice o vinu, En hribeček bom kupil, pon
13.30	Rad igram nogomet, pon
14.00	Trenja POP TV, pon
15.20	Glasbeni mozaik
15.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skedarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: studio Ank, pon
17.30	Klepč z jasnovidko Maruco, živo
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, 7. festival slovenskega filma in 15. LIFE, pon
19.30	Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, cilji in starost, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	TV Drazba, drazba umetnin z Mariom, živo
00.00	E+
02.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 336. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 34. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 28. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
15.30	Okrožje Columbia, 7. del ameriške nanizanke
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 337. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 35. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 29. del bosanske serije
20.45	Mularija - Volitive, 4. del srbske serije, 2003†
21.45	To sem jaz, resničnostni šov
22.00	Urška šov
23.10	To sem jaz, resničnostni šov
00.10	TV prodaja

TOREK,

21.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI

7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: VREČA
9.15	RISANKA
9.25	PEPI VSE VE: O CIRKUSU, POUČNO ZABAVNA ODDAJA
9.45	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 21/26
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: OVSENI POLPETI
10.30	POSVOJENI DELFIN, FRANCOŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA
11.20	HRI-BAR
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	PODOBA PODOBE
13.40	IZZIVI
14.10	VEČERNI GOST
15.05	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 10/12, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	REPA VELIKANKA, OTROŠKA PREDSTAVA (VPS 16.50)
17.00	POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: POVODNI MOŽ (VPS 17.00)
17.15	KNJIGA MENE BRIGA - ANDREJ E. SKUBIC: NORIŠNICA, PONOVITEV (VPS 17.15)
17.45	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: GRAD JABLJE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VALČEK ZA 4: IMPRESIONISTI, DOKUMENTAREC MESECA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SMRTONOSNI SOVRAŽNIKI, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.40	ISKANJE, ANGLEŠKA DRAMA, 1/2 (VPS 23.45)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.00)
2.15	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: GRAD JABLJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.45	DUHOVNI UTRIP
3.05	VALČEK ZA 4: IMPRESIONISTI, DOKUMENTAREC MESECA
3.55	POD ŽAROMETOM
4.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.50	FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.50)
11.10	ST. MORITZ: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (Ž), PRENOS (VPS 11.10)
12.20	TV PRODAJA
12.50	FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.50)
13.45	ZABAVNI INFOKANAL
16.10	TV PRODAJA
16.55	TEDENSKI IZBOR
16.55	ŠTUDENTSKA
17.25	STUDIO CITY
18.20	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.55	SKOZI ČAS (VPS 18.55)
19.05	HISA ISKER, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/3, PONOVITEV
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10/24 (VPS 20.05)
20.25	AMERIŠKI FILM: FILM V DOBI TELEVIZIJE, AM. DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.30)
21.25	DA, SESTRA! NE, SESTRA!, NIZOZEMSKI FILM (VPS 21.30)
23.05	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.05)
23.35	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mammo, 2. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke

10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mammo, 2. sezona, 7. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 41. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 196. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 24. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Prva tarča, kanadsko-ameriški film
21.40	Vsi zupanovi mozje, 6. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Pa me ustrelil, 7. sezona, 15. del ameriške hum. nanizanke
22.40	Radjiška postaja, 5. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 74. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 180. dela brazilske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 45. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 108. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 15. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 109. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 46. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 181. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 75. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Čas za čudeže, ameriški film
22.50	XXL premiere
22.55	Naša sodnica, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.50	Pogajalka, ameriški film
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Resnice o vinu, En hribeček bom kupil, pon
11.00	IDOL 2004, pon
12.30	Avto šok, reli Postojna in Logatec, pon
13.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com
14.00	Glasbeni mozaik
15.30	Predah v gibanju, dr. Jan Erik Sigdel vodi; Jana Debeljak, pon
16.30	Do zdravja z Irmo Bembič, pon
17.30	Rad igram nogomet, prvič
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugelj, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Aerodrom Ljubljana, milijonti potnik
23.30	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin

08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 337. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 35. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 30. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Urška šov, ponovitev
15.30	Mularija, 4. del srbske serije
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 338. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 36. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 30. del bosanske serije
20.45	Letič start, razvedrilna oddaja
21.45	To sem jaz, resničnostni šov
22.00	Agencija, 8. del 2. sezone am. nanizanke, 2002
23.10	To sem jaz, resničnostni šov
00.10	TV prodaja

SREDA,

22.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 17/45
9.25	ROLI POLI OLI - BOŽIČNA ZVEZDA, RISANI FILM
9.50	RISANKA
10.00	REPA VELIKANKA, OTROŠKA PREDSTAVA
10.15	POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: POVODNI MOŽ
10.30	KNJIGA MENE BRIGA - ANDREJ E. SKUBIC: NORIŠNICA
10.55	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: GRAD JABLJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.25	DUHOVNI UTRIP
11.45	SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR
12.15	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 3. ZADNJI DEL
14.10	VALČEK ZA 4: IMPRESIONISTI, DOKUMENTAREC MESECA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	VEM - VEŠ (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: PLESALKA V TEMI, DANSKI FILM (VPS 20.00)
22.20	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.20)
23.15	F. M. DOSTOJEVSKI: STRIČKOVE SANJE, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA (VPS 23.15)
1.25	NOČNI IZBOR
1.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.20)
2.40	VEM - VEŠ
3.35	CVET 1001 NOČI, ITALIJANSKI FILM (VPS 03.35)
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.55	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: PORTUGALSKA, PONOVITEV
9.25	ST. MORITZ: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (Ž), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.25)

10.10	FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 10.10)
11.30	TV PRODAJA
12.10	ST. MORITZ: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.10)
13.05	FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 13.05)
14.00	ZABAVNI INFOKANAL
15.40	TV PRODAJA
16.25	TEDENSKI IZBOR
16.25	AMERIŠKI FILM: FILM V DOBI TELEVIZIJE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
17.20	SKRIVNOST SVETIH TREH KRALJEV, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
18.15	VIDEOŠPOTNICE: MONO, PONOVI TEV
18.50	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.00	KONČNICA: ŠPORT V LETU 2004, PONOVI TEV
20.00	DUH GLASBE - BOBBY MCFERRIN IN NIGEL KENNEDY Z GOSTI (VPS 20.00)
21.30	ENODNEVNE KRALJICE, FRANCOŠKI FILM (VPS 21.30)
23.00	VIDEOŠPOTNICE: TOP (VPS 23.05)
23.30	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamom, 2. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamom, 2. sezona, 8. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 42. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 197. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, ameriška dokumentarna oddaja
21.40	Vsi zupanovi možje, 6. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Pa me ustrelil, 7. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Radjaska postaja, 5. sezona 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 75. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 181. dela brazilške nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 46. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 109. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 110. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 47. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 182. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 76. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Božiček s Floride, kanadsko-ameriški film
21.40	Na kraju zločina, 4. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.35	XXL premiere
22.40	Naša sodnica, 2. sezona, 7. del ameriške nanizanke
23.35	Na robu spopada, ameriški film
1.10	24UR, ponovitev
2.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon

10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, cilji in starost, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skedarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Predah v gibanju, dr. Jan Erik Sigdel vodi; Jana Debeljak, pon
13.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja z Elanom, pon
14.00	Z glavo na zabavo
14.30	Glasbeni mozaik
15.40	Do zdravja tudi tako, gost: studio Ank, pon
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com
17.00	V družbi s Favnom
17.15	Nama se predstavi
17.30	Kulturne drobtinice, založba Miš se predstavi, prvič
18.00	Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugelj, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Sijaj, prvič
21.00	Živeti zdravo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Državni svet R Slovenije, prvič
00.00	Preverjeno POP TV
01.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 338. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 36. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 30. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnosti šov
14.30	Leteci štart, ponovitev
15.30	Agencija, 8. del 2. sezona ameriške nanizanke
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 339. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 37. del mehiške telenovele, 2002
18.55	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 31. del bosanske serije
20.45	Supernova MTS
20.45	To sem jaz, resničnosti šov
23.10	TV prodaja

ČETRTEK,

23.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	RISANKA
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	VEŠ - VEŠ
11.30	SPORAZUMEVANJE MED ŽIVALMI, ANGLEŠKO-AMERIŠKA
11.30	POLJUODNOZNAVSTVENA SERIJA, 1/4
12.00	POETIKA RAZLIČNOSTI, ARHITEKT BORIS PODRECCA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVI TEV
15.00	SMRTONOSNI SOVRAŽNIKI, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVI TEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK; MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)

16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	MODRO (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	PROSLAVA OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI, PRENOS (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - KVARKADABRA: ZAKAJ JE NEBO MODRO? (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	DUBRAVKA TOMŠIČ SREBOTNJAK IN ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE - P. I. ČAJKOVSKI:
23.20	KONCERT ZAKLAVIR IN ORKESTER ŠT. 1 V B-MOLU (VPS 22.50)
23.20	POSLUŠANJE TIŠINE, PORTRETI FILM O DIRIGENTU CLAUDIU ABBADU (VPS 23.20)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.40	ŠTAFETA MLADOSTI
2.20	MODRO
2.50	PROSLAVA OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI
3.45	OSMI DAN
4.15	SPET DOMA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVI TEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.40	TV PRODAJA
16.25	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/12, PONOVI TEV
17.30	VIDEOŠPOTNICE: TOP, PONOVI TEV
18.05	SKOZI ČAS (VPS 18.05)
18.15	ANGEL IZ BELE HIŠE, AMERIŠKI FILM, PONOVI TEV (VPS 18.15)
20.00	LJUBLJANA: EVROLIGA V KOŠARKI, UNION OLIMPIJA - SCAVOLINI, PRENOS (VPS 20.00)
22.00	POSEBEN POGLED: ZIMSKI OTROK, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.05)
23.20	VIDEOŠPOTNICE: VROČE (VPS 23.20)
23.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE, PONOVI TEV
0.20	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamom, 2. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamom, 2. sezona, 9. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 43. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 198. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 26. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimič:
22.00	Umanke inspektorja Lynleyja, 3. sezona, 2. del angleške nanizanke
23.00	Samo bedaki in konji, 7. sezona, zadnji del angleške humoristične nanizanke
0.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 76. dela mehiške nadaljevanke

9.40	Klon, ponovitev 182. dela brazilške nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 47. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 110. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 111. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 48. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 183. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 77. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak:
	Seks v mestu, 6. sezona, 17. del ameriške nanizanke
22.10	Alias, 2. sezona, 17. del ameriške nanizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 16. del ameriške nanizanke
0.05	Naključni umor, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Rad igram nogomet, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugelj, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Državni svet R Slovenije, pon
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
15.00	Do zdravja z Irmom Bembič, pon
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
17.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter in Elkorjem, moda za močnejše, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, založba Miš se predstavi, pon
19.30	Živeti zdravo, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Slopak, družba za ravnanje z odpadno embaložo
21.00	Aktualno
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Risanka
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 339. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 37. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 31. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnosti šov
14.30	Supernova MTS, ponovitev
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti (Cento Vetrine), 340. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 38. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 21. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnosti šov
21.15	Vrhunska prevara, ameriška drama, 2000
23.10	To sem jaz, resničnosti šov
00.10	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Razstava evropskih jaslic
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	SVETI VEČER
17.30	Z otroki pri jaslicah
19.45	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Svetonocijski program
21.00	Božična zgodba (Zorko Simčič)
24.00	Polnočnica (Lj. Stolnica, nadškof Uran)
01.30	Božična glasba

SOBOTA

05.00	Danes je božič
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.00	Prenos sv. maše (kapela Kliničnega centra)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec' Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost: Mojca Senčar
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan

20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
21.15	Božična zgodba (Zorko Simčič)
	Ponovitve:
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec' Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz zalozbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo

18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Zazrem se v zmagovalno fotografijo Petra Mankoča, ki ga kaže trenutek po tistem, ko je dojel, da je še enkrat premagal vso evropsko elito na 100 m mešano. Spominjam se pogovora z njegovim očedom Nestorjem, ki mi je razlagal, v kakšno globoko odsotnost zna pasti njegov sin pred velikim tekmovanjem: takrat dejansko pozabi na vse in se popolnoma podredi treningom.

Velike in majhne zmage

V spomin si priključim prizor iz kulturnega filma *Big Blue*, v katerem se glavni junak prelevi v delfina, s katerim se na koncu spusti onkraj mogočega in zapusti tostranstvo. Tako Žak kot Peter morata bežati, da se lahko spopadeta z rekordi, prvi pred svojim otroštvom, drugi pred omejitvami, ki jih doživlja zunaj bazena, na suhem. Vseskozi smo priče podcenjevanju njegovih športnih uspehov, in to s strani za to najbolj poklicanih. Namesto da bi ga kovali v zvezde, mu z vsako novo zmago odvzamejo košček zaslužene aure pod pretezo, da gre za drugorazredne dosežke. Kratki bazeni pač niso to, kar so veliki, v njih ni najboljših, zato lahko pridejo do izraza tudi plavalci, ki na velikih tekmovanjih niso v ospredju. Namesto ponosa – ponižanje. Če se samo ozremo k drugim, lahko vidimo, da vendarle ne gre za tako nepomembne dosežke. Način, kako se plavalci veselijo medalj, ki so navsezadnje zlate in pomenijo primat nad celotno staro celino, kaže povsem drugačno sliko. Upal bi si reči, da v nobeni drugi državi ne zmanjšujejo uspeha svojih prvakov, pa če plavajo v malih ali velikih bazenih. Zlato je zlato in to je dejstvo, ki mu ne more oporekati nihče. Če vemo, koliko naporov in premagovanj samega sebe stoji za njim, potem mi je grimasa našega prvaka še toliko bolj jasna. Mankoč je še enkrat premagal nasprotnike iz dveh svetov; najprej tiste v vodi, s katerimi de-

li enako usodo, in nato še tiste zunaj bazena, ki mu branijo pot do zvezd. Med njimi so tudi vsi tisti, ki se sicer veselijo zmag Slovenije na odprti sceni, a se jim zdi, da takšne medalje nimajo zadostnega bleska. Grimasa nekoga, ki je dokazal moč, je tako povsem upravičena. Če ime nekdo pravico dvigniti prst v zrak in pokazati gor, potem je to Mankoč, ki je na koncu premagal tudi samega sebe, premagal je tistega dečka, ki se iz dneva v dan potaplja v mlako slovenske arogance in samozadostnosti. Ironija je, da se njegove nadvlade še najbolje zavedajo nasprotniki, ki postanejo na koncu edini zavezniki, ker najbolje vedo, koliko truda je treba vložiti v eno takšno odličje.

Na drugi strani imamo naše smučarje, ki so bili od nekdaj ambasadorji naroda. Tudi ko jim gre

lotno svetovno konkurenco. In smo spet tam. Kako je lahko njegova zmaga izenačena s tretjim mestom smučarke, ki dela in trenira v izjemnih razmerah in je tudi po tej plati v nenehnem stiku s svetovnim vrhom? Seveda nočem biti kalimero, ki nenehno obupuje nad krivico drugih, ker sem tudi sam eden tistih, ki delim športne uspehe na bolj ali manj pomembne. Pri tem pa vedno znova pozabljam, kaj vse je moral nekdo vložiti v eno samo zmago, koliko duševnih in telesnih naporov je moral izluščiti iz sebe, da je lahko enkrat premagal vse.

Navsezadnje lahko kaj hitro pride do usodne poškodbe, kakršno bi kmalu skupil Uroš Zorman, ki ne pozna polovičarstva. Prav po njegovi zaslugi so se rokometaši Celja srečno izvili iz obzema agresivnih Madžarov, ki že

Ironija je, da se njegove nadvlade še najbolje zavedajo nasprotniki, ki postanejo na koncu edini zavezniki, ker najbolje vedo, koliko truda je treba vložiti v eno takšno odličje. Na drugi strani imamo naše smučarje, ki so bili od nekdaj ambasadorji naroda.

zelo slabo, sočustvujemo z njimi in si želimo, da bi se čim prej vrnili na vrh, kjer smo jih vajeni videti. Oni preprosto ne morejo biti tako slabi, da bi jih odrinili v stran. Dovolj je eno osmo mesto in že se spet prižgejo rešilne luči, ki bodo pokazale pot drugim. Tretje mesto Tine Maze v superveleslalomu doživljamo kot nekaj mitskega, skorajda preroškega.

Medtem gre Petkovšek čez vse meje in iz podrte dvorane, v kateri kaplja s stropa, premaguje ce-

tradicionalno ne ustrezajo našim prvakom. Zorman bi ob koncu tekme skoraj ostal brez očesa, potem ko ga je s prstom zadel eden od nasprotnikov. Igrati v nenehnem strahu, kdaj se bo zgodilo kaj takšnega, je res napor svoje vrste. Koliko bi za Zorman, če bi se pripetila takšna nesreča, veljala zmaga, verjetno ni težko uganiti. Bore malo ali skoraj nič. Žal pa mi tega ne bi opazili, tako kot ne opazimo še veliko drugih detajlov, ki delajo šport čedalje bolj krut in odtujen.

Pa naj še kdo reče, da je šport avtonomen in da lahko obstoji brez političnih vplivov. Na občnem zboru NŠD NK Olimpija, kjer so naposled izglasovali novo vodstvo, je nekdo zavpil: "Pa saj tu je kot v Ukrajini!" In prav je imel.

Drugi decembrski dan je bil nad vse mračen. Ura se je nezadržno približevala tretji popoldne, pred nekdanjo občino Moste Polje v Ljubljani pa se je nabirala čedalje večja množica ljudi. Na Proletarski ulici je bilo tedaj zelo zatohlo ozračje. Na eni strani sedem uniformiranih policistov in kopica varnostnikov, na drugi

Fotografije: SAFO

Slovenska Ukrajina

pa rahlo cinični novinarji. Vmes je bil nekakšen koridor, skozi katerega so se do občinskih prostorov dokopale tri skupine Olimpijinih članov, ki so kasneje uprizorile cankarjansko farso. "Hlapce" so tokrat odigrali trije tabori: stara (vladajoča) sila na čelu z dosedanjim predsednikom Antonom Colaričem, skupina 23 (članov), ki so zbrani okrog oblikovalcev spletne strani kluba in so Sodrznikovi zavezniki, in igralci prvega moštva. Še zdaj pa je marsikdo v dvomih, ali se jim je sploh slo "za narodov blagor".

Ko notar miri "desus" in "mlade"

Če ne bi bilo avtoritativnega in doslednega notarja Jožeta Rožmana, ki je predsedoval občnemu zboru, bi se nemara celo stepli. Tako pa so se kot skregani otroci ali pa izkušeni politični mački raztepli in posedli tri med seboj ločene otoke. Stara garda levo, mlada (povzpetniška) desno, nogometiški pa zadaj. Tudi tokrat je bila nekje vmes sedma sila, ki je navidezno mirila strasti. Dvorana je bila nabito polna, temperatura pa neznosna. Arhitektura v realsocialističnem slogu ljudi ni navdajala s pozitivno delavno vneto, vonj značilnih prastarih delegatskih klopi pa je vsekozi upravičeval početje 72 glasovalcev.

Le-ti so že na samem začetku pognali glasovalni stroj v neusmiljen tek, ki samo ruši in ne odloča.

Predvolilni boj

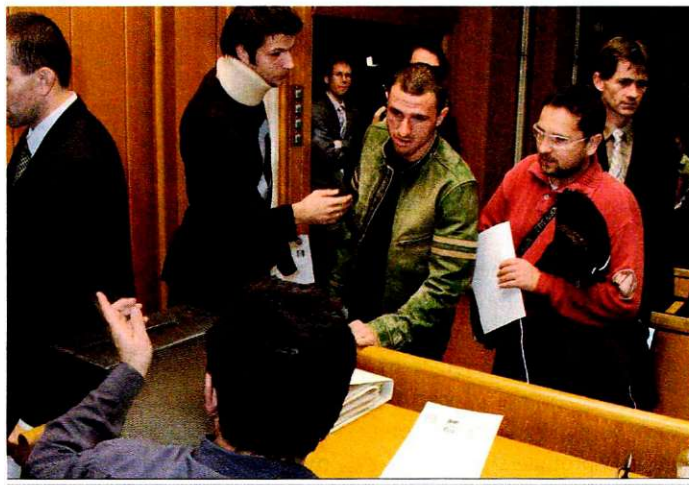
Kako je potekal predvolilni boj, ki bi moral slednjic ponuditi kompetentne ljudi, da bi znali Olimpijin voz potegniti iz 800 milijonov tolarjev vrednega blata (dolgov)? Olimpiji danes namreč kot razbesnel zmag grozi izguba tekmovalne licence in posledično nazadovanje v najnižjo ligo. A zdi se, da tudi ta alarmantni položaj ne ponuja zadostnega izziva kredibilnim in sposobnim osebam.

Zatorej je Olimpijin poligon v razpadu kot nalašč za leglo improvizatorjev, mešetarjev, brezidejnežev in okoriščevalcev, ki jim NK Olimpija ne pomeni nič drugega kot bližnjico do zaklada, v katerem tiči možnost skorajšnje prenove bežigrskega stadiona. Tedaj namreč sploh ne bo pomembno, ali bo NK Olimpija v tretji ali četrty ligi, pomemben bo samo lonček, ki bo venomer pristanjen ob "žerjavu in hruškah". Zato se je iz te nepregledne igre nemudoma umaknil Zoran Janković, zjutraj na dan občnega zboru pa še Matjaž Kiler, direktor podjetja Flo-

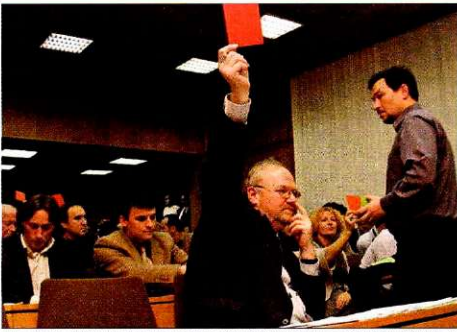
oring. Do sedaj vladajoča garnitura, ki je prek imen, kot so Colarič, Zemljarič in Božič, upravljala Olimpijo nekako po inerciji, saj je bil to vselej režimski klub, je šele tik pred zdajci ponudila nadomestnega kandidata za predsednika, in sicer Boruta Gaberska (nekdanji direktor SCT International, dolgoletni član upravnega odbora, zdaj pa upokojenec). Nasproti se mu je postavil vsepovsod navzoči Janez Sodrznik in za predsednika predlagal nekdanjega slovenskega reprezentanta Primoža Gliho.

Igralci zoper manipulacijo

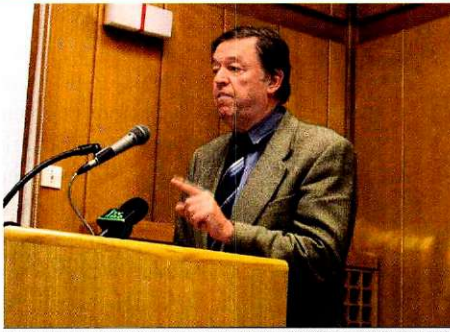
Glede na to, da je Sodrznika (z Gliho vred) podpirala "skupina 23", je bilo kot na dlani, da bodo o prihodnjem predsedniku, ki bi razrešil dotedanjega Antona Colariča, odločali igralci. Le-ti so delovali zelo prestrašeno. A le komu se ne bi zatresle hlače, če bi mu delodajalec izročil čarobno palico, s katero bi odločal o obstoju ali propadu neke institucije. Med njimi so odločali tudi takšni, ki so komajda oblekli zeleno-beli dres, se niti ne počutijo "zeleno-belo" ali pa so že na poti v kak drug klub. Takšnih pa je v Olimpiji glede na njeno slabo delo z mladimi ta čas največ in tudi zato jih je bilo najlaže izrabiti in jih preobra-

Ali je tudi pri nas zapihal ukrajinski veter?

V upravnem odboru kluba so: Miloš Junkar, Damjan Korošec, Marjan Kordež, Ciril Pucko, Peter Božič, Goran Branković. Prosta so še tri mesta za kandidate iz pokroviteljskih vrst. Nadzorni odbor kluba: Mihaela Tomašič, Dušan Kosič in Anton Colarič, ki kljub agoniji v nogometnem klubu še ne namerava odnehati.

Borut Gaberšek, novi predsednik NSD NK Olimpija: "Naredili bomo vse, da bo klub pridobil tekmovalno licenco in da ne bo izpadel v najnižjo ligo! Treba je urediti odnose z NZS. Tisti iz "skupine 23" pa naj se ne bojijo, da bomo večno na oblasti. Če v pol leta ne bomo našli rešitve, se bom prvi opravičil in odšel!"

Kolikšni so dolgovi Olimpije, uradno ne ve nihče. Ko je leta 2000 Colarič postal predsednik, je klub igralcem dolgoval 130.000 evrov, preostalih dolgov (že dobljene tozbe z izvršbami) pa je bilo v višini milijon evrov. Schollmayer (in Olimpia, d. o. o.) je v dveh letih pridelal še 126 milijonov tolarjev dolgov.

ziti v predmet manipulacije. Sadržnikova in Selanova (najaktivnejša iz "skupine 23") opozicija jih je najprej zmešala z nepomembnimi proceduralnimi zapletanji: kdo bo glasoval in kdo je sploh član društva. Burko so s političnimi vložki kaj kmalu spremenili v farso in igralci so morali izjemno tenkočutno dvigovati zdaj zelene (ZA), zdaj rdeče (PROTI) kartončke pod geslom: ne smeš se zameriti morebitni novi garnituri, hkrati pa moraš biti lojalen zdajšnji, čeprav le-ta ne izpolnjuje finančnih obveznosti že od septembra. Večina igralcev je zato vselej pred glasovanjem pogledovala proti Tončiju Žlogarju (diplomiranemu pravniku) in kapetanu Dušanu Kosiču, ki sta morala torej tudi v imenu drugih nadvse odgovorno krmariti med proceduralnimi in odločitvenimi čermi. Svojo nalogo sta opravila korektno in profesionalno, po črki

prejšnjega izreka o nezameri in lojalnosti. Z 38 proti 22 je bil najprej izglasovan sklep "skupine 23", po katerem bo moral novi predsednik s svojim upravnim odborom prestati polletno obdobje (1.1. do 1. 6. 2005), ko bodo že morali dokazati in pokazati prve rezultate uspešnega licenciranja in pridobivanja konkretnih pokroviteljev. S 44 proti 28 pa so tajno izvolili Boruta Gaberška, katerega izvolitev daje slutiti vsaj polletno nadaljevanje zdajšnje Olimpijine agonije. Vmes je v dvorano kar nekajkrat zapihal tudi ukrajinski veter ...

Po ukrajinsko

Na trenutke je bil glasovalni stroj nadvse podoben igranju taroka v troje. Vselej je nekdo potegnil z nekom in tretji se je počutil opeharjenega – za svoje namišljeno vizionarsko početje. V enem izmed teh paktiranj ig-

ralcev z opozicijo je član UO NK Olimpija, sicer pa odličan literat Peter Božič vstal in v agitatorskem slogu odhlačal proti Cimetu, Žlogarju in drugim igralcem. "Fantje, a ste znoreli?" jim je zabrusil in morda celo preusmeril tok glasovanja. Tudi Janez Sodrznik je pred tajnimi volitvami še zadnjič stopil na govorniški oder in v maniri prekaljenega politika odrecital samopašni govor, kako bo od sedaj vse bolje, pa čeprav ni podal niti ene ustrezne rešitve. Še celo zameril se je prenekateremu (igralcu ali mešetarju), ko je gromko dejal, da mora biti Olimpija nogometni klub doma vzgojenih igralcev. To je sicer res, a bi moral vedeti, da so tudi tisti, na katere so letele njegove puščice, glasovali proti. Zato naj bi v kriznih trenutkih spoznanja in čakanja celo ponudil 200 evrov vsakemu igralcu, ki bi glasoval za njegovo listo; ta

pa je vsebovala celo dva z nasprotno oziroma "zmagovalne" strani – Miloša Junkarja in Damjana Korošca (!!!). Na "zmagovalni" strani pa so uporabili morda še bolj hinavske prijeme. V nadzorni odbor so namreč predlagali Dušana Kosiča (le kdo od lojalnih soigralcev bi volil proti svojemu kapetanu). Le-ta za to seveda ni vedel, dokler ni slišal svojega imena iz ust Antona Colariča, ko je oznanil zmagovalni UO. Ko pa je denimo želel govoriti Dragan Lazić, komercialni direktor SGP Galjevica, ki mu je NK Olimpija dolžan 33.665.872,90 tolarja, so Colaričevi nemudoma vložili veto in s tem marsikoga prikrajšali za morda še kakšno Olimpijino nečednost. In še bi lahko naštevali ... Skratka, Ukrajina (država, znana po nedavnih volilnih goljufijah, v kateri vladajoči nikakor ne želijo sestopiti)! **Lovro Kastelic**

na kratko

JANKOVIČ NE GRE V NOGOMET

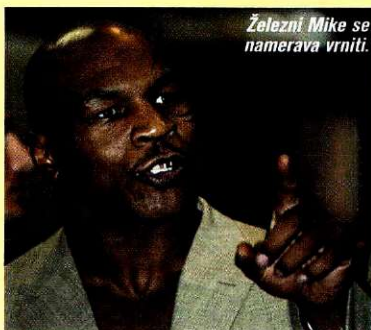
Sloviti slovenski denarni mogotec Zoran Janković je zanikal, da se namerava aktivno vključiti v kadrovske politiko nogometnega kluba Olimpija in pomagati pri njegovem reševanju. "Povedal sem že, da se v šport nekaj časa ne vračam. V tem trenutku ni govora, da bi šel v katero koli upravo, tudi v Olimpijo ne. Ne vem, od kod ta zapis," je za Radio Šport dejal Janković in priznal, da ga ta čas zanimajo le nastopi rokometaske Krima.

Janković je zanikal stike z vodilnimi možmi ljubljanskega kluba, hkrati pa priznal, da se vložki v nogomet izplačajo, vendar so številke prevelike.

"Enkrat sem že povedal. V rokometu potrebuješ dva milijona, v košarki 20, da bi bil kandidat za evropskega prvaka v nogometu, kar je edino zanimivo, pa 200," je dejal.

TYSON NAČRTUJE VRNITEV

Mike Tyson, nekdanji svetovni boksarski prvak v supertežki kate-

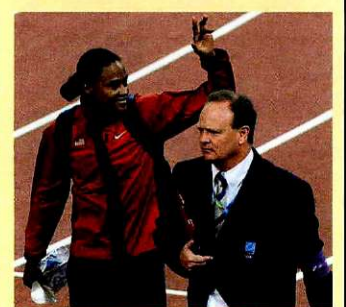

Železni Mike se namerava vrniti.

goriji, se je očitno znova začel pripravljati na vrnitev v boksarski ring, v katerem ni nastopil vse od julija letos, ko ga je v četrti rundi "nokavtiral" Danny Williams. Po besedah njegovega menedžerja Shellyja Finkla naj bi se Tyson zaradi poškodbe, ki jo je staknil v omenjenem dvoboju (poškodoval si je hrustanec v kolenu, zato je moral na operacijo), v ring vrnil marca, za zdaj pa še ni znano ime njegovega nasprotnika.

BO MARION JONES OSTALA BREZ ODLIČIJ?

Predsednik Mednarodne protidopingne agencije Dick Pound je na mednarodnem protidopingnem seminarju v grški prestolnici pretekli teden dejal, da bodo ameriški atletinji

Slovita ameriška atletinja Marion Jones

Marion Jones odvzeli odličja, ki jih je osvojila na olimpijskih igrah v avstralskem Sydneyju leta 2000, če ji bodo dokazali uživanje prepovedanih sredstev. Jonesova, ki je pred štiri leti v Sydneyju osvojila tri zlate in dve bronasti kolajni, je že nekajkrat odločno zavrnila uporabo pripravkov, ki so na črnem seznamu.

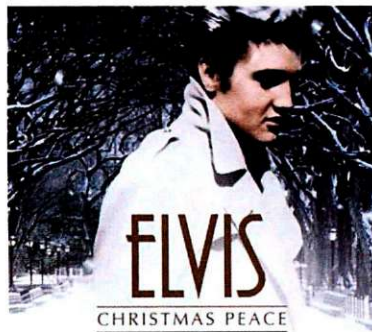

Aerosmith pripravili DVD

V zadnjih tridesetih letih so si Aerosmith zagotovili vodilni položaj največjega ameriškega rokenrol benda. Minulo leto so posvetili predstavitvi zadnjega albuma *Honkin On Bobo* in to izjemno koncertno doživetje posneli ter ekskluzivno predvajali na ameriški televiziji A & E (*The Art Of Entertainment*). Nastali dveurni film so nadgradili z ogromno dodatki in izdali prvi koncertni DVD v karieri. Na njem boste poleg vseh uspešnic njihove bogate, več kot tridesetletne kariere slišali in videli še vse tisto, kar vas je o skupini Aerosmith že od nekdaj zanimalo. Kot da to še ne bi bilo dovolj, so DVD pridali še CD, na katerem je 6 koncertnih pesmi.

Elvis Presley – Christmas Peace

Pričujoča nova izdaja božičnih pesmi v interpretaciji enega in edinega je sicer ponatis že objavljenih skladb, pa vendarle gre za digital-

no remastirane posnetke in nov, lepši ter duhu prihajajočega časa primernejši ovitek. Tokratna izdaja prinaša dve različici: samostojno enojno ploščo CD, na kateri je 20 božičnih pesmi (tako tradicionalnih in sodobnejših napevov kot tudi pesmi, napisanih posebej za Elvisov vokal), in dvojno, na kateri je poleg omenjenega božičnega izbora tudi plošča gospelov (kjer Kraljeva interpretacija doseže popolnoma no-

ve, za mnoge še neznane dimenzije). Elvis Presley je zagotovo eden redkih izvajalcev, ki zna pristnost bližajočega se prazničnega razpoloženja prenesti v naše domove na prefinjeno čustven način in s svoji veličini značilno interpretacijo.

DoYouWanna

Vsestranska Tina G. je za svoj tretji singel izbrala skladbo *DoYouWanna*, ki jo bo zaradi njenega refrenskega dela *Do you wanna fuck with me* morda doletela podobna

usoda kot pred leti Klemen Klemen, ki je moral za javno predvajanje posneti cenzurirano različico svoje pesmi. Glasbo za Tinino besedilo je znova napisala Barbara Pešut, pri snemanju nove uspešnice pa so ji priskočili na pomoč še odlični kitarist Matej Mršnik in edinstveni Magnifico, če omenimo le dva izmed priznanih domačih glasbenikov, ki jih najdemo na njenem cedjeju Peep pop. Na pred dobrim mesecem izdanem albumu poleg novih skladb najdemo še erotične fotografije priznanega fotografa Fulvia Grisonija in videospota v režiji Jasne Hribernik za uspešnici *Muca maca* in *DoYouWanna*. Vsekakor bo slednji prihodnji teden s svojo televizijsko premiero marsikoga presenetil in dokazal, da je Tina predvidljiva le v svoji nepredvidljivosti.

Best of Guano Apes

Najnovejši projekt nemške altrokerske zasedbe Guano Apes je zbirka njihovih največjih uspešnic, če si boste privoščili izdajo z dodatnim cedjem, pa še izbor raritet, ki jih ne

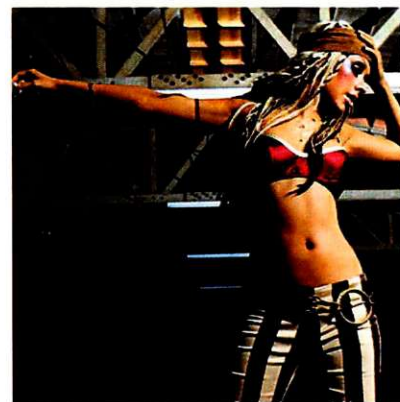

najdete v njihovih običajnih izdajah. Od leta 1996, ko se je moški zasedbi (kitarist Henning Ruemenapp, basist Stefan Ude in bobnar Dennis Poschwatta) pridružila vokalistka Sandra Nasic, in zmage na *Vivi* v glasbenem tekmovanju *Local Heroes* se je njihova glasbena pot vztrajno in strmo vzpenjala vse do leta 2003, ko so izdali svojo za zdaj zadnjo studijsko ploščo *Walking On Thin Line*. Zbirka obsega vrhunec treh albumov in treh individualnih zgodb z značilnim nabojem 'guano-apes', katerega odlike so vsekakor trda in agresivno melodična glasbena podlaga in izrazito prepoznaven in energičen vokal Sandre Nasic. Osemnajst

pesmi, multimedijski del, bonus CD in novi singel *Break The Line* prikažejo zasedbo od mladih in lestvic lačnih povzpeticov do zrejših in kreativnejših glasbenikov, ki se ne bojijo nobenega eksperimentiranja.

Christina Aguilera – My Kind of Christmas

Christina si je pred štirimi leti pod pretvezo repertoarja božičnih pesmi privoščila samosvoj vokalni izlet, ki ga takrat res še nismo pričakovali od

nje. Šele kasneje se je namreč izkazalo, kako enkratne izvajalske – ne samo vokalne, pač pa na neki način tudi vseživljenjske – sposobnosti ima. Izvedba vseh pesmi je prepričljivo

čustvena, na trenutke navihano razpoloženska, kljub letu nastanka presenetljivo sveža in (kar bo vsekakor pokazal prihajajoči čas) brezčasovna. Z božičnim cedjem, ki bi ga zlahka postavili ob bok vokalni virtuozi Whitney Houston, Christina v pesmi *Merry Christmas*, Baby gosti odličnega pianista in vokalista Dr. Johna. Bluesovski napev, kjer njen nadpovprečni izvajalski sijaj pride še posebej do izraza, vsekakor predstavlja enega od vrhuncev, na celotni plošči pa je takih najmanj enajst.

Pearl Jam prihaja v Evropo

Potem ko so zapustili založbo Epic, pri kateri so razen letošnje kon-

certne Live at Benaroya Hall izdali vse dosedanje projekte, se Pearl Jam že temeljito ukvarjajo z novim studijskim materialom, poleg tega pa imajo v kratkem v načrtu še dve izdaji. Prva je The Molo Sessions s pesmimi Eddieja Vedderja, ki jih je letošnjo jesen pel v Seattlu skupaj s šolskim zborom Walmer High School iz Port Elizabetha (Južna Afrika). CD naj bi bil dosegljiv od 15. januarja 2005 dalje, zaslužek od prodaje pa bo pripadal organizaciji Molo Care, ki zbira denar za vse šole iz omenjenega mesta. Pet dni kasneje bo Ten Club (fan organizacija Pearl Jam) privržencem skupine poslala vsakoletni singel, na katerem bosta predelava pesmi Someday at Christmas, ki so jo nekoč izvajali Jacksons Five, in koncertna izvedba pesmi Better man, kjer Eddiejevi interpretaciji priskočijo na pomoč mladi pevci omenjenega šolskega zbora. Če že govorimo o novem studijskem albumu, lahko njegov izid pričakujemo enkrat naslednje leto, ko zasedba načrtuje tudi turnejo, v okviru katere bodo po letu 2000 končno spet obiskali Evropo. Poleg

drugih novosti naj še povemo, da je Vedder naredil tudi solopesem Our Love Is To Remember za surferski film A Broke Down Melody, ki bo končan naslednjo pomlad, aktualni dvojni album Pearl Jamov Rearviewmirror: greatest hits 1991-2001 pa je v prvem tednu debitiral kar na 16. mestu lestvice najboljših 200 albumov, imenovane The Billboard.

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

horoskop

Strelec (22. november – 20. december)

V začetku tedna vas bodo vsi spravljali ob pamet. Ne dajte se prepričati, da so vsi ljudje okoli vas dobronamerni. Vaši občutki vas ne varajo – lahko so neverjetno zahrbtni in hinavski. Potrudite se, da boste čim dlje od njih.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Malo bolj premislite in preiščite stvari, preden se dokončno odločite. Velika verjetnost je, da so ljudje poleg vas samo zato, ker drugačne možnosti nimajo, sicer pa o vas zelo slabo mislijo. Za vas je to izjemno neprijetna situacija.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Denarno boste kar dobro podprti, vendar boste morali izjemno natančno paziti na svoje naložbe: v enem od skladov lahko pride do sprememb, ki bodo zahtevala hitro ukrepanje. Priročite si veliko miru za konec tedna.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Te dni bo nekdo nujno potreboval vašo pomoč. Ne delajte nič takega, kar bi utegnilo izpaziti nejevoljo pomoči potrebne. Potem ko mu boste pomagali, se uvidevno umaknite. Ne bodite prepričani, da boste vedno nepogresljivi.

Oven (21. marec – 20. april)

Počutite se pokopani pod svojimi dolžnostmi. Vodili bi radi čim več projektov, vendar se raje zavedajte, da ste samo človeško bitje in da boste na določeni točki morali potegniti črto. Vaša najgrša lastnost je pretiran egoizem.

Bik (21. april – 21. maj)

Teden se bo začel presenetljivo romantično in zdelo se vam bo, da bi vse to moralo obstajati večno. Vendar zadeva morda ne bo trajala niti ves praznični mesec. Ne pozabite kupiti daril za svoje prijatelje.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Natančno veste, kaj bi radi povedali svoji družini, pa vam ne dajo priložnosti. Prijetneje bo, če kritično osebo povabite na pogovor zunaj doma, ker se boste le tako lahko dobro pogovorili. Mogoče se bo celo kaj spremenilo na bolje.

Rak (22. junij – 21. julij)

Kar koli že počnete, še zlasti če ste kje na dopustu, ostanite dosegljivi za telefonske klice, saj se utegne doma dogajati nekaj zanimivega oziroma nujnega. Bodite prepričani, da se bo vse uredilo, kakor je treba, zato bodite vedri.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vsi okoli vas upravljajo denar za različna božična in novoletna darila in zdi se vam, da nekako ne sodite v ta vrvež. Vaše osebno življenje se zapleta do te mere, da vam nič več ni všeč. Premislite in ukrepajte. Vse bo okej.

Devica (22. avgust – 21. september)

Presenečeni ste, koliko stvari je v teh dneh postalo nadvse preprostih. Postoriti morate še nekoliko za vaše domače okolišje, pa boste popolnoma na konju. Ne bo vam treba več skrbeti, da bi vas kdo spodnesel.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Kar nekaj opravkov vas zanima in ste jih hkrati tudi dolžni postoriti. Še dobro, da je med njimi nekaj prijetnih! Življenje se vam bo sredi tedna zdelo prečudovito. Nekoliko vas bo jezilo, ker se določena oseba ne bo spogledovala z vami.

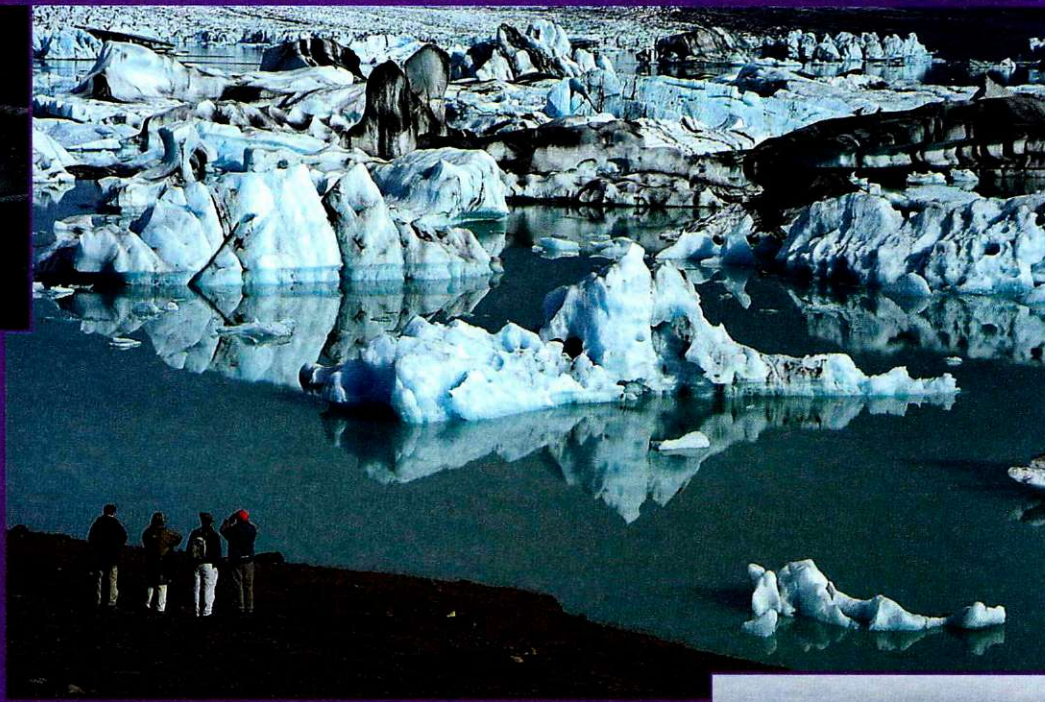
Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Torek bo za vas zares čudovit dan; tako doma kot tudi v službi, kjer dela ne bo veliko, pač pa bo zato več veselja in srečanj ob kavi in čaju s cimetom. Pripraviti se boste morali na bližnje zabave in sprejeme. Popazite tudi na svojo linijo.

Za neko namišljeno točko v središču poledenelega morja je severni pol ta čas presenetljivo vroča nepremičnina.

Pred nedavnim je danska vlada namenila 25 milijonov ameriških dolarjev za geodetski projekt, namenjen natančni izmeri državnih teritorialnih voda do samega severnega

Severna vročica

pola. Danci želijo s tem dokazati, da je njihov najsevernejši košček zemlje – poledenela širjava, imenovana Grenlandija, ki je 670 km oddaljena od severnega pola, geološko povezana s podmorsko gorsko verigo, grebenom Lomonosov. Greben namreč razpolavlja Severno ledeno morje oziroma Arktični ocean skoraj tik pod polom. Danci skušajo z natančnimi izmerami pojasniti, da je polarna regija pravzaprav naravni podaljšek Grenlandije. Pod zelo nejasnim določilom Konvencije Združenih narodov o morskem pravu bi taka pojasnitev Danski omogočila razpolaganje z vsemi

morskimi resursi in morskim dnom pod severnim polom in okoli njega.

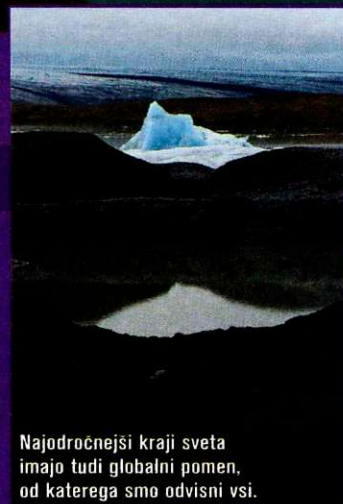
Peterica o polu

Vendar pa v mednarodnem pravu nikoli ni šlo zlahka. Kmalu so se v to arbitražo vključile tudi preostale udeleženke, ki se lahko ponašajo z obalami ob Arktičnem oceanu: Kanada, Norveška, Rusija in ZDA. Skoraj tri leta si namreč tudi Rusija prizadeva za nadzor nad polovico Arktičnega oceana, ki vključuje tudi del območja okoli severnega pola. Le-ta to pot vnaša dodaten nemir, saj naj bi podoben greben prav tako povezoval pol s Si-

birijo. Nemara gre tokrat za še večji interes nad pobiranjem davkov od turizma, prav tako pa gre zanesljivo tudi za nadzor nad surovinami (zemeljski plin, nafta), ki jih teritorij vsebuje. Tudi iz prometnega stališča bo nadzor nad tem polarnim območjem čedalje pomembnejši, saj tu poteka najkrajša mogoča povezava med Evropo in Azijo. V poletnih mesecih je namreč mogoče z ledolomilkami trasirati to zagotovo v prihodnosti (zaradi intenzivnih podnebnih sprememb) čedalje pomembnejšo prometno povezavo.

Hipotetično morje

Boj za nadzor nad arktičnim polom pa se čedalje bolj izrablja in povečuje tudi zaradi določitve skrajne meje desetih let za dokončno ratifikacijo medsebojnega sporazuma o upravljanju interesnih območij Arktičnega oceana iz leta 1999 (ZN). Danci so zato želeli nekoliko pohititi s podpisom pogodbe, a jih je kolesje preostalih partnerk nekoliko zavrlo. Drugi in v prihodnje zanesljivo najpomembnejši razlog za pravno določitev pripadnosti poledenelega ozemlja pa so podnebne spremembe oziroma globalna otoplitev, zaradi ka-

Najodročnejsi kraji sveta imajo tudi globalni pomen, od katerega smo odvisni vsi.

tere se arktični pokrov vse intenzivneje zmanjšuje. Treba je torej opredeliti "hipotetično morje" (neke države), ki bi v prihodnje lahko rabilo za seizmična testiranja in vrtnice.

Polarna odjuga

Polarna odjuga pa se kljub vsemu nadaljuje. Četrtega oktobra so denimo ameriški znanstveniki ugotovili, da se je led v prejšnjem mesecu (septembru) stanjšal za 13,4 odstotka več kot v dolgoletnih septembrskih povprečjih. Količina "nove" vode bi lahko prekrila območje, ki je dvakrat večje od ameriške zvezne države Teksas. Globalni podnebni problemi so torej nadvse žgoči, a neustavljivi. Pričujoči članek pa je aktualen zapis, ki bi lahko nakazal našim (zunanjepolitičnim) organom ukvarjanje z globalnimi, ne pa vrtičkarskimi (maloobmejnimi) problemi.

Lovro Kastelic

Z globalno otoplitvijo bo mogoče uporabljati tudi najkrajše prometne povezave, ki prečkajo Arktični ocean.

 KNJIŽNI KLUB SAMOROG Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50% telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	POMOČEK ZA ODPRAVO PLODU	NERESNICA	NAPOVE- DOVALKA BAŠEVA	ITALIJANSKI TENORIST (MARIO)	OPERNI SPEV (ORIGI- NALNO)
								SAMSONOVA LJUBICA						
								AFRIŠKI PTIČ						
								PREBIVALCI KRAJA LOŽ						
								KEMIJSKI ZNAK ZA ERBIJ			IZTOK VALIČ	ZVONE AGREŽ SL. SKLAD. (PAVLE)		
								MESTO V KONGU (IZ ČRK MITAN)						
DEMOKRACIJA	KRAJ NA KOČEVSKEM	SVETA DEŽELA	PREBIVALEC KRAJA OSILNICA	JAPONSKA OBLIKA BUDIZMA	PIJAČA STARIH SLOVANOV	GLAVNO MESTO ITALIJE	IGRALKA RINA	VRSTA PLESA				PREBIVALEC POLJAN PRI MOZIRJU	POVPREČJE KRIZANKE: 4,77 CRKE	
								BOGINJA TETIDA						
	NAREDITEV, DA KDO KAJ DOJAME										RADKO POLIČ		MISELNA IGRA	
	NASTANTEV								REDKA KOVINA		ZADETEK PRI KOŠARKI KATIČA			
	BOLGARSKI PISATELJ PELIN				SEZNAM VPISANIH ŠTUDENTOV									
	KRAJ V RUSIJI (IZ ČRK LEK)			GRŠKA MUZA LJUBEZ. POEZIJE	GUSTAV IPEVEC	STANJE BREZ VOJNE	KRČEVIT JOK				JANEZ HOČEVAR GRŠKI JEZIK			
DEMOKRACIJA	ZIMSKA PADAVINA							PRESKOK TEL. ORODJA						
	ŠALA (POGOVORNO)					KLICA		IGRALEC BATES						
	IGRALNA KARTA S ŠTIRIMI ZNAKI							OZVEZDJE OB NEBE- SNEM EKVATORJU					OTOČJE V TUAMOTU (IZ ČRK EHA)	
	PTIČJA KRMA				IVAN LEVAR EDWARD YOUNG			LJUBO BAYCON			HUMORISTKA PUTRIHOVA NATAŠA RALIJAN			
	IZOBČENJE IZ CERKVE							PAKIST. POLITIK (MOHAMMED ALI)						
	AMERIŠKI DRAMATIK (WILLIAM)							GRŠKA BOGINJA MIRU						

rešitev prejšnje križanke

IDA BAŠ, SONATA, KLOKAR,
RENIS, ENS, ANJA, SA,
POSTOPANJE, ETT,
ANTISTENES, LAB, KARR,
ADA, UKANA, ANAA, AK,
ŠAMIR, INNES, ILIR, ŠA,
ASKARI, NICINA, STA, IKA,
PETANE, AKRON, LEA,
ARKO, MA, KA, TOR, STAN

nagrajenci 49. številke

- 1. nagrada:** DAGMAR DOLES STERLE,
Sv. Vid 15, 1380 Cerknica
- 2. nagrada:** KATARINA NOVAK,
Na grivi 18,
1351 Brezovica pri Ljubljani
- 3. nagrada:** HELENA JANŠA,
C. v Kostanj 27/b, 1000 Lj.

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
23. 12. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **13. 12. 1935** so dijaki krščanske struje v Gorici začeli ilegalno izdajati litografirane slovenske brošure z leposlovno vsebino: Tihe besede, Pisanice, Gmajna, Malajda itd.
- **14. 12. 1886** se je v Kanalu ob Soči rodil slovenski pesnik in umetnostni zgodovinar Vojislav Mole.
- **14. 12. 1911** je Norvežan Roald Amundsen kot prvi človek prišel na južni tečaj.
- **15. 12. 37** se je rodil rimski cesar Neron. Vsi so se ga bali, samo njegov vzgojitelj Seneka mu je zabrusil v obraz: "Kakor koli boš moril, svojega naslednika ne boš mogel umoriti."
- **15. 12. 1465** je ljubljanski škof Lamberg posvetil oltar v Marijini cerkvi na Blejskem otoku.
- **15. 12. 1613** se je rodil francoski pisatelj La Rochefoucauld. Rekel je: "Ničesar ne delimo tako velikodušno kot nasvete."
- **16. 12. 1859** je umrl nemški pisatelj Wilhelm Grimm, ki je s svojim bratom Jakobom znan pisatelj pravljic. Nekoč se je odzval in povedal čisto novo pravljico: "Živela je zelo naglušna ženska. Noben zdravnik je ni mogel pozdraviti in zato je zelo trpela. Nekoč pa ji je neki moški šepnil: Ljubim te! Naglušnost je za vedno izginila."
- **16. 12. 1922** je avstrijski tekstilni koncern za svilo Bujatti z Dunaja v sodelovanju s Slavenško banko ustanovil delniško družbo Mariborska industrija svile.
- **17. 12. 1770** je bil krščen (dan rojstva ni znan) eden največjih glasbenikov vseh časov – nemški skladatelj Ludwig van Beethoven.
- **17. 12. 1888** se je v Cetinju rodil jugoslovanski kralj Aleksander I. Karađorđević. Umorjen je bil leta 1934 v atentatu v Marseillu.
- **17. 12. 1903** sta ameriška letalska pionirja in konstruktorja, brata Wilbur in Orvill Wright, opravila prvi polet z motornim letalom.
- **18. 12. 1865** so vse ameriške zvezne države podpisale 13. ustavni amandma, s katerim so odpravili suženjstvo.
- **18. 12. 1887** so ustanovili Klub slovenskih biciklistov Ljubljana, ki je postal matica slovenskega kolesarstva.
- **19. 12. 1921** so se na konferenci v Beogradu socialdemokratske in socialistične stranke iz vseh jugoslovanskih pokrajin združile v Socialistično stranko Jugoslavije, ki je zavrnila komunizem.
- **19. 12. 1922** se je v Šoštanjju rodil slovenski pesnik Karel Destovnik Kajuh, pisec predvsem čustvene partizanske lirike.

Bostonska čajanka

16. decembra 1773 so ameriški rodoljubi v Bostonu zmetali v morje čaj, ki je bil natovorjen na treh britanskih ladjah. Dogodka se je oprijel naziv bostonska čajanka. Britanci so zaradi tega zaprli bostonsko pristanišče. Grožnje in spori so se nadaljevali do leta 1775, ko je izbruhnila vojna za neodvisnost, ki se je končala leta 1783 z zmago ZDA.

Bostončani so z upori proti zakonu o kolkovini leta 1765 prehiteli britanske poskuse, da bi jih obdavčili. Zakon o kolkovini je določal, da morajo vsi kolonialni dokumenti, časopisi in drugi predmeti imeti enake kolke, ki so jih seveda prodajali v Veliki Britaniji. Oktobra 1766 se je devet kolonialnih delegacij seslo na kongresu o kolkovini in vložilo zahtevo, naj vlada zakon prekličje.

Zaradi ameriškega bojkota britanskega blaga in državljanske neposlušnosti je London popustil. Odkrit odpor pa je izbruhnil leta 1773, ko je britanska vlada sprejela zakon o čaju, ki naj bi obvaroval Vzhodnoindijsko družbo pred finančnim propadom. Po tem zakonu družbi ni bilo več treba prodajati čaja na avkcijah v Veliki Britaniji, ampak so ga lahko prodajali pod ugodnimi pogoji neposredno v kolonijah. Tako je prišlo do slovite bostonske čajanke. Američani niso hoteli prevzeti čaja z britanskih ladij in so ga zmetali v morje.

Fran Orožen

V Laškem se je **17. decembra 1853** rodil Fran Orožen, geograf in zgodovinar ter prvi načelnik Slovenskega planinskega društva, ustanovljenega 27. februarja 1893 v Ljubljani. Na Dunaju je študiral zemljepis in zgodovino. Služboval je v Kopru, Novem mestu in Ljubljani. Kot zemljepisec in zgodovinar se je zanimal za gorski svet. Objavljal je v Učiteljskem tovarišu, Ljubljanskem zvonu, Planinskem vestniku, Popotniku, Slovencu, Slovenskem narodu. Pisal je članke in razprave, v katerih je povezoval planinstvo s slovensko kulturno zgodovino, in bil začetnik znanstvenega pogleda na turizem.

Ukvarjal se je zlasti z metodiko geografije. Napisal je več učbenikov za pouk geografije in domoznanstva. S Simonom Rutarjem je pripravil zemljepisni atlas za osnovne šole, najpomembnejše pa je njegovo delo Vojvodina Kranjska. Petnajst let je bil načelnik Slovenskega planinskega društva in tri leta predsednik Društva slovenskih profesorjev.

Frane Milčinski - Ježek

Humorist, igralec in pisatelj Frane Milčinski - Ježek se je rodil **14. decembra 1914**. Bil je sin uglednega slovenskega pisatelja in mladinskega sodnika Frana Milčinskega. Književni humor je podedoval po očetu, dodal pa mu je še igralskega, dramskega, estradnega, šansonjskega in radijskega.

Leta 1936 je postal član prve slovenske igralske radijske skupine. Nastopal je v avtorskih humorističnih oddajah. Od leta 1947 je delal v Drami slovenskega narodnega gledališča, potem pa na RTV kot režiser, igralec in umetniški vodja. Zelo priljubljena je bila njegova oddaja Veseli večer, s katero je gostoval tudi po Sloveniji.

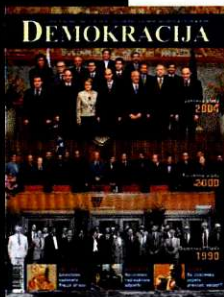
Ježek je bil vodilni slovenski humorist, ki je pol stoletja spremljal in komentiral družbeni razvoj in dogajanje na Slovenskem. Pisal je tudi radijske igre za odrasle

in otroke, po smrti pa je izšla še njegova zbirka pesmi z naslovom Ta svet je pesmi vreden. Ježek je bil tudi svojevrsten prerok. Ob neki priložnosti je rekel, da bi bilo treba postaviti na Kolpi visok zid med Slovenijo in Balkanom –, in se znašel v zaporu. Ko so ga izpustili, je rekel, da je spremenil svoje mnenje. V visoki zid bi namreč napravil lino, ki bi jo odprl enkrat letno in skozi njo zaklical. "K... vas gleda!"

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Kučan ima del neformalne oblasti še danes (1)

V tedniku Demokracija je bil 2. decembra 2004 objavljen pogovor z dr. Milanom Balažicem, univerzitetnim predavateljem in avtorjem knjige Slovenska demokratična revolucija 1986–1988. V pogovoru je dr. Balažic med drugim poudaril, da je dr. Janez Drnovšek kot predsednik predsedstva nekdanje Jugoslavije podpisal dokument, ki naj bi ustanovljal koncentracijska taborišča ter dal proste roke zveznemu predsedstvu in represivnim organom, da "vedejo izredno stanje, v bistvu izvedejo državni udar". Nepozornemu bralcu bi se morda zdelo, da gre za novo zgodovinsko odkritje iz doslej še nepojasnjenega političnega delovanja sedanjega predsednika republike. Dokument in svojo vlogo pri izvajanju tega dokumenta je dr. Drnovšek že večkrat pojasnil slovenski javnosti, podrobno pa leta 1992 v državnem zboru ob imenovanju novega mandatarja slovenske vlade. Ker je zgodovinski spomin o koncentracijskih taboriščih še vedno živ, je treba opozoriti, da gre v izjavi gospoda dr. Balažica za grdo podtikanje. Dokument nikjer namreč ne govori o ustanavljanju koncentracijskih taborišč.

Dokument, ki je bil sprejet na seji tedanjega zveznega predsedstva dne 19. julija 1989, nosi naslov Smernice za odpravo izrednih razmer in je nadomestil do tedaj ve-

ljavni dokument iz leta 1982.

Sprememba je onemogočila politično prevlado in odločanje CK ZKJ o zadevah, ki se nanašajo na sam obstoj in delovanje države; to je bil korak k odpravljanju partijskega monopola. Glede samih ukrepov v primeru izrednih razmer pa so bile smernice iz leta 1989 v odnosu na smernice iz leta 1982 precej milejšega značaja, in to v obsegu, kot so to dopuščale realne politične razmere in odnosi v državi. Izjemno pomembna pa je bila v smernicah 1989 noviteta, ki je zavezovala pristojni zvezni organ, da obvesti ustrezno mednarodno telo o ugotovljenih izrednih razmerah in drugih ukrepih v skladu z mednarodnimi obveznostmi države.

Ob tem velja opozoriti, da je pravna ureditev urejanja izrednih razmer, ki jo je sprejelo predsedstvo SFRJ, sledila pravnim rešitvam v zahodnih državah. V praksi pa ta akt ni bil nikoli uporabljen, k čemur je veliko pripomogel prav dr. Janez Drnovšek s svojim delovanjem.

Ob tem pa Urad predsednika republike želi javnost in gospoda dr. Balažica spomniti na nekaj dejstev v zvezi z ravnanjem dr. Janeza Drnovškega med mandatom v predsedstvu SFRJ:

izredno stanje na Kosovu je bilo uvedeno že pred začetkom mandata dr. Janeza Drnovškega, z njegovim prizadevanjem pa je bilo odpravljen v času njegovega mandata;

uvredbo izrednega stanja v Sloveniji so nekateri člani zveznega predsedstva in vojaškega vrha terjali ob uveljavitvi ustavnih amandmajev septembra 1989, ki so bili podlaga za nadaljnji demokratični razvoj v Sloveniji in za njeno suverenost. Da bi preprečil uvedbo izrednega stanja, se je dr. Drnovšek predčasno vrnil iz ZDA, kjer je sodeloval na seji generalne skupščine Združenih narodov in se udeležil razglasitve amandma-

jev v slovenski skupščini. To dejanje je bilo tudi povod za vrsto mitingov v Srbiji in Črni gori, kjer so zahtevali njegov odstop;

s svojim delovanjem in doslednim zavzemanjem za demokratični dialog ter javnimi nastopi je pomagal preprečiti "miting resnice" 1. decembra 1989, s katerim so skušali rušiti slovensko oblast;

po večmesečnih prizadevanjih in ostrih polemikah v predsedstvu je dr. Drnovšku uspelo doseči pomilostitev vseh političnih zapornikov v državi, vključno z Ademom Demačijem. To je imelo v Srbiji za posledico ostre reakcije (april 1990);

s svojo avtoriteto predsednika predsedstva SFRJ je dr. Janez Drnovšek podprl prve svobodne parlamentarne volitve v Sloveniji in Hrvaški in s tem utišal rožljanje najvišjih predstavnikov jugoslovanske vojske (april 1990);

v predsedstvu SFRJ je dosegel dogovor o umiku JLA iz Slovenije in o vrnitvi slovenskih vojakov iz drugih republik (julij 1991);

januarja in marca 1991 je s svojim delovanjem kot član zveznega predsedstva preprečil sprejetje ukrepov za razorožitev Hrvaške in Slovenije in dejansko uvedbo izrednega stanja.

S tem lahko bralci in javnost dobijo objektivnejšo sliko o delovanju dr. Janeza Drnovškega v tistih letih. Marsikdo se tega verjetno še spomni.

Odnosi z javnostmi pri Uradu predsednika republike

Pustite Rudija pri miru

Odprto pismo ljubljanski županji ge. Danici Simšič

Pred nekaj dnevi sem v časopisu prebral, da so Ljubljanske tržnice izpod Plečnikovih arkad pregnale prodajalca časopisov g. Rudija Kovacića. Njihova utemeljitev je bila, da je tisti prostor po sklepu odbora mestnega sveta za gospodarstvo, tu-

rizem in kmetijstvo namenjen za prodajanje izdelkov umetne obrti in suhe robe (suhe klobase itd.).

G. Rudija (pod tem imenom je znan širši javnosti) smo vrsto let gledali, kako zavzeto prodaja časopise. Spomnim se še zapletov izpred nekaj let, ko so mu prodajo časopisov hoteli prepovedati, češ da nima ustrezne izobrazbe za prodajalca. Takratna intervencija več ljudi, tudi nekaterih tedanjih mestnih svetnikov, je to namero preprečila. Zdaj je bil za lase privlečen drug razlog, že omenjeni sklep odbora mestnega sveta, pravi pa je verjetno ta, da nekomu diši ugodna Rudijeva lokacija pod arkadami. Kar se tiče sklepov raznih odborov mestnega sveta, vem, da se vsaj zadnji trije župani in županje niste kaj dosti menili zanje, zlasti ne, če Vam niso bili po godu.

G. Rudi je občudovanja vreden primer človeka, ki ga niti bolezen niti težke družinske razmere ne spravijo na tla. Kljub vsem težavam mu je do sedaj uspevalo, da se je preživljal sam, in nima namena postati socialni problem v breme vsej družbi, kar se bo zgodilo, če mu bodo onemogočili prodajo časopisov. Drži namreč njegov argument, ki ga je navedel, da časopisov nihče ne bo iskal med prodajalci zelja in solate, kamor je bil pregan.

Seveda vem, da g. Rudi ni občan Ljubljane, saj stanuje v okolici Mokronoga. Vendar tudi natančno vem, da mesto Ljubljana subvencionira avtobusne vozovnice tisočim študentom iz drugih občin in cene otroških vrtcev tisočim otrokom, ki ne stanujejo v mestni občini Ljubljana. Ob vsej tej množici bi se lahko našel prostor tudi za nekega Rudija, ki niti ne zahteva, da ga kdo subvencionira, temveč se preživlja sam in hkrati redno plačuje vse občinske dajatve.

Ker ste Vi, ga. županja, članica ZLSD, ki sebe razglašajo za socialno stranko, upam, da imate toliko socialnega čuta, da boste dopustili g. Rudiju prodajati časopise na stari lokaciji. Ker je direktor Ljubljanskih tržnic g. Aleksander Ravnikar tudi član Vaše "socialne" stranke, »

» upam, da ga boste kot strankarskega kolega toliko laže prepričali, naj pusti g. Rudija pri miru.

Andrej Muren, Ljubljana

Slovenska pot v EU (2)

Časovno okno v novejšo slovensko zgodovino v časovnem obdobju od 22. julija 1941 do 17. julija 1942

Drugi dokaz za trditev, ki je bila objavljena v prejšnji številki Demokracije, je partizanska dejavnost na Slovenskem v prvih dvanajstih mesecih tako imenovanega NOB. Dne 22. julija 1941 so partizani pri Tacnu ranili nekega orožnika, že osem dni kasneje na Ježici Jožeta Broliha, v naslednjem atentatu, 10. avgusta 1941, pa so komunistični likvidatorji dosegli svoj prvi uspeh: v Ljubljani so ubili Viktorja Jagodica. Z 22. julijem 1941, ko so komunisti dvignili roko nad slovenski narod, se je začela tragedija, ki kaže še danes, po 63 letih, v našem narodu svoje tragične posledice. V skladu s pomembnostjo tega dne in v njegovem komunističnem vrednotenju je bil ta dan v naši domovini skoraj 50 let državni praznik, našim otrokom pa so vbičali v zavest – tako režimski zgodovinar dr. Ferenc v drugem zvezku Enciklopedije Slovenije kot "... 22. julij 1941, praznik Socialistične Republike Slovenije v spomin na začetek oborožene vstaje slovenskega naroda ...". V resnici so tega dne komunisti s svojimi likvidatorji odprli nadvse usodno in tragično poglavje slovenske zgodovine.

Pomislimo: v okupirani in od okupatorja ponižani in bičani Sloveniji začno neke zahrbtnje skupine pobijati slovenske ljudi, neobo-

rožene civiliste, može in ženske, fante in dekleta, otroke po mestnih ulicah, po uradih, vaseh, na domovih, sredi dela na dvorišču, v hlevu, na polju, v gozdu. Vojakov iz okupatorskih posadk ni. Pojavijo se, šele ko se morilci umaknejo. Govorice o takih nedojemljivih umorih so vedno pogostejše in kraji umorov pokrivajo vedno tesneje slovensko zemljo. Slovencem od groze zastaja dih in utrip, strah jim brani pogledati drug drugemu v oči. Stoletja veljavni moralni kodeks obnašanja očitno ne velja več. V zraku visi vprašanje, kdo so ti morilci in zakaj morijo. Pa se pojavijo pojasnila: ubiti so sodelovali z okupatorjem, ubiti so narodni izdajalci, Osvobodilna fronta slovenskega naroda jih je kaznovala.

Take govornice povzročijo še večjo zmedo in strah je še hujši: "Kako to, moj sosed ni bil nikdar narodni izdajalec, predobro ga poznam. Če ga je Osvobodilna fronta ubila, bom že jutri morda jaz na vrsti."

Večinski Slovenec, vzgojen v skladu s krščanskimi normami etike in morale, dotlej pač ni imel pojma o premišljenih in psihološko utemeljenih metodah boljševidne revolucije niti o tem, kaj pomeni popolno boljševidno preziranje resnice in človekovega življenja, in še manj se mu je sanjalo o resničnih ciljih teh morij.

Laž o t. i. NOB pa je kasneje

razkrinkal Milovan Djilas, boljševek in tesen Titov sodelavec: "... toda kdor želi voditi vojno in revolucijo, mora biti pripravljen ubijati, ubijati svoje sonarodnjake, celo svoje prijatelje in sorodnike ..." (M. D. War time, Harvest Books 1980, str. 75).

V toku prvih dvanajst mesecev partizanskega in vosovskega terorja pa je njegov pravi smisel čedalje očitnejše izstopal, in to v dveh dejstvih.

Prvo: med pobitimi so bili izbrani Slovenci, nosilci slovenske družbe in narodove miselnosti – župani, duhovniki, kulturniki, uradniki, predvojni politični voditelji z veliko moralno avtoriteto, bančniki, gospodarski poslovneži, študentje pa tudi ljudje iz širokih slojev. Smrt prvih je pomenila zlom narodove voditeljske, materialne in strukturne moči, smrt drugih pa je povzročila zmedo in strah ter skrajno medsebojno nezaupanje v širokih množicah. Oboje pomeni fizični in moralni razpad slovenske družbe. Tako si je Komunistična partija Slovenije z načrtno izvajano hromitvijo slovenskega naroda med okupacijo pripravljala najboljše razmere za pograbitve oblasti ob nemškem zlomu na svetovnih frontah.

Drugo dejstvo pa je bila vidna vzajemna proporcionalnost intenzivnosti pobijanja s pričakovano dobo, ki ustvarja za to ubijanje naj-

boljše razmere in je zanj še na razpolago, to je dobo okupacije. Medtem ko je pobijanje v prvih šestih mesecih od julija do decembra 1941 napredovalo "razmeroma počasi", je bilo po decembru 1941 grozotno pospešeno. Vzrok je bilo pričakovanje skorajšnjega konca vojne z nemškim porazom do poletja 1942. To pričakovanje je ob oktobrski proslavi revolucije 1941 izrazil sam Stalin. Zato bo treba v Sloveniji z ohromitvijo slovenske družbe zelo pohiteti. Dne 1. januarja 1942 je Centralni komite Komunistične partije Slovenije zagnal propagando: "... Zmage Rdeče armade so dokončno in jasno pokazale, da je Hitlerjev polom neizogiben in da bo Rdeča armada, najmočnejša armada sveta, že jutri dominirala vsej Evropi ... ustanovili smo proletarsko brigado v Bosni (na Stalinov rojstni dan, dne 21. 12. 1941) ... zastava proletarske brigade je rdeča s peterokrako zvezdo s srpom in kladivom (to je zastava Sovjetske zveze) ... jasno je treba poudariti, da je Sovjetska zveza edina rešitev za slovenski narod ..." (Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, Ljubljana 1962, str. 244). Iz šestih knjig s tem naslovom bi s citati z isto propagando napolnili nešteto strani. Taka propaganda je spremljala pospešeno morilsko dejavnost partizanov. Tako so z začetkom leta 1942 v prvih dveh mesecih partizani pobili do petsto ljudi iz mest in podeželja sledeč pozivom Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije dne 10. januarja 1942. "... Kajti nobenega dvoma ni, da bodo odpadki Slovenske ljudske stranke (enote ilegalne slovenske legije) naš jutrišnji glavni sovražnik ..." (Dokumenti, str. 269). Komunisti so se zavedali, da bo slovenski narod spregledal in

se bo njihovem ubijanju uprl, zato so njegove odporne sile že vnaprej imenovali: "... odpadki SLS in naš jutrišnji glavni sovražnik ...".

Na začetku so komunisti preventivno hromljenje slovenskega naroda osredotočili predvsem na t. i. Ljubljansko pokrajino. Tako se je imenoval del Slovenije pod italijansko okupacijo. Sem se je zaradi "milejšega" režima italijanskega okupatorja v primerjavi z nemškim drugod po Sloveniji od tod zateklo nemalo Slovencev; ne nazadnje tudi zato, ker je Ljubljana takrat predstavljala dom slovenstva in središče političnega odločanja. Zato je Ljubljanska pokrajina z zmerno hribovitim in z domala nepretrganimi gozdovi poraščenim ozemljem Notranjske in Dolenjske predstavljala idealna tla za izvedbo stalinistične revolucije in pograbitve oblasti v Ljubljani. Pod to oblast bo zatem prisiljena vsa Slovenija.

Komunistično ubijanje Slovencev in Slovenk je trajalo ves čas okupacije in daleč po njej. Začetek tega pobijanja, to je v obdobju med 22. julijem 1941 in 17. julijem 1942, ko je samo v Ljubljanski pokrajini po raznih ocenah in pristopih, ki se medsebojno potrjujejo, izgubilo življenje nad 1.200 neoboroženih slovenskih civilistov, pa potrebuje prav posebno kvalifikacijo.

V tem obdobju ne vidimo na partizanski strani niti sledu nekega NOB v pravem smislu besede, ni pa slišati niti enega samega strela v obrambo od strani ubijanega slovenskega naroda, kar bi komunistični partizani in Vosovi morilci razvpili kot "povod za ponovni udar". Komunisti tega "izgovora" nimajo. Prvi strel v organizirano obrambo je padel nanje šele po 17. juliju 1942, ko je bila v Šentjoštu nad Horjulom postavljena prva vaška straža. S tem strelom se na Slovenskem konča 12-mesečni komunistični atentat na neoborožene slovenske civiliste. Temu atentatu sledi oborožen odpor Slovencev v čisti samoobrambi, v boju za preživetje in končno v obrambi imetja in slovenskega izročila.

V naslednjem pa osvetlimo

pravno in moralno krivdo slovenskih izvajalcev tega atentata. Komunistična partija je izvajala sistematične umore neoboroženih Slovencev na ozemlju Slovenije v času, ko je bila ta še del Kraljevine Jugoslavije. Zaradi navzočnosti generala Draže Mihailovića, ki ga je kralj Peter imenoval za svojega namestnika, so po mednarodnem pravu vsi zakoni in določila Kraljevine Jugoslavije kljub navzočnosti okupatorja obdržali polno veljavnost. KPS se za svoje delovanje na ozemlju Slovenije, zlasti za sojenje in izvajanje likvidacij nad Slovenci, ni mogla sklicevati na nobeno pooblastilo. Edina pravica KPS bi bil odpor proti okupatorju, to pa v taki obliki in obsegu, da ne bi škodoval civilnemu prebivalstvu. KPS te pravice ni izkoristila, nasprotno, zlorabila jo je za vablivo ogrinjalo OF-NOB, pod katerim je v slogu terorističnega atentata in v prid ciljem Sovjetske zveze morila Slovenke in Slovence. Zato moramo ob pogledu skozi usodno časovno okno vse tu videno zelo jasno opredeliti in obsoditi: kdor si sam vzame pravico, da odloča o življenju in smrti civilistov, sonarodnjakov, in jih zahrbtno pobija, je razbojnik in morilec. In če za tako početje izkorišča dobo okupacije in to početje imenuje "narodno-osvobodilni boj", je lažnivec in najhujši narodni izdajalec. To so slovenski komunisti, t. i. NOB pa je fikcija in zgodovinska prevara.

Videnje in razumevanje dogodkov znotraj tega časovnega okna je zaradi vseslovenske usodnosti teh dogodkov odločilnega pomena za razumevanje vsega tega, kar se je dogajalo pred njim, od leta 1937 naprej, in vsega, kar se je dogajalo po njem in se dogaja še danes, ko je pisan ta esej. V tem časovnem oknu vidimo zgoščeno zgodovinskost in njegovo sporočilo je kristalno jasno in nedvoumno: naročnik atentata na slovenski narod je Sovjetska zveza. Sredstvo za sovjetizacijo Slovenije pa je stalinistična revolucija, lažno poimenovana narodnoosvobodilni boj.

(Se nadaljuje)

Jože Hubad, Horjul

Ošabni "umišljeni" Einstein

Seja državnega zbora 3. decembra 2004, na kateri naj bi poslanci tega "spoštovanega ansambla" potrdili ali pa zavrnil predlagane ministre nove slovenske vlade, se je začela ob 10. in trajala do 20. ure. Mrcvarjenje brez primere in brez potrebe; to je bil teater, namenjen predvsem gledalcem in užaljenim igralcem iz vrst LDS, ZLSD in SNS. Pravzaprav so se le ponavljali in očitali ministrskim kandidatom, predvsem pa premierju Janezu Jansu in koalicijski pogodbi neznanje, diletantizem in pomanjkanje vodstvenih sposobnosti. Sicer pa moramo razumeti ta "cvet" slovenske inteligence, ki je imel vse znanje, potrebno za suvereno vladanje, v malem prstu, pa ga narod ni razumel in ga je tokrat izločil. Iz njihovih dolgovernih tirad je sevala predvsem užaljenost, frenetično prikazovanje njihove superiornosti, katere pa kljub "plonk listkom" niso zmogli dokazati ne poslušalcem ne sebi! Jasno, da ni le vprašanje ministrskih resorjev, ki jih zapuščajjo, vprašanje je širše, saj imajo povsod, na vseh vrhovih, v menedžmentu, nadzornih odborih in svetih svoje ljudi, ki za dobre "apanaze" branijo teren, določen za izbrance. Tja bo treba pogledati in se ne ustrašiti kritik in napadov. Za vsako krivdost pa je nujen trden dokaz, da jim ne bomo državljanji plačevali oderuskih "odhodnin". Gospo Lavtizar-Berberjevo je skrbelo predvsem dejstvo, da bo notranji minister vojak. Ali ste že videli kje kaj takega, je vprašala zgroženo, saj njeno pojmovanje demokracije tega ne more sprejeti! LDS je pošiljala v prve vrste Cvikla in Lahovnika, dva nadomestna ministra, ZLSD pa svoji zastavonoši Mirana Potrča in Majdo Potrata, oba brezkompromisna borca za človekove pravice "novejše zgodovine". O starih stvareh pa se ne bomo pogovarjali, to je preteklost, ki "poklicne" pravičnike vrže iz ravnotežja. Decembra leta 1995 je SDS (SDSS) v parlamentu vložila dopolnila k zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju: povišanje NAJNIŽJE pokojninske osnove za 10 odstotkov, znižanje NAJVIŠJE pokojninske osnove, ki je znašala 213.855 SIT (danes znatno višja), na približno 172.000 SIT. Vsa predlagana dopolnila so poslanci LDS, ZLSD in SNS v celoti zavrnil. Po vsem tem si Miran Potrč, ki je bil tudi takrat vodja poslancev ZLSD, drzne reči, da ima vladna koalicija slabo vest glede človekovih pravic. Dokazuje hrani arhiv parlamenta. Pretresljiv je bil tudi protest nekdanjega ministra za kulturo Jožefa Školča v zvezi z romanom Vitomila Zupana Menuet za kitaro, za katerega naj bi nova vlada menila, da ni primeren za maturante. Groza, kaj takega omejevati slovenski mladini, je za Školča in še mnoge nedopustno. Mister "bom-bi reku" je bil videti kot ranjeni kvaziintelektualec, in če bi veliki umetnik Auguste Rodin danes ustvarjal svojega Misleca, bi nedvomno za model izbral našega nekdanjega "kulturnika" Školča in ga ovekovečil. Tako pa bo odšel v pozabo. Tudi sama sem že pred leti brala nekaj Zupanovih del. Moje mnenje je bilo takrat in je še danes, da Zupanova dela niso le pornografija, temveč so popolna dekadenca oz. prikaz morbidnih, sprevrženih nagnjenj in dokaz razkroja neke kulture. Ampak to je danes "kul". Pa imamo toliko odličnih pisateljev, npr. Antona Slodnjaka, Janeza Jalna, Janka Mlakarja, Frana Milčinskega, da našejem nekdanj "izbrisane", ki bi dali mladim drugačno sliko življenja in za povrh še mero humorja. Ob pazljivem branju slovenskih sobotnih časnikov oz. poročanju večine medijskih poročevalcev se mi je porodilo vprašanje, zakaj ne bi sestavili vlade novinarjev "vizionarjev", ki vsaj za pol leta vnaprej vedo vse. Znova so dokazali svojo pregovorno objektivnost in pluralnost. Dokaz, da je sklad za pluralizacijo medijev nadvse potreben!

Marija Vodišek

Svetovni popotnik

Predsednik državnega sveta Janez Sušnik je človek, ki rad veliko potuje, čeprav ni vedno jasno, kakšne naj bi bile prave koristi takšnih potovanj. Da slednje drži, dokazuje njegovo zadnje potovanje, na katerem je Sušnik skupaj s četico (sedmerico) državnih svetnikov za teden dni obiskal Kitajsko. Uradni namen obiska naj bi bilo utrjevanje gospodarskih odnosov, pri čemer je zanimiv podatek, da med delegacijo ni bilo nobenega gospodarstvenika in da je velika gospodarska delegacija Kitajsko obiskala le slab mesec dni prej. Ko so Sušnika na komercialni televiziji pobarali, kako to, da je bil obisk gospodarske narave, če pa v delegaciji ni bilo nobenega gospodarstvenika, se je izgovoril, da to ne drži, saj je gospodarstvenik tudi sam, hkrati pa ni znal naštetih nobenih rezultatov obiska. Glede na to se zdi, da je slovenska svetniška četica na Kitajsko potovala na sedemdnevni izlet. Na stroške davkoplačevalcev seveda.

Se je Crnkovič sprijaznil z usodo?

Kolumnist in publicist Marko Crnkovič, v preteklosti urednik Naših razgledov in kolumnist Delove Sobotne priloge, je pred nedavnim začel pisati kolumne za Dnevnik. Potem ko se je že pred časom poslovil s Financ, čes da ustanavlja nov dnevni časopis, očitno ni več prepričan o tem, ali bo projekt novega dnevnika sploh uspešen. Znano je, da so nekateri investitorji odstopili od tega projekta, dodatno težavo pa predstavlja dejstvo, da eden od soinvestorjev, t. j. avstrijska Styria, v Sloveniji že izdaja brezplačni tednik Žurnal, ki ga je zapustilo že več novinarjev. Tretji in najtehtnejši razlog za odstop od projekta pa je, da so mediji po zmagi SDS na volitvah končno začeli opravljati vlogo nadzora nad oblastjo, zaradi česar nov časopis ne bi bil potreben. Vseeno pa se lahko zgodi, da bi v primeru, če bi Janševi vladi uspelo zagotoviti sredstva iz medijskega sklada, tudi Crnkovič dobil kakšen cekin za izdajanje novega dnevnika. Vprašanje je le, ali bi bil to res alternativni časopis.

Sporna županja

Ljubljanska županja Danica Simšič je kljub zelo neugodnemu poročilu o financah ljubljanske mestne občine še naprej samozavestna in očitno ne namerava odstopiti. Za to ima očitno dober razlog, saj je na položaju šele dve leti – leta 2002 je zamenjala Viko Potočnik, ki so ji Ljubljančani na lokalnih volitvah izrekli nezaupnico. Očitno pa bo imela Simšičeva kar veliko težav, če bo na volitvah čez dve leti hotela prepričati Ljubljančane, da je kot ljubljanska županja nenadomestljiva. V zadnjem času burijo duhove nadstreški na avtobusnih postajališčih, nad katerimi se veliko ljudi pritožuje. To pa je seveda le vrh ledene gore. Danica Simšič se je pred nedavnim udeležila slovesnosti ob umestitvi novega ljubljanskega nadškofa msgr. Alojza Urana. Ali bo tudi v prihodnje ostala zagovornica postavitve spornega spomenika pred ljubljansko stolnico (glede na to, da je bila v polemiki o zakonski noveli o oplojevanju samskih žensk zelo glasna), pa lahko samo ugibamo.

Bo ostala v ozadju?

Ime ekonomistke in državne revizorke Romane Logar je znano večini računovodij in le redkokdo se lahko pohvali s tolikšnim znanjem računovodskih standardov, kot ga ima Logarjeva.

Večina se Logarjeve spomni iz časov začetka slovenske tranzicije. Kot direktorica SDK in poznejše Agencije za plačilni promet, nadziranje in informiranje je vse niti preoblikovanja družbene lastnine in nadzora nad njim trdno držala v svojih rokah. Zaradi nepopustljivosti, nepogljivosti in neomajne načelnosti je kmalu ostala brez službe in pristala na zavodu za zaposlovanje, kar je bilo verjetno najtežje obdobje v njenem življenju. Leta 2000 je bila imenovana za državno sekretarko na ministrstvu za finance. Po zadnjih volitvah je ostala tako rekoč desna roka Andreja Bajuka v državnem zboru, kjer še danes opravlja delo strokovne svetovalke za poslansko skupino NSi in SDS. Lani je kandidirala za predsednico Računskega sodišča RS, pri čemer sta jo podprla dva ugledna profesorja, na kar je bila posebej ponosna. Izvoljena ni bila, v pozabo pa niso šle njene besede, da je treba tej ustanovi dati novo vsebino in se vrniti k ustavnemu modelu ustanove. Prijavila se je tudi za članico nadzornega sveta mestne občine Ljubljana in bila potrjena. Tudi na tem položaju uveljavlja načela stroke, zato je že prišla navzkriž z nekaterimi člani. Mnogi nestrpno čakajo, kje se bo po zadnjih volitvah spet pojavilo njeno ime, nekateri drugi pa menijo, da je Romana Logar zaradi svoje neomajne drže in radikalnosti ter brezpogojne zavezanosti spoštovanju reda in predpisov ta čas tudi za obstoječo vladno ekipo prevelik zalogaj.

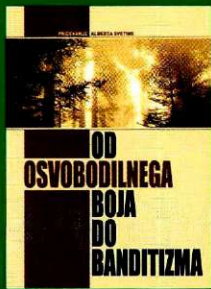

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

DECEMBER JE MESEC DARIL,

ZATO VAM NAŠA ZALOŽBA PONUJA
POSEBNE PREDNOVOLETNE UGODNOSTI
ZA NAKUP NAŠIH KNJIG:

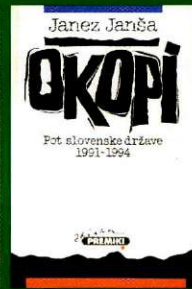
prej ~~6.700 SIT~~
zdaj **6.000 SIT**

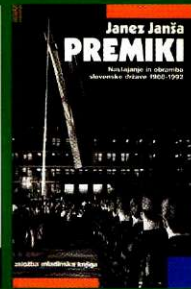
prej ~~6.200 SIT~~
zdaj **5.500 SIT**

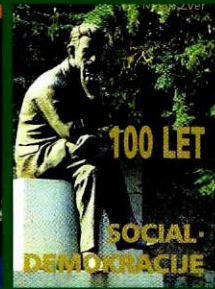
prej ~~5.000 SIT~~
zdaj **4.300 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

Ob nakupu vsaj treh knjig vam damo dodaten 10-odstotni popust na navedene cene, za nakup celotne zbirke pa kar 25-odstotnega.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net.

Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

S to naročilnico po povzetju nepreklicno naročam označene knjige.

Naročilnica

Naročilo označite z x

- Albert Svetina: OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- Dušan Lajovic: MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO
- Jože Pučnik: IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE
- Janez Janša: OKOPI
- Janez Janša: PREMIKI
- Milan Zver: 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE
- Tone Kuntner: MATI SLOVENIJA

Cena **6.000 SIT**

Cena **5.500 SIT**

Cena **4.300 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

ime in priimek: _____

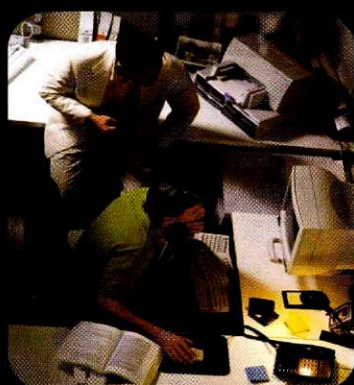
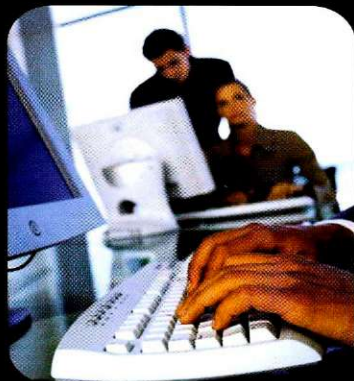
datum: _____

ulica: _____

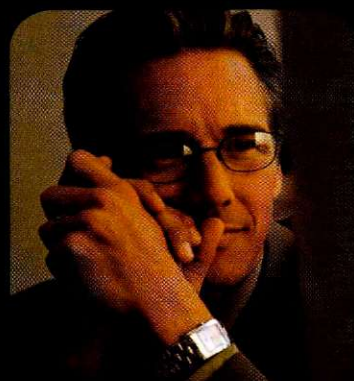
kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V cene je vštete DDV, ni pa všteta poštnina!

Videz obrazcev v programu ...

Kdo pravi,
da je težko
voditi podjetje?

Birokrat ZA WINDOWS

Birokrat za uspeh

Potni nalogi in gotovinska blagajna
Davčne evidence in obračun DDV
Elektronsko poslovanje
Obračun plač in honorarjev
Poslovni izkazi
e-Trgovina

Veleprodaja
Maloprodaja
Proizvodnja
Gostinstvo
Hotelirstvo
Ticketing

Najpopolnejši programski paket
za uspešno vodenje poslovanja
podjetij, samostojnih podjetnikov,
zavodov in društev.

**Poleg programa Birokrat, ki ga uporablja več kot 2000 podjetij,
Vam nudimo tudi ostale rešitve za vodenje poslovanja:**

Programski paket Birokrat POS je namenjen vodenju maloprodajnega mesta (lokala, trgovine). Možno ga je uporabljati samostojno ali v povezavi s programom Birokrat,...

Webysshop za Birokrat je program za izgradnjo, vzdrževanje in vodenje spletne trgovine. Povezljiv je s programom Birokrat, tako da boste podatke (artikli, cene) popravljali samo enkrat,...

Hotelir

Hotelir omogoča celovito vodenje hotelsko-turističnih objektov, campov in drugih podobnih organizacij. Omogoča vodenje rezervacij, prijav in odjav gostov, izdelavo poročil, ...

Prireditelj

Prireditelj omogoča enostavno organizacijo gledaliških in kino predstav, prireditev, športnih prireditev, glasbenih koncertov in drugih družabnih dogodkov. Enostaven uporabniški vmesnik...

Brezplačni demo CD in predstavitev

Možnost nakupa na 12 obrokov

Zagotovljen servis po vsej Sloveniji

**Šolanje uporabnikov: uvodno,
nadaljevalno in izpopolnjevalno**

BREZPLAČNO UVODNO ŠOLANJE

Andersen d.o.o. Dunajska 263, 1000 Ljubljana

Tel: 01/5-300-200, Fax: 01/5-300-219

www.birokrat.si

